

**ORDO FRATRUM MINORUM CONVENTUALIUM
RED MALE BRAĆE KONVENTUALACA**

CONSTITUTIONES ORDINIS FRATRUM MINORUM CONVENTUALIUM

KONSTITUCIJE MALE BRAĆE KONVENTUALACA

(2019)

svojom odredbom objavio prepoštovani
P. Marco TASCA
119. generalni ministar
nakon Serafskog Oca Franje
a stupile na snagu 2. veljače 2019.

Roma – Convento dei Dodici Apostoli
Zagreb – Samostan Svetog Duha

2019.

Hrvatski prijevod je priređen prema izvornome talijanskom tekstu, odobrenom od
Kongregacije za posvećeni život i družbe apostolskog života.

KONGREGACIJA ZA USTANOVE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA

Prot. N. C. 86/2018

DEKRET ODOBRENJA

101. izvanredni generalni kapitul Reda Male braće konventualaca, nakon produbljene prouke, provedene u vidu što veće povezanosti s karizmom utemeljenja i učiteljstvom Crkve, podvrgnuo je pregledu tekst Konstitucija, odobren od strane Svete Stolice 2. listopada 1984. Pismom od 25. rujna 2018. generalni je ministar potom predstavio molbu za odobrenje izmijenjenog teksta Konstitucija, prihvaćenog na kapitularnom skupu, koji je proslavljen od 24. srpnja do 25. kolovoza 2018. godine. Ova Kongregacija za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života, nakon pažljiva ispita dokumenta, kojemu su pridodani neki ispravci, snagom ovog Dekreta, odobrava nove Konstitucije, prema uzorku pripremljenom na talijanskom jeziku, pohranjenom sada u njezinu arhivu.

Živo se priželjuje da, u vjernosti karizmi utemeljenja i uz pomoć Konstitucija, Mala braća konventualci, odani „slavnoj i preblaženoj Majci Mariji, Djevici koja je postala Crkvom“, uvijek „traže prisutnost „uzvišenoga svemogućega dobrega Gospodina“, kako bi „živjeli i svjedočili Svetu Evandjelje, u bratskom zajedništvu, malenosti, poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći“, prema naredbi koju je predao serafski otac utemeljitelj, sv. Franjo Asiški.

Nema ničega što bi se tome protivilo.

Iz Vatikana, 29. studenog 2018., na blagdan Svih svetih Franjevačkog reda

*João Braz Card. de AVIZ, Prefekt
José Rodriguez CARBALLO, O.F.M., nadbiskup tajnik*

POP RATNO PISMO

Prot. n. C. 86-¹/2018.

Poštovani Oče,

Ovime odgovaram na Vaš vrlo cijenjeni dopis od 25. rujna o. g., kojim je, posredstvom Generalnog prokuratora, proslijedena molba za odobrenje obnovljenog teksta Konstitucija, prihvaćenoga na Izvanrednome generalnom kapitulu Reda Male braće konventualaca.

Priloženi tekst posjeduje visoku vrijednost; očevidna je zauzetost u oblikovanju normativnih izričaja, obogaćenih prikladnim pozivanjem na temeljne i učiteljske tekstove, dobro uskladene s pravnim elementima.

Zbog toga, nakon pažljiva proučavanja, ovaj Dikasterij udovoljava onome što se tražilo, pridodavši ovome Dekret odobrenja novoga teksta Konstitucija. Treba ipak preinačiti: u čl. 34,2 zamijeniti „odlučujući glas“ s „pristankom“; u čl. 191,1 zamijeniti (paragraf) „3“ s paragrafom „4“; u čl. 221,3 zamijeniti „vlastit“ sa „zamjeničkim“.

Čim dođe do objavlјivanja, ljubazno ste umoljeni odaslati dva primjerka teksta Konstitucija, kako bi bili pohranjeni, jedan u arhivu, a drugi u knjižnici ovog Dikasterija.

Ova okolnost pruža prigodu da Vam izrazim osjećaje poštovanja u Gospodinu.

U Vatikanu, 29. studenog 2018.
José Rodriguez CARBALLO, O.F.M., nadbiskup tajnik

RED MALE BRAĆE KONVENTUALACA

PROGLAŠENJE KONSTITUCIJA

Nakon što je završen tijek ovih godina, otvoreni hodu koji nam Gospodin pokazuje, po primitku konačnog odobrenja od strane Kongregacije za ustanove posvećenoga života i družbi apostolskoga života, dekretom od 29. studenoga 2018., ovim pismom, a snagom svoje službe, određujem da se objavi i proglaši konačan tekst Konstitucija Reda, koje stječe pravnu snagu 2. veljače 2019., na Blagdan prikazanja Gospodnjega i Dan posvećenoga života.

Prot. br. 865/18

Predraga braćo, Mir vama!

Redoviti generalni kapituli, održani 2007. i 2013. godine, odlučili su i pokrenuli rad na obnovi Konstitucija, koji je opečatio zauzetost Reda preko jednog desetljeća. Konačno smo stigli kraju formativnog hoda koji nam je pripomogao premišljati i obnoviti svoj identitet i poslanje unutar Crkve. Konstitucije, u stvari, žele i moraju biti posadašnjenje Pravila u okružju Crkve i društva u kojemu živimo mi, franjevci konventualci.

U našemu prvome šestogodištu (2007.-2013.) naša je zajednička zauzetost bila usmjerenja na produbljenje nekih temeljnih postavki. Ponajprije je u svim zajednicama Reda pokrenuto promišljanje uz pomoć općih natuknica za samostanske kapitule i objave raznih prigodnih prouka objelodanjenih u „Komentaru Reda“ i na internetskim stranicama Reda. Proces obnove Konstitucija potom je dobio oživljeni i konačan poticaj počevši od generalnoga kapitula 2013. godine, koji je imenovao odbor od nekoliko braće zauzetih punih vremenom na promicanju procesa izrade, razlučivanja, prouke i rasprave o tematici koju valja predložiti kao obnovljeni tekst Konstitucija. Generalni kapitol naznačio je tri vodeće smjernice u procesu obnove prethodnog teksta – koji je bio na snazi od 25. ožujka 1985. godine, nakon pripremnih radova započetih 1969. godine – o kojima je trebalo voditi računa u procesu preispitivanja novoga karizmatsko-pravnog teksta: (1) produbiti poznavanje naše karizme, u svjetlu razvoja studija franjevaštva posljednjih godina; (2) dublje shvatiti evanđeoska i teološka načela u odnosu na posvećeni život Crkve, u svjetlu činjenice da je i crkveno učiteljstvo temeljito obnovilo pogled i izričaj istoga (polazeći nadasve od kategorije crkvenoga i međuosobnog zajedništva); (3) ozbiljno prihvati značajnu demografsku promjenu i geografsku preraspodjelu Reda u ovim posljednjim desetljećima. Konstitucije trebaju, u stvari, odgovarati potrebama bratstva koje je sve više globalno, raznoliko i pluralističko.

Generalni kapitol 2013. želio je procesom obnove obuhvatiti cijeli Red, pomoću studija i rasprava nacrta svakoga poglavlja obnovljenih Konstitucija unutar samostanskih kapitula pojedinih zajednica raspršenih širom svijeta. Vjerna zauzetost mnoge braće i tolikih

mjesnih bratstava na zadirajući način pridonio je stvaranju rastućeg prihvaćanja našega identiteta Male braće konventualaca i boljem shvaćanju doprinosu svjedočenja i poslanja koje od nas Crkva traži a svijet potrebuje.

Trajna formacija dobrog dijela Reda primilo je značajan poticaj zahvaljujući baš zajedničkim težnjama o promišljanjima našeg identiteta i poslanja, na dobrobit također i kakvoće bratskog života u zajednicama.

Tek završeni izvanredni generalni kapitol 2018. godine bio je duboko bratski trenutak jer se, polazeći od različitih pogleda i stavova, uspjelo baš u različitostima doći do slaganja, da bi se obnovio i prihvatio tekst Konstitucija prihvatljiv našem pozivu, u kojemu se na vjeran način promišlja tko smo mi, ali još više i na što smo pozvani biti danas u Crkvi – u svjetlu bogatstva naše karizme. Kapitularci, gotovo jednodušni u plodu svojeg rada, prepoznali su nadahnuti i blagoslovljeni plod *Svevišnjega, Svemoćnoga, Dobroga Gospodina*: radi se dakle o nenadomjestivoj pomoći, kako bi se živio naš evanđeoski poziv svugdje gdje nas Providnost pozove.

Potičem stoga braću, odakle god dolazila ili pripadala bilo kojoj jurisdikciji, da prihvate, ponizno i vjerno, inicijative koje će sljedećih godina promicati ministri i kustosi – kao prvotni zadatak svoje službe – u obostranoj suradnji s generalnim ministrom i njegovim vijećem, da bi omogućili novim Konstitucijama oblikovati zajednički temelj u mentalitetu, razlučivanju i stilu života jurisdikcija, zajednica i pojedine braće.

U tom hodu neka nas podrži i prati Bezgrešna Djevica, Kraljica i Gospodarica našeg Reda, čiju odanost Konstitucije ocrtavaju kao „zlatnu nit“ naše povijesti. Neka nas prati i nadahnjuje serafski otac Franjo i svi sveti i svetice serafskog Reda. Naš se pozi na svetost ostvaruje u potpunoj predanosti Gospodinu, „koji stvara divote“ u radosnom svakidašnjem bratskom životu i u misijskoj zauzetosti koja stalno teži da se dostignu sve ljudske periferije.

Nakon što je dovršen tijek ovih godina, otvoreni hodu koji nam Gospodin pokazuje, po primitku konačnog odobrenja od strane Kongregacije za ustanove posvećenoga života i družba apostolskoga života, dekretom od 29. studenoga 2018., ovim pismom a snagom svoje službe, određujem da se objavi i proglaši konačan tekst Konstitucija Reda, koje će steći **pravnu snagu 2. veljače 2019.**, na Blagdan prikazanja Gospodnjega i Dan posvećenoga života.

U Rimu, pri Samostanu Svetih dvanaest apostola

Na svetkovinu Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije, 8. prosinca 2018.

Fra Marco TASCA, generalni ministar

Fra Vincenzo MARCOLI, generalni tajnik

PRAVILO SERAFSKOG OCA FRANJE

POTVRĐENO PRAVILO (1223.)

[Honorije, biskup, sluga slugu Božjih, ljubljenim sinovima, bratu Franji i ostaloj braći Reda male braće, pozdrav i apostolski blagoslov.

Apostolska stolica običava blagonaklono udovoljiti pobožnim molbama i časnim željama molitelja. Stoga, u Gospodinu ljubljeni sinovi, ponukani vašim pobožnim molbama, apostolskom vlašću potvrđujemo vam i ovim pismom osnažujemo Pravilo vašega Reda, koje je odobrio naš prethodnik blage uspomene papa Inocent.

Pravilo glasi:]

Poglavlje I.

U IME GOSPODNE. POČINJE ŽIVOT MALE BRAĆE

Pravilo i život Male braće jest ovo: opsluživati sveto evanđelje Gospodina našega Isusa Krista živeći u poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći. Brat Franjo obećava poslušnost i poštovanje gospodinu papi Honoriju, njegovim kanonski izabranim nasljednicima i Rimskoj crkvi. A ostala braća moraju slušati brata Franju i njegove nasljednike.

Poglavlje II.

O ONIMA KOJI ŽELE PRIHVATITI OVAJ ŽIVOT I KAKO IH TREBA PRIMATI

Ako neki htjednu prihvati ovaj život pa dođu k našoj braći, neka ih oni pošalju svojim provincijskim ministrima, jer samo njima, a ne drugima, neka bude dopušteno primati braću. Ministri pak neka ih pomnivo ispitaju o katoličkoj vjeri i crkvenim sakramentima. Pa ako sve ovo vjeruju i hoće vjerno priznavati i sve do kraja čvrsto opsluživati; ako nemaju žena, ili ako ih imaju, ali su već ušle u samostan ili su im one vlašću dijecezanskog biskupa dale dopuštenje pošto su položile zavjet uzdržljivosti, a te su dobi žene da se o njima ne može poroditi sumnja, neka im reknu riječ svetoga Evanđelja da *idu i prodaju* sve svoje i to nastoje *dati siromasima* (usp. Mt 19,21). Ako to ne mognu učiniti, dovoljna im je dobra volja. A neka se čuvaju braća i njihovi ministri da se ne

brinu o njihovim vremenitim stvarima, kako bi slobodno učinili sa svojim stvarima što im Gospodin nadahne. Ako ipak zatraže savjet, dopušteno je ministrima poslati ih nekim bogobojsnim ljudima, da po njihovu savjetu svoja dobra daju siromasima. Neka im potom daju odjeću kušnje, to jest dvije tunike bez kapuce, pas, hlače i ogrtač do pasa, ako sami ministri katkad po Božju drukčije ne odluče. A kad svrše godinu kušnje, neka budu primljeni u poslušnost i obećaju uvjek opsluživati ovaj život i Pravilo. I po zapovijedi gospodina pape nipošto im neće biti dopušteno izići iz ovoga Reda, jer po svetom Evandželu: *Nitko tko stavi ruku na plug pa se obazire natrag nije prikladan za kraljevstvo Božje* (Lk 9,62). Oni pak koji su već obećali poslušnost neka imaju jednu tuniku s kapucem, a drugu bez kapuce koji to htjednu. A koje nužda sili, mogu nositi obuću. Neka sva braća nose priprostu odjeću, a mogu je s Božjim blagoslovom krpati kostrijeti i drugim zakrpama. Opominjem ih i potičem da ne preziru i ne osuđuju ljudi koje vide da se oblače u mekanu i bojenu odjeću te uživaju birana jela i pića, nego neka svatko radije osuđuje i prezire samoga sebe.

Poglavlje III.

O BOŽANSKOM ČASOSLOVU I POSTU, I KAKO BRAĆA MORAJU IĆI PO SVIJETU

Klerici neka govore božanski časoslov po obredu svete Rimske crkve, izuzevši psaltir iz kojega mogu imati brevijare. A laici neka govore *Očenaše*: za jutarnju dvadeset i četiri, za pohvale pet, za prvi, treći, šesti i deveti čas po sedam za svaki čas, za večernju dvanaest, za povečerje sedam; i neka mole za pokojne. I neka poste od svetkovine Sviju svetih do Rođenja Gospodinova. One pak koji svojevoljno poste svetu četrdesetnicu, koja počinje od Bogojavljenja i traje četrdeset dana (Mt 4,2) neprekidno, a Gospodin ju je posvetio svojim svetim postom, neka Gospodin blagoslovi. Koji pak neće, nisu obvezani. Ali drugu četrdesetnicu do Uskrsnuća Gospodinova neka poste. U drugo pak vrijeme nisu dužni postiti osim petkom. U vrijeme očite nužde nisu braća obvezana na tjelesni post. A svjetujem, opominjem i potičem svoju braću u Gospodinu Isusu Kristu da se *ne svadaju i ne prepiru* (usp. 2 Tim 2,14) kad idu po svijetu i da druge ne osuđuju; nego neka budu blagi, miroljubivi i čedni, krotki i ponizni, neka sa svakim razgovaraju uljudno kako i dolikuje. I ne smiju jahati, osim ako ih natjera očita nužda ili bolest. *U koju god kuću uđu, neka najprije reknu: Mir kući ovoj* (usp. Lk 10,5). I neka, prema svetom Evandželu, slobodno jedu sva jela koja im se ponude (usp. Lk 10,8).

Poglavlje IV.

NEKA BRAĆA NE PRIMAJU NOVAC

Strogo zapovijedam svoj braći da nipošto ne primaju denare ili novac, ni sami ni po posredniku. Neka se ipak samo ministri i kustosi, preko duhovnih prijatelja, marno brinu za potrebe bolesnika i za odijevanje ostale braće već prema mjestu i vremenu i hladnoći kraja, kako uvide da treba providjeti nuždi; uvijek poštujući to da, kao što je rečeno, ne primaju denare ili novac.

Poglavlje V.

O NAČINU RADA

Ona braća kojima je Gospodin dao milost rada neka rade vjerno i pobožno, ali tako da, isključivši po dušu štetnu dokolicu, *ne trnu duha* (usp. 1 Sol 5,19) svete molitve i pobožnosti, čemu moraju služiti ostale vremenite stvari. A kao plaću za rad za se i za svoju braću neka primaju ono što je potrebno za tijelo izuzev denare ili novac, a i to ponizno, kako dolikuje slugama Božjim i sljedbenicima svetoga siromaštva.

Poglavlje VI.

NEKA BRAĆA SEBI NIŠTA NE PRISVAJAJU; O PROŠENJU MILOSTINJE I O BOLESNOJ BRAĆI

Neka braća sebi ništa ne prisvajaju: ni kuću, ni mjesto, ni kakvu stvar. I kao *pridošlice i putnici* na ovome svijetu, služeći Gospodinu u siromaštву i poniznosti, neka s pouzdanjem idu prošiti; i ne treba da se stide, jer Gospodin *radi nas posta siromašan* (usp. 2 Kor 8,9) na ovome svijetu. To je ono uzvišeno *krajnje siromaštvo* (usp. 2 Kor 8,2) koje je vas, braću moju ljubljenu, učinilo baštinicima i kraljevima kraljevstva (usp. Jak 2,5) nebeskoga, učinilo siromašnjima u stvarima, užvisilo u krepostima. To neka bude vaš *dio* koji vodi u *zemlju živih* (usp. Ps 141,6). Uza nj posvema prianjajući, predraga braćo, poradi imena Gospodina našega Isusa Krista, dovijeka ništa drugo pod nebom nemojte željeti imati. I gdje god braća boravila ili se susrela, neka se jedni prema drugima pokazuju domaćima. I neka s povjerenjem jedan drugome očituje svoju potrebu; jer ako majka hrani i ljubi sina svoga (usp. 1 Sol 2,7) tjelesnoga, koliko više mora netko ljubiti i hraniti brata svoga duhovnoga? Pa ako tko od njih oboli, druga mu braća moraju služiti onako kako bi željela da se njima služi (usp. Mt 7,12).

Poglavlje VII.

O POKORI KOJU VALJA NALOŽITI BRAĆI KOJA SAGRIJEŠE

Ako koja braća zavedena od neprijatelja smrtno sagriješe, za one grievehe za koje među braćom bude zapovjeđeno da se treba uteći samim provincijskim ministrima, moraju im se rečena braća uteći što prije mognu, bez oklijevanja. Ako su ti ministri svećenici, neka im milosrdno nalože pokoru; ako pak nisu svećenici, neka im po drugim svećenicima Reda nalože kako im se po Božju učini prikladnijim. A moraju se čuvati da se ne srde i ne smućuju zbog tuđega grijeha, jer srdžba i smetenost priječe ljubav i u njima samima i u drugima.

Poglavlje VIII.

O BIRANJU GENERALNOGA MINISTRA OVOGA BRATSTVA I O DUHOVSKOM KAPITULU

Sva braća moraju uvijek imati za generalnoga ministra i slugu cijelog bratstva jednog brata ovoga bratstva i njemu se moraju uvijek strogo pokoravati. Kad on umre, neka provincijski ministri i kustosi izaberu njegova nasljednika na duhovskom kapitulu, na koji se provincijski ministri uvijek moraju sabirati gdje god odredi generalni ministar; i to jedanput u tri godine, ili u drugom duljem ili kraćem roku, kako odredi rečeni ministar. A ako u neko drugo vrijeme zbor provincijskih ministara i kustosa uvidi kako rečeni ministar nije sposoban služiti općoj koristi braće, spomenuti ministri kojima je izbor povjeren moraju u ime Gospodnje sebi izabrati drugoga za kustosa. A nakon duhovskoga kapitula mogu pojedini ministri i kustosi, ako htjednu i budu smatrali korisnim, iste godine u svojim kustodijama jedanput sazvati svoju braću na kapitol.

Poglavlje IX.

O PROPOVJEDNICIMA

Neka braća ne propovijedaju u biskupiji nekog biskupa ako im on to zabrani. I neka se nijedan brat uopće ne usudi propovijedati narodu ako ga ministar ovoga bratstva ne ispita, ne potvrди i ne povjeri mu službu propovijedanja. A opominjem i potičem tu braću da njihove *riječi* u propovijedi koju drže budu *prokušane i čiste* (usp. Ps 11,7; Ps 17,31), puku na korist i izgradnju; neka im u kratku govoru navješćuju poroke i vrline, kaznu i slavu, jer je Gospodin na zemlji kratko govorio (usp. Rim 9,28).

Poglavlje X.

O OPOMINJANJU I POPRAVLJANJU BRAĆE

Braća koja su ministri i sluge ostaloj braći neka pohode i opominju svoju braću i neka ih ponizno i s ljubavlju popravljaju, ali neka im ne zapovijedaju ništa što je protivno njihovoj duši i našem Pravilu. Podložna pak braća neka imaju na umu kako su se radi Boga odrekli vlastite volje. Stoga im strogo zapovijedam da se pokoravaju svojim ministrima u svemu što su Gospodinu obećali opsluživati, a što nije protivno duši i našem Pravilu. A gdje god ima braće koja znaju i uviđaju kako Pravilo ne mogu opsluživati na duhovan način, moraju se i mogu uteći svojim ministrima. Ministri pak neka ih s ljubavlju i blago prime i neka im budu toliko bliski da bi ta braća s njima mogla razgovarati i postupati kao gospodari sa svojim slugama; tako naime mora biti da ministri budu sluge svoj braći. A braću u Gospodinu Isusu Kristu opominjem i potičem da se čuvaju svake oholosti, isprazne slave, zavisti, pohlepe (usp. Lk 12,15), brige i tjeskobe ovoga svijeta (usp. Lk 13,22), ogovaranja i mrmljanja. Oni neuki neka ne teže za učenošću, nego neka znaju kako nada sve moraju čeznuti za tim da imaju Duha Gospodnjega i njegovo sveto djelovanje, da mu se uvijek čista srca mole i budu ponizni, u progonstvu i bolesti strpljivi, da ljube one koji nas progone, kore i optužuju, jer Gospodin kaže: *Ljubite neprijatelje svoje, molite za one koji vas progone i kleveću* (usp. Mt 5,44). *Blago progonjenima zbog pravednosti, njihovo je kraljevstvo nebesko* (Mt 5,10). *Tko ustraje do svršetka, bit će spašen* (Mt 10,22).

Poglavlje XI.

NEKA BRAĆA NE ULAZE U SAMOSTANE REDOVNICA

Strogo zapovijedam svoj braći da nemaju sumnjivih druženja i razgovora sa ženama, i da ne ulaze u samostane redovnica osim onih kojima je Apostolska stolica dala posebno dopuštenje. I neka ne budu kumovi ni muškarcima ni ženama, kako zbog toga među braćom ili o braći ne bi nastala sablazan.

Poglavlje XII.

O ONIMA KOJI IDU MEĐU SARACENE I DRUGE NEVJERNIKE

Koja god braća po Božjem nadahnuću htjednu ići među Saracene i druge nevjernike, neka za to od svojih provincijskih ministara traže dopuštenje. Ministri pak neka nikome ne dopuste da ide, osim onima koje budu smatrali prikladnima da ih pošalju. K tome pod poslušnost nalažem ministrima neka od gospodina pape zatraže jednog kardinala svete Rimske crkve da on bude upravitelj, pokrovitelj i popravitelj ovoga bratstva, kako bismo,

uvijek pokorni i podložni stopama te iste svete Crkve, u katoličkoj *vjeri utemeljeni* (usp. Kol 1,23), opsluživali siromaštvo, poniznost i sveto evanđelje Gospodina našega Isusa Krista, što smo čvrsto obećali.

[Stoga uopće nikome od ljudi nije dopušteno osporavati ovu stranicu naše potvrde ili joj se drsko protiviti. A ako se tko drzne to pokušati, neka znade da će upasti u nemilost Boga svemogućega i svetih apostola Petra i Pavla. Dano u Lateranu trećega dana decembarskih kalenda, tj. 29. studenog 1223., osme godine našega papinstva.]

OPORUKA SERAFSKOG OCA FRANJE

OPORUKA

(1226.)

[I.] Gospodin ovako dade meni bratu Franji da počnem činiti pokoru: dok naime bijah u grijesima, bilo mi je odveć gorko gledati gubavce. Ali sam me Gospodin dovede među njih i iskazah im milosrđe. A kad sam odlazio od njih, okrenulo mi se u duševnu i tjelesnu slast ono što mi bijaše gorko; i poslije sam malo ostao, pa otišao iz svijeta.

A Gospodin mi dade takvu vjeru u crkve da sam ovako jednostavno molio i govorio:
Klanjamо ti se, Gospodine Isuse Kriste, u svim tvojim crkvama koje su na cijelome svijetu, i blagoslivljamо te, jer si svetim križem svojim svijet otkupio.

Potom mi Gospodin dade i daje takvu vjeru u svećenike koji žive po uredbi svete Rimske crkve zbog njihova reda, te se hoću njima uteći i da me progone. Pa da imam toliku mudrost koliku je *Salomon* (usp. 1 Kr 5,9) imao i da nađem siromašne svećenike ovoga svijeta, neću u župama u kojima oni borave propovijedati protiv njihove volje.

Njih i sve druge hoću poštivati, ljubiti i častiti kao svoje gospodare. Neću u njima gledati grijeha, jer u njima razabirem Sina Božjega i moji su gospodari. A to činim stoga jer u ovome svijetu od samoga svevišnjega Sina Božjega ne vidim ništa tjelesno do presveto tijelo i presvetu krv njegovu, koje oni primaju i drugima podjeljuju.

I želim da se te svete tajne iznad svega časte, štuju i na dragocjenu mjestu pohranjuju. Gdje god na nepriličnim mjestima nađem napisana njegova presveta imena i riječi, hoću ih pokupiti i molim da se pokupe i pohrane na časnu mjestu.

Sve bogoslove i one koji su u službi presvetih božanskih riječi moramo častiti i poštivati kao one koji nam pružaju *duh i život* (usp. Iv 6,63).

[II.] A kad mi Gospodin dade nekoliko braće, nitko mi nije pokazao što mi valja činiti, nego mi sam Svevišnji objavi kako treba da živim po uzoru na sveto Evanđelje. I ja sam to u malo riječi i jednostavno napisao, a gospodin papa mi je potvrdio.

Oni pak koji su dolazili da prihvate takav život davahu siromasima *sve što mogahu imati* (Tob 1,3); i bijasmo zadovoljni jednom tunikom, zakrpanom iznutra i izvana, koji su to htjeli, pojasmom i hlačama, i nismo htjeli imati ništa više. Časoslov smo govorili mi klerici kao drugi klerici, laici su govorili *Očenaš* (Mt 6,9). I posve smo rado ostajali u crkvama;

bijasmo neuki i podložni svima. I ja sam radio svojim rukama (usp. Dj 20,34) i hoću raditi. A odlučno hoću da i sva druga braća obavljaju kakav častan posao. Koji ne znaju, neka nauče, ne iz želje da prime plaću, nego radi primjera i da odagnaju nerad. Kad nam se ne dadne plaća za rad, utecimo se stolu Gospodnjem proseći milostinju od vrata do vrata. Gospodin mi je objavio pozdrav da govorimo: *Gospodin ti dao mir* (usp. 2 Sol 3,16). Neka braća paze da crkve, siromašna obitavališta i sve što se za njih izgradi uopće ne primaju ako to nije kako dolikuje svetom siromaštву koje smo u Pravilu obećali, i neka ondje uvijek borave kao *pridošlice i putnici* (usp. 1 Pt 2,11). Strogo pod poslušnost zapovijedam svoj braći da se, gdje god bili, ne usude tražiti u Rimskoj kuriji kakvo pismo, ni sami ni preko posrednika, ni za crkvu ni za drugo mjesto, ni pod izlikom propovijedanja ni mrtvljenja svoga tijela. Nego gdje god ih ne prime, *neka bježe u drugi* (Mt 10,23) kraj, da s Božjim blagoslovom čine pokoru.

[III.] I hoću se strogo pokoravati generalnom ministru ovoga bratstva i drugome gvardijanu koga on odluči dati mi. I tako hoću biti zarobljen u njegovim rukama, te ne mognem nikamo ići niti išta činiti mimo poslušnost i njegovu volju, jer on je moj gospodar.

Pa premda sam jednostavan i slab, ipak hoću uvijek imati klerika da mi obavlja časoslov, kako stoji u Pravilu.

I sva se druga braća moraju tako pokoravati svojim gvardijanima i obavljati časoslov prema Pravilu. A sva braća, ma gdje bila, ako nađu takve koji ne obavljaju časoslov prema Pravilu i žele ga preinačiti ili nisu katolici, moraju pod poslušnost onoga koga od takvih nađu dovesti najbližem kustosu onoga mjesta gdje ga nađu. A kustos ga mora strogo pod poslušnost dobro čuvati, danju i noću, kao čovjeka u okovima, tako da se ne može istrgnuti iz njegovih ruku dok ga osobno ne preda u ruke svoga ministra. A ministar ga strogo pod poslušnost mora poslati po takvoj braći koja će ga danju i noću čuvati kao čovjeka u okovima, dok ga ne dovedu gospodinu Ostijskome, koji je gospodar, zaštitnik i popravitelj cijelog bratstva.

[IV.] I neka braća ne reknu: "Ovo je drugo Pravilo". Jer ovo je upozorenje, opomena, poticaj i moja oporuka, koju ja, maleni brat Franjo, činim vama, svojoj blagoslovljenoj braći, radi toga da Pravilo koje Bogu zavjetovasmo bolje katolički opslužujemo. A generalni ministar i svi ostali ministri i kustosi pod poslušnost su obvezani da ovim riječima ništa ne *dodaju* niti *oduzimaju* (usp. Pnz 4,2; 12,32). I neka ovaj spis uvijek imaju uza se s Pravilom. Pa na svim kapitulima koje održavaju, kad čitaju Pravilo, neka čitaju i ove riječi. I svoj svojoj braći, klericima i laicima, zabranjujem strogo pod poslušnost da ni u Pravilo ni u ove riječi ne umeću tumačenja i ne govore: "Ovako ih treba shvatiti." Nego kao što meni Gospodin dade da jednostavno i čisto izrekнем i napišem Pravilo i ove riječi, tako ih jednostavno i bez tumačenja shvatite i svetim djelovanjem sve do kraja opslužujte.

I kto god ovo bude opsluživao, neka ga *na nebu* ispuni *blagoslov* višnjega Oca, a *na zemlji* (Post 27,27–28) blagoslov ljubljenoga Sina njegova s presvetim Duhom Tješiteljem, svim silama nebeskim i svima svetima. A ja, maleni brat Franjo, sluga vaš, potvrđujem vam koliko mogu iznutra i izvana ovaj presveti blagoslov.

KONSTITUCIJE

REDA MALE BRAĆE KONVENTUALACA

KRATICE

Ostavljamo izvorne naslove i nazine, jer se podosta razlikuju od hrvatskog izdanja Franjevačkih izvora (VFZ Hrvatske i Bosne i Hercegovine, Sarajevo-Zagreb, 2012.)

Franjevački izvori

1Cel—*Vita Prima del Beato Francesco* di Tommaso da Celano (Prvi životopis Tome Čelanskog)

2Cel—*Vita Seconda o Memoriale nel Desiderio dell'Anima* di Tommaso da Celano (Drugi životopis Tome Čelanskog)

2Lfed—*Lettera ai Fedeli (2^a redazione)* di S. Francesco d'Assisi (Pismo vjernicima)

2Test—*Testamento* di S. Francesco d'Assisi (Oporuka sv. Franje)

Am—*Ammonizioni* di S. Francesco d'Assisi (Opomene sv. Franje)

Cant—*Cantico di Frate Sole* di S. Francesco d'Assisi (Pjesma stvorova)

FF—*Fonti Francescane*, 3^a ed. Padova: Editrici Francescane, 2011. (Franjevački izvori, 3. talijansko izdanje, Padova, 2011.)

Fior—*I Fioretti di S. Francesco* (Cvjetići sv. Franje)

LAnt—*Lettera a Frate Antonio* di S. Francesco d'Assisi (Pismo bratu Antunu)

LM—*Legenda Maggiore* di S. Bonaventura da Bagnoreggio (Veliki životopis sv. Bonaventure)

LMin—*Lettera a un Ministro* di S. Francesco d'Assisi (Pismo ministru)

LodAl—*Lodi al Dio Altissimo* di S. Francesco d'Assisi (Pohvale Svevišnjemu)

Lora—*Lodi per Ogni Ora* di S. Francesco d'Assisi (Pohvale svakog časa)

LOrd—*Lettera a Tutto l'Ordine* di S. Francesco d'Assisi (Pismo Redu)

Rb—*Regola Bollata* (1223) (Potvrđeno Pravilo)

Rnb—*Regola non-Bollata* (1221) (Nepotvrđeno Pravilo)

RsC—*Regola di S. Chiara* (Pravilo sv. Klare)

SalV—*Saluto alla Beata Vergine Maria* di S. Francesco d'Assisi (Pozdrav Djevici)

Salvir—*Saluto alle Virtù* di S. Francesco d'Assisi (Pozdrav krepstima)

UffPass—*Ufficio della Passione del Signore* di S. Francesco d'Assisi (Časoslov Muke Gospodinove)

Uvol—*Ultima Volontà* di S. Francesco d'Assisi (Posljednja volja sv. Franje)

Kratice crkvenih dokumenata

CCEO—*Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium* (1990) (Zakonik kanona Istočne Crkve)

CDF—Congregazione per la Dottrina della Fede (Kongregacija za nauk vjere)

CEC—Congregazione per l'Educazione Cattolica (Kongregacija za katolički odgoj)

CIC—*Codex Iuris Canonicis* (1983) (Zakonik kanonskog prava)

CIVCSVA—Congregazione per gli Istituti di Vita Consacrata e le Società di Vita Apostolica (Kongregacija za posvećeni život i družbe apostolskog života)

CV—*Caritas in Veritate*, Lettera Enciclica del Papa Benedetto XVI (Ljubav u istini, enciklika pape Benedikta XVI.)

DV—*Dei Verbum*, Costituzione Dogmatica del Concilio Vaticano II (dogmatska konstitucija II. vatikanskog sabora o božanskoj objavi)

EG—*Evangelii Gaudium*, Esortazione Apostolica del Papa Francesco (Radost Evanđelja pape Franje)

EN—*Evangelii Nuntiandi*, Esortazione Apostolica del Papa S. Paolo VI (Naviještanje Evanđelja, apostolska pobudnica pape Pavla VI.)

GS—*Gaudium et Spes*, Costituzione Pastorale del Concilio Vaticano II (pastoralna konstitucija II. vatikanskog sabora o crkvi u suvremenom svijetu)

LG—*Lumen Gentium*, Costituzione Dogmatica del Concilio Vaticano II (dogmatska konstitucija II. vatikanskog sabora o Crkvi)

LS—*Laudato Si*, Lettera Enciclica del Papa Francesco (Hvaljen budi, enciklika pape Franje)

NAe—*Nostra Aetate*, Dichiarazione del Concilio Vaticano II (deklaracija II. vatikanskog sabora o odnosu Crkve s nekršćanskim religijama)

NMI—*Novo Millennio Ineunte*, Lettera Apostolica del Papa S. Giovanni Paolo II (Početkom novog tisućljeća, apostolsko pismo pape Ivana Pavla II.)

OT—*Optatam Totius*, Decreto del Concilio Vaticano II (Dekret II. vatikanskog sabora o odgoju)

RM—*Redemptoris Missio*, Lettera Enciclica del Papa S. Giovanni Paolo II (Spasiteljevo poslanje, enciklika pape Ivana Pavla II.)

PC—*Perfectae Caritatis*, Decreto del Concilio Vaticano II (Dekret II. vatikanskog sabora o obnovi redovničkog života)

SC—*Sacrosanctum Concilium*, Costituzione del Concilio Vaticano II (Konstitucija II. vatikanskog sabora o liturgiji)

VC—*Vita Consacrata*, Esortazione Apostolica del Papa S. Giovanni Paolo II (Posvećeni život, apostolska pobudnica pape Ivana Pavla II.)

VD—*Verbum Domini*, Esortazione Apostolica del Papa Benedetto XVI (Riječ Gospodnja, apostolska pobudnica pape Benedikta XVI.)

I. POGLAVLJE

Evandeoski život braće

Duhovni uvod

- a) Sveti Franjo Asiški, koga je Bog podigao u Crkvi kao istinskoga učenika svoga Sina Isusa Krista, u sklopu društva svoga vremena, obilježena velikim i složenim izazovima, otvoreno tvrdi da je osnovao svoj Red po božanskom nadahnuću, kad kaže: "Gospodin ovako dade meni bratu Franji da počnem činiti pokoru: dok sam naime bio u grijesima, bilo mi je odveć gorko gledati gubavce. Ali sam me Gospodin dovede među njih i iskazah im milosrđe... A kad mi Gospodin dade nekoliko braće, nitko mi nije pokazao što mi valja činiti, nego mi sam Svevišnji objavi kako treba da živim po uzoru na sveto evanđelje"¹.
- b) Pozorno slušajući Evanđelje, "kad je blaženi Franjo video da Gospodin Bog iz dana u dan povećava broj njegove braće, napisa sebi i braći, i tadašnjoj i budućoj, jednostavno i s malo riječi, pravilo i način života, služeći se uglavnom riječima svetog Evanđelja: ta, za evandeoskom je savršenošću jedino i čeznuo"². U njemu je jasno izrekao da se "pravilo i život male braće sastoji u ovome: opsluživati sveto Evanđelje, živeći u poslušnosti, u čistoći i bez ikakva vlasništva"³.
- c) Sveti Franjo upućuje na evandeoske vrijednosti koje tvore bitno obilježje identiteta Reda: bratstvo, primljeno kao dar od Gospodina ("A kad mi Gospodin dade nekoliko braće ...")⁴, te malenost, shvaćenu kao suočavanje poniznom sluzi Kristu („Neka se svi općenito zovu malom braćom. I jedan drugome neka pere noge")⁵. Ove vrijednosti uostalom predstavljaju bitne elemente karizme.
- d) Sveti Franjo u vezi s Pravilom piše: "Sam mi Gospodin objavio da trebam živjeti prema propisu svetog Evanđelja. I ja sam ga dao napisati s malo riječi i jednostavno, i gospodin mi ga papa odobrio"⁶. I još: "Molim svu braću da nauče slovo i značenje onoga što je o ovome životu napisano, radi spasa naše duše, i da

¹ 2Test 1-2.14: FF 110.116.

² 1Cel 32: FF 372.

³ Rb 1, 1: FF 75.

⁴ 2Test 14: FF 116.

⁵ Rnb 6, 3: FF 23.

⁶ 2Test 14-15: FF 116.

to često dozivaju u pamet. I molim Boga da on sam, koji je svemoguć, trojstven i jedincat, blagoslovi sve one koji poučavaju, uče, imaju kod sebe, pamte i u djelo provode ove stvari⁷. Za serafskog Oca u stvari Pravilo predstavlja “knjigu života, nadu spasenja, srž Evanđelja, put savršenosti, ključ neba, čin vječnog saveza⁸.

e) Opsluživanje i tumačenje Pravila treba ostvarivati pod vodstvom Duha Svetoga i Crkve: “Uvijek podložni i podvrgnuti nogama iste svete Crkve... obdržavajmo siromaštvo, poniznost i sveto Evanđelje našega Gospodina Isusa Krista, kako smo čvrsto obećali⁹.

f) Sveti Franjo opominje: „Govori Gospodin u svetom Evanđelju: ‘Tko se ne odreće svega što posjeduje, ne može biti moj učenik’ i, opet, ‘Tko želi spasiti svoj život, izgubit će ga’. Onaj, naime, ostavlja sve što posjeduje i odriče se svog života koji čitava sebe podvrgava posluhu svoga poglavara. I ako ponekad podložni vidi bolje i korisnije stvari za svoju dušu od onih koje mu naređuje poglavar, neka slobodno žrtvuje svoje Gospodinu i uznastoji ostvariti one koje pripadaju poglavaru... Ako pak poglavar podložniku zapovjedi štogod protiv njegove savjesti, makar ga ne posluša, neka ga ipak ne napušta”¹⁰. I ovako poučava braću: “Kad pak ustraju u zapovijedima Gospodnjim, koje su obećali po svetom Evanđelju i svome obliku života, neka znaju da su u istinskoj poslušnosti”¹¹. Na drugom mjestu još govori: “Podložna pak braća neka imaju na umu kako su se radi Boga odrekla vlastite volje... Ministri pak... neka im budu tako bliski da bi ta braća s njima mogla razgovarati i postupati kao gospodari sa svojim slugama; tako naime mora biti da ministri budu sluge svoj braći”¹².

g) Od onog časa kad je, pouzdavajući se isključivo u Božansku providnost, blaženi Franjo pred asiškim biskupom zemaljskom ocu vratio sav svoj posjed ovim riječima: „Od sada unaprijed... moći će slobodno govoriti: Oče naš, koji jesi na nebesima“¹³, postade najvjerniji učenik i brat siromašnoga Krista: „Ja vrlo maleni brat Franjo želim slijediti život i siromaštvo previšnjega Gospodina našega Isusa Krista i njegove presvete Majke, i u tome ustrajati sve do kraja“¹⁴.

⁷ Rnb 24,1-2: FF 72.

⁸ 2Cel 208: FF 797.

⁹ Rb 12,4: FF 109.

¹⁰ Am 3,1-3,7: FF 148.150.

¹¹ Rnb 5,17: FF 21.

¹² Rb 10,2,5-6: FF 101-102.

¹³ 2Cel 12: FF. 597.

¹⁴ Uvol 1: FF 140.

Po njegovu uzoru Mala braća ponizno i radosno prigrljuju uzvišeno siromaštvo, koje ih je „postavilo baštinicima i kraljevima nebeskoga kraljevstva“, učinilo ih „siromašnima u stvarima“ i „uzvisilo u krepotima“ te ne žele „posjedovati ništa drugo stalno pod nebesima“¹⁵. Uz to, „moraju se radovati kad žive među beznačajnim i prezrenim ljudima, među siromašnima i slabima, bolesnima i gubavcima i među prosjacima kraj puta“¹⁶.

h) Potaknut željom da se Kristu u potpunosti suoibliči, Franjo prigrljuje čistoću kao izbor ljubavi te potiče braću da ljube „iz svega srca, iz sve duše, iz svega uma, iz sve snage i iz sve jakosti, iz svega razuma, svom snagom, svim nastojanjem, svim osjećajem, svim najdubljim čežnjama i željama volju Gospodina Boga, koji svima nama dade i daje sve tijelo, svu dušu i sav život“¹⁷. I moli “svu braću, kako ministre tako i ostale, neka nastoje, uklonivši svaku zapreku i svaku suvišnu brigu i uznemiravanje, na najsavršeniji mogući način služiti, ljubiti, častiti i klanjati se Gospodinu Bogu čistim srcem i čistom dušom, što on iznad svega od nas traži”¹⁸.

I. Naslov **Karizmatska načela Reda**

1. § 1. Red Male braće konventualaca je bratstvo što ga je unutar Crkve osnovao sv. Franjo Asiški pod nazivom „male braće“, kojemu je već od početaka nadodana oznaka konventualaca. Ideal blaženog Oca i braće je živjeti i svjedočiti sveto Evandjelje u bratskom zajedništvu, malenosti, poslušnosti, bez ikakva vlasništva i u čistoći. Članovi Reda nazivaju se Mala braća konventualci.
§ 2. Pripadnici ovoga Reda, vođeni Duhom Svetim, tvore bratstvo čije su karakteristične odlike obiteljsko ozračje i majčinska nježnost¹⁹, milosrđe²⁰,

¹⁵ Rb 6,4.6: FF 90.

¹⁶ Rnb 9,2: FF 30.

¹⁷ Isto, 23,8: FF 69.

¹⁸ Isto, 22,26: FF 60.

¹⁹ Usp. Isto, 6,7-8: FF 91-92.

²⁰ Usp. Isto, 7,3: FF 95; LMin 8-10: FF 235.

poštivanje, ljubaznost i radost²¹, uslužnost bolesnoj braći²², prihvaćanje svih ljudi²³ i evanđeoska jednostavnost u poslanju²⁴.

§ 3. Sva braća dijele isto zvanje franjevaca konventualaca te preuzimaju prava i obveze svojstvene redovničkome staležu osim onih koje proizlaze iz svetog reda; Crkva, naime, naš Red ubraja među kleričke ustanove.

§ 4. Sveti je Franjo htio da se njegova braća nazivaju Malom braćom²⁵. Malenost je značajka nasljedovanja siromašna i ponizna Krista²⁶, a koja braću potiče na odbijanje moći²⁷, podložnost svima²⁸, uzajamno služenje²⁹, solidarnost s odbačenima i udaljenima iz društva³⁰, te poticanje i izgradnju mira gdje god se nađu³¹, u trajnu odricanju od sebe.

§ 5. Već od samih svojih početaka Red je doživio kao svoj sastavni element konventualnost, kojom na naročit način želi naznačiti življenje bratstva. Konventualna dimenzija izražava se u djelatnom i suodgovornom sudjelovanju sve braće u bratskome životu, osobito u zajedničkoj liturgijskoj molitvi, na samostanskom kapitulu i pri zajedničkom stolu. Potaknuti Duhom Svetim, braća djeluju u duhu konventualnosti na područjima evangelizacije, teologije, kulture i služenja čovječanstvu. Tako jednako obraćaju pozornost na povijesne, društvene i kulturne mijene, uključujući tu i nove oblike nazočnosti i svjedočenja.

§ 6. Red je nastao i razvijao se pod zasebnom zaštitom Blažene Djevice Marije, a obrana istine Bezgrešnog Začeća prepoznata je kao "zlatna nit" povijesti našeg Reda. Zbog toga neka se svako djelo bratstva proživi u služenju Božjoj Crkvi, kako bi se tako raširilo Kristovo kraljevstvo po svoj zemlji, nadasve pod vodstvom Bezgrešne.

§ 7. U povezanosti s izvornom karizmom i predajom Reda, štovanje "slavne i preblažene Majke Marije, Djevice postale Crkvom"³², razvilo se preko misli i svetosti braće poput Antuna, Bonaventure, Duns Škota, Josipa Kupertinskoga i Franje Antuna Fasanija, a u bezuvjetnoj predanosti Bezgrešnoj svetog Maksimilijana M. Kolbea pronašlo je konkretan oblik otvorenosti novim

²¹ Usp. Rnb 7,14-16: FF 26-27.

²² Usp. Rb 6,9: FF 92.

²³ Usp. Rnb 7,14: FF 26.

²⁴ Usp. Isto, 16,1-7: FF 42-43.

²⁵ Usp. Isto, 6,3: FF 23.

²⁶ Usp. Fil 2, 3-11.

²⁷ Usp. Rnb 5,12: FF 19.

²⁸ Usp. Isto, 7,1-2: FF 24.

²⁹ Usp. Isto, 10,1: FF 34; Rb 6,9: FF 92.

³⁰ Usp. Rnb 9,2: FF 30.

³¹ Usp. Rb 3,10-11: FF 85.

³² Usp. Rnb 23, 6: FF 67; SalV 1 : FF 259.

misijskim izazovima, u poslunu Duhu Svetome i znakovima vremena. Serafski otac, sva naša sveta braća i mučenik ljubavi, "zaštitnik naših teških vremena"³³, ostavljaju u baštinu svoj braći zahtjevni poziv, da u konkretnosti vlastitom vremenu, unose odvažnost u poslanju, posvemašnji dar sebe i ljepotu svetosti.

2. Obveza je sve braće u samima sebi ujediniti kontemplativni i aktivni život, kako bi cjelokupni njihov život bio prožet apostolskim duhom, a sav njihov apostolski rad kontemplacijom³⁴. Stoga braća neka potraže prisutnost "Svevišnjega, svemoćnoga, Gospodina dobroga"³⁵ u molitvi, u poslanju, u međuljudskim odnosima, u različitim kulturama, kao i u stvaralaštvu.

3. Sav Red kao i pojedina braća neposredno su podložni papi, u vidu općeg dobra i kao izričaj svojeg zajedništva sa svim Božjim narodom.

4. § 1. Redovničkim zavjetovanjem braća se javno obvezuju³⁶ živjeti Evanđelje u bratstvu i malenosti, slijedeći Krista u poslušnosti, bez ikakva vlasništva i u čistoći, u skladu s Pravilom Male braće, kako ga tumače Ustanove.

§ 2. Braća polazu javne zavjete, privremene ili vječne. U predaji Reda i postojećih Konstitucija nazivaju se jednostavnima ili svečanima³⁷.

§ 3. Svečanim zavjetima braća se definitivno uključuju u Red.

II. Naslov

Zavjetovanje Pravila

5. § 1. Pravilo što ga je napisao sveti Franjo, papa Honorije III. potvrđio, a tumačili ostali vrhovni svećenici, oblik je evanđeoskoga života na koji se zavjetuju Mala braća konventualci, te obvezuje u savjesti u skladu s normama Ustanova.

§ 2. Pravilo je temelj života i zakonodavstva čitavoga Reda.

§ 3. Da bi se bolje shvatio i usvojio duh Pravila, braća neka proučuvaju i prodube ne samo poznavanje Pravila već i ostalih spisa svetoga Franje, franjevačkih

³³ Sveti Ivan Pavao II., Angelus 14. kolovoza 1994.

³⁴ Usp. VC 9; CIC, kan. 675.

³⁵ Cant 1: FF 263.

³⁶ Usp. CIC, kan. 607, §2 i CCEO, kanoni 410; 504, §1.

³⁷ Usp. CIC, kanoni 607, §2; 654; 655; 657; 1192, §§1-2 i CCEO kanoni 410; 504, §1.

izvora, Konstitucija i dokumenata Reda, kao i dokumenata Svetе Stolice vezanih uz Pravilo.

6. § 1. Autentično tumačiti pravilo spada na Svetu Stolicu, bilo na njezinu inicijativu, bilo na molbu generalnoga kapitula.

§ 2. Na generalni kapitol, uz pristanak dvotrećinske većine glasača, spada predložiti Apostolskoj Stolici bilo odobrenje ili dokinuće važećih propisa Ustanova, bilo i odobrenje novih kao prilagodbu Pravila novim zahtjevima vremena.

§ 3. U nadležnost generalnog kapitula spada da deklarativno tumači Konstitucije; izvan kapitula, a kada to traži zaista hitan slučaj, tumačenje koje vrijedi samo do sljedećeg kapitula, može dati generalni ministar sa svojim definitorijem, uz savjetovanje, ako je moguće, ministara i kustosa. Autentično, pak, tumačenje ipak spada na Svetu Stolicu.

§ 4. Isti generalni kapitol može donositi zakone i odredbe u onim stvarima koje se odnose na vjerno opsluživanje Pravila i Ustanova.

7. § 1. Da bi se generalni zakoni proveli u praktično djelo, neka generalni kapitol za cijeli Red, a odgovarajući provincijski kapituli za pojedine provincije, donesu i posebne statute.

§ 2. Kustodije mogu imati vlastite statute, odobrene od strane nadležnih vlasti.

§ 3. U hitnim slučajevima, tumačenje ili prenamjena ovih statuta spada na odgovarajuće ministre i kustose s vlastitim definitorijima, a vrijede do sljedećeg kapitula.

§ 4. Prije nego se provincijski statuti proglose, neka se pravovremeno dostave na uvid generalnom ministru, koji će sa svojim definitorijem utvrditi i potvrditi jesu li u skladu s vlastitim pravom Reda.

§ 5. Konstitucije i Statuti obvezuju u savjesti, prema važnosti predmeta, u onome što se odnosi na zavjete i Božje ili crkvene zakone. Zbog toga je dužnost sve braće temeljito poznavati Konstitucije.

§ 6. Braća neka nastoje opsluživati Pravilo, Konstitucije i Statute, u prvom redu da bi se suočili evanđeoskom idealu, prema duhu Reda, kako to traži obveza preuzeta redovničkim zavjetovanjem.

§ 7. Pravilo i Konstitucije neka se čitaju u zajednici, u vremenu i načinu koji će predvidjeti provincijski statuti.

8. Iz opravdanih i razumnih razloga privremeni oprost od disciplinskih propisa Konstitucija i Statuta mogu podijeliti:

- a) generalni ministar pojedinoj braći i samostanima, a uz pristanak svoga definatorija i pojedinim provincijama;
- b) provincijski ministar svojoj i drugoj braći koja prebivaju u njegovoj provinciji, a uz pristanak svog definatorija i pojedinim samostanima;
- c) kustos za svoju braću i ostale koji prebivaju u kustodiji, a uz pristanak svojeg definatorija, i pojedinim samostanima;
- d) gvardijan svojoj i ostaloj braći koja prebivaju u njegovu samostanu.

III. Naslov

Zavjetovanje evanđeoskih savjeta

9 §1. Svojim zavjetovanjem na život u poslušnosti, bez ikakva vlasništva, te u čistoći, braća svečano i javno priznaju kako su primila milost od Boga Oca za nasljedovanje Krista u njegovu čistu, siromašnu, i poslušnu načinu života.

Njemu se u potpunosti posvećuju, te tako na poseban način dovršavaju krsnu posvetu³⁸.

§2. Po evanđeoskim savjetima, braća se na poseban način združuju s Crkvom i Kristovim spasonosnim poslanjem.

§3. Ujedno proročki svjedoče mogućnost novog čovječanstva u Kristu, u kojemu se svi prepoznavaju braćom i sestrama, žive u istinskoj solidarnosti te gdje se promiče cjelovitost stvorenoga, mir, pravda i opće dobro društva. Na taj način najavljuju svijet koji dolazi.

§4. Zato svaki brat, pozvan na zavjetovanje evanđeoskih savjeta, neka ustraje u svojem pozivu i neka ga učvršćuje vjernim surađivanjem i razboritim bdjenjem.

§5. Sva tri zavjeta po svojoj naravi obvezuju pod teški grijeh.

10. Zavjetom poslušnosti braća, kao žrtvu samih sebe, po primjeru Isusa Krista, koji je došao na zemlju radi vršenja Očeve volje, predaju Bogu punu odanost vlastite volje, da bi se izravno ujedinila s božanskom voljom te se u duhu vjere podlažu crkvenim poglavarima. Ta poslušnost, međutim, ne samo što ne umanjuje dostojanstvo ljudske osobe, već je vodi k većoj zrelosti, obogaćujući je slobodom djece Božje.

³⁸ Usp. PC 5; VC 30.

11. Braća kao živi dio naroda Božjega i kao katolički i apostolski muževi, vjerni naročitom obećanju i primjeru serafskog Oca, svoju malenost neka napose očituju u poslušnosti i vjernosti Crkvi.

12. §1. Braća su, po primjeru i volji Svetoga Franje, dužna pokoravati se također i snagom zavjeta vrhovnom svećeniku kao najvišem poglavaru³⁹.

§2. Isto tako, dužna su se pokoravati generalnom ministru, nasljedniku sv. Franje⁴⁰, te ministrima, kustosima, i gvardijanima, kada nalažu u skladu s Pravilom i Konstitucijama⁴¹.

§3. Braća neka slušaju u svemu što se ne protivi Evandželju, Pravilu, Konstitucijama i vlastitoj savjesti⁴².

§4. Podložna su mjesnim ordinarijima u onome što se odnosi na pastoralnu vlast, prema propisima prava⁴³.

§5. Braća neka u duhu ljubavi i malenosti služe i pokoravaju se jedni drugima⁴⁴.

13. §1. U vršenju svoje dužnosti neka ministri, kustosi i gvardijani nastoje upoznati Božju volju u duhu ljubavi i služenja, neka rado slušaju svoju braću, potiču njihov ljudski i duhovni rast, te promiču njihovu suradnju na dobrobit bratstva i Crkve.

§2. Ministri, kustosi i gvardijani u vidu općega dobra imaju vlast odlučivanja i propisivanja braći što valja činiti. Isto tako neka se brinu da vode svoju braću da djelatnim i odgovornim načinom slušaju i vrednuju svoje talente ostajući otvoreni i vjerni poticajima Duha Svetoga.

§3. Poslušnost proživljena u bratstvu stvara snažnu povezanost među braćom te im omogućuje zajedničko vršenje apostolskog poslanja bratstva i usklađivanje pojedinačnih djelatnosti svakoga pojedinoga brata.

14. §1. Zavjetom evanđeoskog siromaštva braća priznaju da je Bog, najviše dobro, jedino pravo čovjekovo blago⁴⁵, te se obvezuju naslijedovati primjer Sina Božjega, koji radi nas posta siromašan na ovome svijetu⁴⁶.

³⁹ Usp. Rb 1,2: FF 76; CIC, kan. 590 §2.

⁴⁰ Usp. Isto, 1,3: FF 76.

⁴¹ Usp. CIC, kan. 601.

⁴² Usp. CIVCSVA, *Služenje autoriteta i poslušnost*, 27.

⁴³ Usp. CIC, kan. 678; VC 49.

⁴⁴ Usp. Rnb 5,14: FF 20.

⁴⁵ Usp. VC 21.

⁴⁶ Usp. Rb 6,3: FF 90; CIC, kan. 600.

§2. Budući da su se braća obvezala živjeti "bez ikakva osobna vlasništva", neka se potpuno odreknu osobna vlasništva nad dobrima i pouzdaju u Božju providnost.

§3. Neka zajednički vrše razlučivanje vezano uz upravljanje vremenitim dobrima, vodeći računa o potrebama bratstva i dobrobiti siromahâ. Uz to trebaju znati stavljati duhovna, kulturna i vremenita dobra na raspolaganje drugima.

§4. Braća neka se uzdrže svakog čina vlasništva, oviseći u upotrebi dobrima o ministrima, kustosima i gvardijanima te se pobrinu stvarno i u duhu biti uistinu siromašni i kao takvi se pokazivati, usvajajući jednostavan i trijezan način života⁴⁷.

§ 5. Braća neka ustupe provinciji ili kustodiji čak i pravo i dobit bilo kojega intelektualnog vlasništva.

§ 6. Braća neka pojedinačno zavole i slijede uzvišeno siromaštvo, kao što i dolikuje sljedbenicima poniznog i siromašnog Franje; neka se znaju lišiti svega i odolijevati potrošačkom mentalitetu, koji uvodi u gomilanje i rasipanje, krade siromašnjima i oštećeće „našu sestru majku Zemlju“⁴⁸.

§ 7. Ministri, kustosi i gvardijani također trebaju, vlastitim primjerom, poticati braću neka žive kao siromasi i neka paze da ne bi neopravdanim dopuštenjima narušavali opsluživanje siromaštva.

15. §1. U duhu življenja "bez ikakva osobna vlasništva", prije polaganja privremenih zavjeta, kandidat neka upravljanje svojim dobrima prepusti onomu kojega odabere te slobodno odluči o njihovu korištenju i uživanju⁴⁹.

§2. Prije polaganja vječnih zavjeta – pod uvjetom da će zavjetovanje zaista i uslijediti – neka se odrekne i vlasništva nad onime što posjeduje dokumentom koji će odrediti provincijski ili kutodijski statuti. Ta isprava, ukoliko je moguće, neka bude valjana i prema civilnome pravu. Ako bi, iz opravdanog razloga, ove rasporedbe želio promijeniti, ili bilo što poduzeti vezano uz vremenita dobra, mora zatražiti pismeno dopuštenje mjerodavnog (*pro tempore*) ministra ili kustosa⁵⁰.

⁴⁷ Usp. CIC, kan. 668 §3; CCEO, kan. 529 §3.

⁴⁸ Cant 20: FF 263.

⁴⁹ Usp. CIC kan. 668 § 1 i CCEO, kan. 525 §2.

⁵⁰ Usp. CIC, kan. 668 §2 i CCEO kan. 525, §2; kan. 529 §4.

16. §1. Braća neka se sjete da su siromasi i putnici na ovome svijetu⁵¹ i da sva dobra koja su stekla ili su nadošla ne pripadaju njima, već bratstvu, koje njima raspolaže za umjeren i jednostavan život braće, apostolat Reda i djela ljubavi.

§2. Sva dobra što ih braća steknu kao plaću za rad ili na drugi način ili kao dar, čak i ako su njima i osobno data, postaju vlasništvo samostana, odnosno, u skladu sa provincijskim ili kustodijskim statutima, neke druge pravne osobe Reda⁵².

§3. Prema izjavama Crkve, sam Red, provincije, kustodije i samostani mogu posjedovati vremenita dobra, no nikada i pojedina braća. U svakom slučaju, neka ne posjeduju niti zadržavaju dobra bez očevidne potrebe za život braće, odnosno, bez razmjerne koristi za djelatnosti Reda. U svakom slučaju, valja paziti da se izbjegava i najmanja natruha pohlepe, raskoši i neopravdano zgrtanje dobara⁵³.

17. §1. Prema volji svetog Franje, koji piše kako sva braća moraju raditi⁵⁴ te kako se mogu služiti sredstvima nužnima za obavljanje svoga rada⁵⁵, braća se trebaju smatrati obvezanima na opći zakon o radu u pribavljanju onoga što je potrebno za bratstvo. U slučaju potrebe, tamo gdje braća pružaju svjedočanstvo siromašnoga evanđeoskog života, mogu se ponizno uteći “stolu Gospodnjem”, odnosno, skupljati milostinju ili zatražiti i primati socijalnu pomoć, ulažući uvijek svoje pouzdanje u Božansku providnost. Uvijek neka budu solidarni sa siromašnima.

§2. Braći je dopušteno primati naknadu ili mirovinu za svoj rad te se ujedno i socijalno osigurati, u skladu sa provincijskim ili kustodijskim statutima, samo uz uvjet da takvi prihodi idu na dobrobit bratstva.

§3. Ministri i kustosi, sa svojim definitorijima, neka se pobrinu za mirovine te redovne i izvanredne zdravstvene troškove braće, prema zakonima i propisima različitih zemalja.

18. §1. Braća pojedinačno te kao bratstvo trebaju vjerno obdržavati siromaštvo, kako bi jasno pružala proročko svjedočanstvo. U svemu trebaju izbjegavati ono što ukazuje na raskoš i razmetanje.

⁵¹ Usp. Rb 6,2: FF 90.

⁵² Usp. CIC, kan. 668 §4.

⁵³ Usp. CIC, kan. 634.

⁵⁴ Usp. 2Test 20: FF 119.

⁵⁵ Usp. Rnb 7,9: FF 25.

§2. Život siromaštva braće i bratstava treba istinski odražavati društveno stanje siromahâ u čijoj sredini prebivaju. Braća stoga trebaju rado živjeti među siromasima te biti solidarna s njihovim mukama i tegobama, radeći poput njih i s njima, djelatno predana unaprjeđenju njihova ljudskog stanja. Njima neka donose radosnu vijest Evanđelja, istovremeno dopuštajući da ih siromašni evangeliziraju.

§3. Braća neka znaju dragovoljno prihvati siromaštvo života u zajedništvu, kao i neugodnosti koje iz njega proizlaze.

19. Braća se trebaju pobrinuti da sve što je namijenjeno djelima apostolata zaista i bude upotrijebljeno za dobrobit tih djela, kao i za daljnje proširenje apostolskih djela Reda. U služenju tim dobrima braća neka budu pažljiva jedino na dobro osoba, uvažavajući pritom nakane darovatelja⁵⁶.

20. §1. U duhu pripadnosti jedinstvenome bratstvu Reda, provincije, kustodije i samostani trebaju iskazivati međusobnu solidarnost dijeleći vremenite i ljudske izvore dobara, kako bi oni dijelovi Reda koji imaju više dobara pomogli onima što trpe oskudicu. Napose trebaju promicati razmještanje braće u prilog provincija i kustodija koje se nalaze u teškoćama i na dobrobit potrebama Reda, osobito na području odgoja i novih prisutnosti Reda u svijetu.

§2. Generalni statuti neka utvrde konkretnе oblike kojima će uprava Reda, tražiti i usmjeravati ekonomsku solidarnost među različitim provincijama i kustodijama. Budući da je Red jedna obitelj, solidarnost neka odražava čvrsto i stalno usmjerenje u zauzimanju za opće dobro svega bratstva.

§3. Provincijski i kustodijski statuti trebaju odrediti konkretnе izričaje gospodarske solidarnosti među samostanima iste provincije ili kustodije, kao i između samostanâ i provincije ili kustodije. Konkretnе oblike takve solidarnosti neka odrede i provjeravaju odgovarajući kapituli, ili, u hitnom slučaju, ministri i kustosi sa svojim definitorijima.

21. Iz vlastitih sredstava treba povlačiti doprinose kako bi se udovoljilo potrebama Crkve, uzdržavanju siromahâ i djelima promicanja pravde, mira i cjelovitosti stvorenoga.

⁵⁶ Usp. CIC, kan. 1267, §3 i CCEO, kan. 1016, §1.

22. Čuvajući duh življenja siromaštva i umjerenosti, pod vlašću ministara, kustosâ i gvardijanâ, braća se mogu umjereno i odgovorno služiti novcem u njegovim različitim oblicima, u skladu s propisima provincijskih ili kustodijskih statutâ.

23. Budući da je Serafski otac u Crkvi osnovao svoje bratstvo prvenstveno kao svjedočanstvo evanđeoskog siromaštva, braća neka se potrude oko prepoznavanja i usvajanja novih oblika siromaštva, prilagođenih mjestu i vremenu. Međutim, na kapitule spada donošenje suda o takvim novim oblicima.

24. §1. Zavjetom čistoće, življenim čista srca i duše⁵⁷, braća prihvaćaju način života Isusa, koji se u potpunosti bio posvetio Kraljevstvu Božjem i ljubavi prema braći. Oni odabiru stanje savršene uzdržljivosti u celibatu kao izraz svoje ljubavi prema Bogu i ljudima, kao znak eshatološkoga blaga te kao naročito vrelo duhovne plodnosti⁵⁸, koje ima svoj izvor u Trojstvenoj ljubavi.

§ 2. Slobodno odabirući život u čistoći, braća se uzdržavaju od svega što se protivi čistoći.

25. §1. Da bi u čistoći živjela ljubav prema Bogu i ljudima, braća trebaju rasti u unutarnjoj iskrenosti, međuljudskim odnosima, psihološkoj uravnoteženosti, afektivnoj zrelosti, samonadzoru te stvaralačkoj i velikodušnoj apostolskoj zauzetosti.

§2. Nadalje, trebaju paziti da njeguju često pristupanje sakramentima, duboku molitvu, prisno jedinstvo s Kristom, duboki odnos s Djenicom Marijom, radosne bratske veze, kao i velikodušnu predanost onima u potrebi.

§3. Pouzdajući se u riječ i pomoć našega Gospodina, braća trebaju njegovati duhovni život i vršiti odricanje, bdijući nad svojim srcem. Neka izbjegavaju rizične situacije, odgovorno se služeći masovnim medijima i neka znaju njegovati zrela i istinska prijateljstva.

26. §1 Braća, u svojim odnosima s osobama, trebaju uščuvati veliko poštovanje. Neka se zalažu stvarati zdrave i sigurne sredine.

⁵⁷ Usp. Am 16,2: FF 165.

⁵⁸ Usp. CIC, kan. 599; VC 21.

§2 U slučajevima zloporaba, napose prema maloljetnim ili ranjivim odraslim osobama, ministri, kustosi, i ostala braća, trebaju se pridržavati naputaka crkvenog prava⁵⁹.

IV. Naslov Struktura Reda

27. Red Male braće konventualaca jedinstveno je bratstvo prošireno u čitavome svijetu. Gdje god se braća nalazila, neka tvore obitelj po evanđeoskom obliku⁶⁰. Ministri, kustosi, i sva braća, neka uvijek promiču, podržavaju i oživljaju jedinstvo i zajedništvo.

28. §1. Radi ostvarivanja učinkovite animacije i organizacije života i djelatnosti braće, Red je ustrojen na provincije i kustodije, kojima braća pripadaju.
§2. Provincije i kustodije, sastavljene od samostana, vezane su uz područje koje ograničuju i određuju odgovarajući statuti.

29. §1. Da bi se ostvarila čvrsta prisutnost braće jedne provincije ili kustodije na području druge, potreban je pristanak obaju provinicijskih ili kustodijskih kapitula, suglasnost generalnog ministra s njegovim definitorijem, uz pisani pristanak mjesnog biskupa⁶¹, kako bi se ostvarila istinska bratska, društvena, crkvena i kulturna integracija.
§2. Nadalje, potrebno je sklopiti ugovor između dvaju ministara ili kustosa, uz suglasnost njihovih pripadajućih definitorija, kojim će se jasno odrediti oblici suradnje i solidarnosti.

30. §1. Provincije i kustodije sačinjavaju samostani ili mjesna bratstva u kojima braća neka budu smještena kao članovi obitelji (*de familia*). Samostan je mjesto gdje se evanđeoski život braće bratski i dnevno ostvaruje te dijeli život i poslanje.
§2. Provincije mogu iz posebnih razloga uspostavljati delegacije, u skladu s normama generalnih i provinicijskih statuta.

⁵⁹ Usp. CDF, *Normae de delictis reservatis seu Normae de delictis contra fidem necnon de gravioribus delictis* (21. lipnja 2010.), čl. 6 i 16.

⁶⁰ Usp. Mk 3,33-35; Rnb, VI.

⁶¹ Usp. CIC, kan. 609, §1 i CCEO, kan. 509, §1.

31. §1. Iz zemljopisnih, kulturnih ili jezičnih razloga, provincije, kustodije i delegacije udružuju se zajedno u konferencije ili federacije.

§2. Da bi se odnosi među braćom i njihova poznanstva produbili, uz poštivanje različitosti darova i karizmi braće, konferencije i federacije trebaju promicati suradnju u početnoj i trajnoj formaciji, gospodarskoj solidarnosti, koordinaciji apostolata i rada, kao i raspoloživost braće da prijeđu u druge provincije ili kustodije.

§3. Svaka konferencija i federacija treba izraditi vlastite statute, u kojima će se naznačiti sastav (provincije, kustodije, delegacije i misije), njezine nadležnosti, braća s pravom aktivnoga glasa kao i učestalost sastanaka. Njih treba odobriti generalni ministar sa svojim definitorijem.

§4. Konferencije i federacije trebaju izraditi posebne statute za stalna zajednički poduzeta djela. Njih treba odobriti generalni ministar sa svojim definitorijem.

32. Sveti Asiški samostan svojim dostojanstvom nadilazi sve ostale samostane, budući da je njegovoj brizi povjerena skrb za velebno svetište u kojem počiva sam Serafski otac, te je zato proglašen glavom i majkom svega Reda i uzdignut u patrijarhalnu baziliku i papinsku kapelu. Neka ga sva braća smatraju središtem duhovnosti Reda, provincija i samostana i s njime neka se osjećaju duhovno povezana. Potrebno je da u tome Svetom samostanu budu smještena braća odabrana iz svih provincija, koja će svjedočiti i potvrđivati vjernost sve ostale braće provincije karizmi i franjevačkoj savršenosti, te budu sposobna promicati životvornost spomenutog samostana. Sveti samostan pravno je uređen posebnim statutom.

33. §1. Osnutak, dioba, ujedinjenje, spajanje i dokinuće provincije ili generalne kustodije pridržani su generalnom kapitulu. Izvan generalnog kapitula, na generalnog ministra i njegov definitorij spada poduzimanje ovih postupaka. U svakom je pojedinom slučaju potrebno saslušati one na koje se sve to odnosi.

§2. Da bi se mogla osnovati provincija ili generalna kustodija, potreban je broj samostana i svečano zavjetovane braće, koji će omogućiti novoj provinciji ili kustodiji samostalan život. Generalni statuti neka isto tako odrede kriterije koji će jamčiti kakvoću evanđeoskog i bratskog života nove provincije ili generalne kustodije.

§3. Na temelju ovih kriterija potrebno je izvršiti razlučivanje pred moguće dokinuće, spajanje ili ujedinjenje neke provincije, odnosno, generalne kustodije s

drugom provincijom ili kustodijom, kako bi se braći zaista osigurao bratski život.

§4. Provincijski kapitul, utvrdivši kako postoji dovoljan broj samostana i svečano zavjetovane braće, kao i kakvoća evanđeoskog i bratskog života u skladu s kriterijima generalnih statuta, uz prethodni pristanak generalnog ministra i njegova definitorija, može uz dvotrećinsku većinu glasača osnovati provincijsku kustodiju.

§5. Ukinuće provincijske kustodije pridržano je provincijskom kapitulu, nakon što su saslušana braće kustodije; neka se postupi po propisu kanonskog prava i generalnih statuta.

34. §1. O osnutku ili ukinuću samostana pod neposrednom jurisdikcijom generalnog ministra odlučuje generalni kapitul, pridržavajući se propisa općeg prava⁶².

§ 2. Osnutak samostana pridržan je provincijskom kapitulu; no u hitnom slučaju pridržan je i provincijskom ministru uz pristanak njegova definitorija. Uvijek je ipak potrebno odobrenje generalnog ministra uz pristanak njegova definitorija, prema propisima općeg prava⁶³.

§ 3. Provincijski ministar, uz pristanak svoga definitorija, i uz mišljenje samostanskoga kapitula određenog samostana, može osnovati ili ukinuti filijalnu kuću, ovisnu o spomenutom samostanu, uz pridržavanje propisa općega prava⁶⁴.

§4. Ukinuće samostana pridržano je generalnom ministru, uz pristanak njegova definitorija, nakon saslušanja onih na koje se to odnosi i savjetovanja s dijecezanskim biskupom⁶⁵.

⁶² Usp. CIC, kanoni 609, §1; 610; 1215, §3 i CCEO, kanoni 509; 510; 870.

⁶³ Usp. CIC, kanoni 609, §1; 610; 611; 1215, §3 i CCEO, kanoni 509; 870.

⁶⁴ Usp. CIC, kanoni 609; 616, §1 i CCEO kanoni 509; 510.

⁶⁵ Usp. CIC, kan. 616, §1 i CCEO, kan. 510.

II. POGLAVLJE

Život i sjedinjenje s Bogom

Duhovni uvod

- a)** Sveti Franjo Asiški svojim primjerom i svojom riječi pokazuje braći da je život sjedinjenja s Bogom temelj minoritskog bratstva i njegova poslanja.
- b)** Ljubeći Boga, najveće dobro, u duhu Serafskog oca, braća su potaknuta upraviti svoje srce Ocu koji ih je stvorio i oblikovao “prema slici preljudjenoga svojeg Sina po tijelu i učinio sličnim po duhu”¹ i moliti zahvalno: “Oče sveti i pravedni, Gospodaru, kralju neba i zemlje, radi tebe ti zahvaljujemo jer si svojom svetom voljom i po jedinorođenomu Sinu svome stvorio sve duhovno i tjelesno, i nas... postavio u raj... I zahvaljujemo ti jer, kao što si nas stvorio po Sinu svome, tako si po svojoj istinskoj i svetoj ljubavi kojom si nas ljubio, učinio da se od vazda slavne Djevice, preblažene svete Marije, rodi sam pravi Bog i pravi čovjek, i htio si da se mi po njegovu križu, krvi i smrti otkupimo iz ropstva”².
- c)** Molitva za svetog Franju ima prvenstvo pred svim drugim stvarima i zahtijeva stalno zalaganje: “U svetoj ljubavi, koja je Bog, molim svoju braću, kako ministre tako i ostale, da otklone svaku zapreku i kane se svake brige i tjeskobe, što bolje mogu, te nastoje neokaljana srca i čista duha služiti, ljubiti, štovati i častiti Gospodina Boga, što on nada sve traži. I uvijek gradimo nastambu i boravište njemu koji je Gospodin Bog svemogući, Otac i Sin i Duh Sveti”³.
- d)** U središtu kontemplativne molitve sv. Franje nalazi se osoba Isusa Krista. Utjelovljenje Božjeg Sina ostavlja sv. Franju u punom čudu: Riječ Očeva “tako dostoјna, tako sveta i slavna” prima od Djevice Marije “tijelo pravoga čovještva i naše krhkosti. Premda je bio bogat nada sve, on je sam htio s preblaženom Djemicom, majkom svojom, izabrati siromaštvo”⁴.

¹ Amm 5,1: FF 153.

² Rnb 23,1-3: FF 63. 64.

³ Rnb 22,26-27: FF 60-61.

⁴ 2Lfed 4-5: FF 181-182.

- e) Razmatranje Isusove muke i smrti uzrokuje kod sv. Franje suze i jecaje, čini ga dijelom također tjelesnih patnji raspetog Krista te pridonosi da iz njegova srca izviru molitve klanjanja i slavljenja: "Klanjam te ti se, Gospodine Isuse Kriste, u svim tvojim crkvama koje su po cijelome svijetu i blagoslivljamo te, jer si svojim svetim križem otkupio svijet"⁵.
- f) Sv. Franje se također jako doima poniznost euharistijskog otajstva, koje ga potiče da usklikne: "O divne li uzvišenosti i čudesna dostojanstva! O uzvišene poniznosti! O ponizna veličanstva, da se Gospodin svemira, Bog i Sin Božji, tako ponizuje te se radi našega spasenja skriva pod prilikom malo kruha. Gledajte, braćo, poniznost Božju i pred njim srca svoja izlijevajte; i vi se ponizite da vas on uzvisi"⁶. Zato govori svojoj braći: "Zaklinjem dakle sve vas, braćo... da iskazujete svako poštovanje i svaku čast presvetome tijelu i krvi Gospodina našega Isusa Krista, u kojemu je izmireno i pomireno sa svemogućim Bogom sve, bilo na nebu, bilo na zemlji"⁷.
- g) Važno i životno mjesto u duhovnom iskustvu sv. Franje ima osoba Duha Svetoga: "Svemogući, vječni, pravedni i milosrdni Bože, daj nama bijednima da poradi tebe uvijek činimo ono što znamo da ti želiš i da uvijek želimo što je tebi milo. Daj da iznutra očišćeni, iznutra rasvijetljeni i Duhom Svetim raspaljeni mognemo slijediti stope tvoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista"⁸.
- h) Serafski otac njeguje veliko poštovanje prema Svetom pismu, koje sadrži „mirisne riječi“ njegova Gospodina, koji je „Riječ Očeva, i riječi Duha Svetoga, koje su duh i život“⁹. Moli i preklinje da „ove i druge riječi Gospodina našega Isusa Krista prime blagonaklono s poniznošću te ljubavlju, izvršuju i opslužuju“¹⁰.
- i) Sveti Franjo slavi božanski časoslov velikim žarom duše, u zajedništvu s Crkvom, te poziva braću da isto čine "pobožno pred Bogom, ne pazeći na

⁵ 2Test 5: FF 111; UffPass: FF 280-294.

⁶ Lord 27-28: FF 221; Am 1,16-19: FF 144.

⁷ Lord 12: FF 217.

⁸ Isto, 50-51: FF 233.

⁹ 2Lfed 2-3; FF 180.

¹⁰ Usp. Isto, 87: FF 206.

melodičnost glasa, nego na skladnost duha: da glas bude skladan s duhom, a duh skladan s Bogom, kako bi mogla čistim srcem ugoditi Bogu”¹¹.

j) Sv. Franjo uvijek razmatra i slavi Majku Božju, Mariju “kćerku i službenicu svevišnjega Kralja, Majku presvetoga Gospodina Isusa Krista, zaručnicu Duha Svetoga”¹² te ju pozdravlja ovako: “Zdravo Gospođo, sveta Kraljice, sveta Bogorodice Marijo, koja si Djevica Crkvom učinjena i izabrana od presvetoga Oca nebeskoga, koji te posvetio sa svojim presvetim ljubljenim Sinom i Duhom Svetim Utješiteljem; ti u kojoj je bila i jest sva punina milosti i svako dobro”¹³.

k) Prosvijetljen svjetлом Duha Svetoga, Serafski otac počinje “činiti pokoru” i vođen istim Gospodinom odlazi među gubavce i iskazuje im milosrđe te nešto kasnije “odlazi iz svijeta”¹⁴. Tako radikalno mijenja život davši se na nasljedovanje Krista raspetoga i slijedeći “dobrog pastira koji za spasenje svojih ovaca podnosi muku križa”¹⁵. Želi da i njegova braća budu ljudi pokore i obraćenja: “Povrh toga, donosimo plodove dostojarne pokore. I ljubimo bližnje kao sebe. A ako ih tko neće ljubiti kao sebe samoga, neka im barem ne nanosi zla, nego neka čini dobro”¹⁶; “ponizno molimo i zaklinjemo svi mi, mala braća, sluge beskorisne, da svi ustrajemo u pravoj vjeri i pokori, jer se inače nitko ne može spasiti”¹⁷.

I) Živeći na taj način, braća svjedoče onu Pavlovu: “Sve što činite riječju i djelom, sve radite u ime Gospodina Isusa, zahvaljujući Bogu Ocu po njemu”¹⁸; k tome neka istovremeno nasljeđuju duh i djela vjere, ufanja i ljubavi svetoga Franje, koji, ostvarujući svoje načelo: “Bog moj i sve moje!”¹⁹, živi u punom zajedništvu s jedinim i trojednim Bogom, zajedno s braćom, sestrama i svima stvorenjima.

I. Naslov **Duh i život molitve**

¹¹ LOrd 41-42: FF 227.

¹² Antifona UFFPass 2: FF 281.

¹³ SalV 1-3: FF 259.

¹⁴ 2Test 1-3: FF 110.

¹⁵ Am 6,1: FF 155.

¹⁶ 2Lfed 25-27: FF 190.

¹⁷ Rnb 23,7: FF 68.

¹⁸ Kol 3,17.

¹⁹ Usp. Fior 2: FF 1827.

35. - §1. Redovničkim zavjetovanjem braća se posvema predaju nadasve dragom Bogu, tako da žive potpuno za Gospodina, sve dok Bog ne bude sve u svemu. Zbog toga kontemplacija božanskih istina i stalno jedinstvo s Bogom u molitvi trebaju biti njihova prva i glavna obveza²⁰.

§2. Posvećeni život na proročki način svjedoči živu prisutnost djelovanja Duha Svetoga, koji ga čini školom svetosti, povlaštenim mjestom absolutne ljubavi prema Bogu i bližnjemu i znakom božanskog plana da od čovječanstva stvori jedinstvenu obitelj sinova Božjih²¹.

§3. Kao odgovor na Gospodinovo upozorenje da bdijemo i molimo²² te po primjeru Serafskog oca, čovjeka koji je postao molitvom, neka svako bratstvo i svaki brat bdiju nad brigom o kvaliteti duhovnog života²³.

§4. Zahvalna duha braća neka uvijek mole otvorena srca i njeguju poniznost, strpljivost i ljubav prema svima²⁴.

36. - §1. Neka braća nastoje uvijek posjedovati Duh Gospodnji i tražiti njegovu svetu volju²⁵ te, povezujući usko molitvu i rad, neka njeguju zajedništvo čitavoga svojeg života s nebeskim Ocem, otvoreni djelovanju Duha i prepušteni trajnom suobličenju Kristu.

§ 2. Braća u životu i vladanju neka ostvaruju ono što su po sudjelovanju u Kristovim otajstvima primili u Duhu; neka svaki pojedinačno, nakon što se u svojim molitvama tješnje sjedinio s Bogom, to sjedinjenje s istim Bogom Ocem u svagdašnjem životu pomno nastoji čuvati i djelima kreposti unapređivati.

§ 3. Braća neka sve nastoje prosuđivati u svjetlu vjere, snagom nade svladavati poteškoće u očekivanju buduće slave, te se sve više i više po Kristovoj ljubavi sjedinjavati s Bogom, kako bi u svim djelima svojega života slavili Oca.

II. naslov

Liturgijska molitva

²⁰ Usp. CIC, kan. 663, §1; CCEO, kan. 538, §2.

²¹ Usp. VC 35.

²² Usp. Lk 21,36.

²³ Usp. CIVCSVA, *Bratski život u zajednici*, 13.

²⁴ Usp. Rb 10,8-10: FF 104.

²⁵ Usp. Isto, 10,8: FF 104.

37. - Euharistijsko otajstvo vrhunac je i izvor čitave liturgije i života Crkve; njegovo slavljenje neka stoga bude središte svega duhovnog i apostolskog života pojedine braće i svega bratstva.

38. - §1. Sva braća neka svakodnevno sudjeluju za dvostrukim stolom Riječi i Euharistije²⁶, sjedinjujući se s Kristovim vazmenim otajstvom u darivanju vlastitog života Ocu posredstvom Duha Svetoga²⁷.

§2. Budući da se u slavlju otajstva Tijela i Krvi Gospodinove učvršćuje i raste jedinstvo i ljubav²⁸, braća neka svakoga dana nastoje zajedno sudjelovati u euharistijskom bogoslužju. Neka se, prema prikladnosti, promiče koncelebracija svećenika²⁹.

39. - §1. Neka braća uvelike drže do liturgije časova. Po njoj, u stvari, braća sudjeluju u molitvi Krista koji ujedinjuje sa sobom Crkvu, svoju Zaručnicu, u hvali i po zagovoru upućenom Ocu za čitavo čovječanstvo.

§2. Braća neka mole časoslov prema crkvenim uputama. Stoga neka se, osobito Jutarnju i Večernju potrude slaviti na svečaniji način i hvalevrijedno uz pjevanje, a neka također nastoje da, kada je zgodno, u ovim prilikama sudjeluju vjernici³⁰.

§3. Sva braća pojedinih samostana, koja nisu opravdano zapriječena, neka svakodnevno zajednički izmole čitav časoslov.

§4. Na provincijskog ministra ili kustosa, uz pristanak njegova defitorija i na prijedlog samostanskog kapitula, spada odrediti kanonske časove što ih zajednički treba obaviti u bratstvu, u kojem se, iz teških razloga, ne bi mogao izmoliti cijeli časoslov.

40. - §1. Svečano zavjetovana braća koja ne mogu zajednički slaviti liturgiju časova, neka to obave privatno. U slučaju potrebe, neka izmole odgovarajući broj Očenaša prema Pravilu³¹.

§2. Braća jednostavnih zavjeta koja ne mogu zajednički slaviti liturgiju časova, neka izmole privatno bar Jutarnju i Večernju; u slučaju potrebe, neka odgovarajući broj Očenaša izmole prema Pravilu³².

²⁶ Usp. DV 21; PO 18.

²⁷ Usp. VC 95.

²⁸ Usp. VC 95.

²⁹ Usp. LOrd 30: FF 222.

³⁰ Usp. *Principi e Norme*, n. 20, 33, 40.

³¹ Usp. Rb 3,2.

³² Usp. Rb 3,2.

41. - § 1. Budući da bogoslužje na osobit način uspostavlja i usavršava životnu vezu s Bogom, braća neka se nastoje za njega pripremati čestom proukom liturgijskih tekstova, kao i u njemu sudjelovati koliko zahtijevaju njihov stalež i sama narav liturgije.

§2. Braća neka slave liturgiju prema crkvenim pravilima i s poštovanjem³³. Neka se uzme u obzir različitost obreda i vrednuje bogatstvo mjesnih Crkava, ostavljajući prostor za razlicitosti i zakonita prilagodavanja³⁴.

§3. Liturgijski čini neka se pomnivo vrše po obredu Crkve, a treba se pridržavati i propisa kalendarja i obrednika Reda. Iz pastoralnih razloga mogu se upotrebljavati i misal, obrednik i kalendar pojedinih mjesnih Crkvi.

§4. Na samostanski kapitol, s pristankom provincijskog ministra ili kustosa, spada odrediti okolnosti i redoslijed liturgijskih slavlja i obavljanja pobožnosti.

§5. Neka braća pomnivo bdiju nad crkvom, relikvijama svetaca, namještajem i nad svim ostalim predmetima namijenjenima liturgijskom kultu.

42. Braća prisutna u crkvama vlastitog prava i s vlastitim obredom, neka smatraju bogatstvom sudjelovanje u liturgiji i duhovnom bogatstvu dotičnih crkava te neka se usklade s onim što je određeno od nadležnih crkvenih vlasti³⁵.

III. naslov **Ostali sveti čini**

43. Braća neka iskazuju svako poštovanje i svaku čast presvetome Tijelu i Krvi Gospodina našega Isusa Krista³⁶. Samostanski kapitol neka programira zajedničke trenutke euharistijskog klanjanja. Osim toga, neka svoj braći bude na srcu razgovor s Kristom Gospodinom u osobnom klanjanju.

44. §1. Braća neka redovito slušaju, čitaju i revno proučavaju Riječ Božju (u stvari, nepoznavanja Pisma je nepoznavanje Krista³⁷) i neka je časte kao i sâmo Tijelo Gospodinovo. Za to braća neka razluče i koriste primjerene načine³⁸.

³³ Usp. LOrd 14: FF 218.

³⁴ Usp. SC 38.

³⁵ Usp. CCEO, 701.

³⁶ Usp. LOrd 12: FF 217.

³⁷ Usp. DV 25, gdje se citira sv. Jeronim.

³⁸ Usp. VD 32-33.

§2. Osobito pak neka braća pažljivo razmatraju Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista, vrelo sveukupnoga kršćanskog savršenstva i temelj Pravila Serafskog oca Franje.

§3. Neka dakle rado pristupaju svetom tekstu, bilo kroz liturgiju bilo posredstvom ostalih slavlja Riječi Božje.

§4. Osim toga, samostanski kapitul neka programira trenutke slušanja, molitve i promišljanja Riječi Božje, u kojima neka čitava zajednica podijeli ono što je nadahnulo svakoga pojedinog brata.

45. Braća razmatranju neka posvete najmanje pola sata dnevno, iskazujući mu dužnu važnost. Provincijski ili kustodijski statuti neka odrede prikladne načine.

46. §1. Svake godine neka braća sudjeluju na zajedničkim duhovnim vježbama u trajanju od pet punih dana. Oni koji ne mogu prisustvovati zajedničkim duhovnim vježbama, neka ih obave na drugačiji način uz dopuštenje provincijskog ministra ili kustosa. Gvardijan neka bdije da braća sudjeluju u duhovnim vježbama.

§2. Isto tako neka postoje dani sabranosti, za vrijeme kojih će se braća prikladnim razmatranjem i poukama posvetiti proučavanju Pravila i Konstitucija, kao i iskustvima za obnovu života, i to na način što ga trebaju odrediti provincijski ili kustodijski statuti.

§3. Prikladno je da svaka provincija i kustodija, ili u suradnji s drugim provincijama i kustodijama, imaju molitveni dom, gdje će se braća koja to razborito zamole, imajući dopuštenje provincijskog ministra ili kustosa, moći neko vrijeme intenzivnije posvetiti molitvi, u duhu Pravila za život u samotištima.

47. §1. Po primjeru sv. Franje i na tragu tradicije Reda, neka braća liturgijskim činima, pobožnim vježbama (kao što su krunica, franjevačka krunica i ostali oblici mjesne tradicije) te osobnom molitvom izražavaju sinovsku odanost Blaženoj Djevici Mariji.

§2. Neka sva braća žarkom pobožnošću časte Bezgrešnu Djesticu, u otajstvu Bezgrešnog Začeća, i neka je drže za pokroviteljicu i kraljicu Reda. Neka njezin blagdan posvuda slave sa što većom svečanošću, obnavljajući joj također posvetu Reda, a njezino štovanje neka promiču što je više moguće.

§3. Provincijski ili kustodijski statuti neka odrede načine posvete braće Bezgrešnoj Djevici u duhu sv. Maksimilijana Kolbea.

§4. Braća neka štuju i nasljeđuju svetog Josipa, zaštitnika Reda, divan primjer čovjeka vjernika, u potpunosti posvećena Bogu.

48. § 1. Neka se svečano slavi blagdan Serafskog oca Franje. Braća neka neprekidno razmatraju njegov život i spise, kako bi se njegov serafski duh u punoj vjernosti trajno održao u njegovim sinovima.

§ 2. Neka braća posebnom pobožnošću nastoje štovati i nasljeđovati svetu Klaru i druge svece našega Reda, napose svetog Antuna, evandeoskog naučitelja, i sv. Bonaventuru, serafskog naučitelja.

49. § 1. Braća neka također nastoje podržavati zajedništvo života s Bogom prikladnim pobožnostima, nadahnutima na tradiciji Reda i pučkoj pobožnosti, tipičnoj u različitim narodima i kulturama³⁹, kojima se časte i slave otajstva Kristova života i našega spasenja.

§ 2. U svemu što se odnosi na vršenje svetih čina i na pobožne vježbe neka se uvijek obdržavaju crkveni propisi; pobožnosti pak i osobne molitve neka budu također prožete liturgijskim duhom.

IV. naslov **Pokora i obraćenje u životu braće**

50. §1 Braća, koja su svečanim zavjetima obnovila svoju krsnu posvetu i svoju obvezu u nasljeđovanju Isusa, neka žive u duhu trajnog obraćenja, kako bi se u svemu suočili s Kristom⁴⁰, i tako bila zahvaćena njegovom ljubavlju prema Ocu i prema ljudima.

§2. Po uzoru na sv. Franju, koji je dobio milost ponovno započeti činiti pokoru iskazujući milosrđe prema gubavcima⁴¹, braća neka želju za obraćenjem pokazuju stavljajući se u službu siromašnim, zanemarim i isključenim ljudima.

§3. Na putu suočenja sa siromašnim i raspetim Kristom, braća neka prakticiraju askezu, koja je nužna za život posvećene osobe⁴².

³⁹ Usp. EG 124; 126.

⁴⁰ Usp. Mk 1,15.

⁴¹ Usp. 2Test 1-2: FF 110.

⁴² Usp. VC 38.

51. §1. Budući da je suobličenje s Kristom trajni proces postupnog sazrijevanja, koji prepoznaje Božje djelo u životu svakog brata, a poznaće grijeha, slabosti i padove, braća neka često pristupaju sakramentu pokore i pomirenja.

§2. Na tom putu suobličenja s Kristom, braća neka obavljaju svakodnevni ispit savjesti i neka se s povjerenjem utječu duhovnom vodstvu i pratnji.

52. §1. Neka braća prikazuju Bogu svakodnevne teškoće, protivštine i nevolje, kao i ograničenja koja pripadaju svakodnevnom i zajedničkom životu.

§2. Braća koja se susreću s iskustvom vlastitih ograničenja neka se suoče s tim teškoćama otvoreni dijalogu i pomoći subraće, koja će im iskazati razumijevanje i milosrđe⁴³.

§3. Sva braća neka sudjeluju u Kristovom vazmenom otajstvu prihvaćajući u vjeri i nadi sestrnu smrt.

53. §1. Braća neka osobno obraćenje sjedinjuju s tjelesnim i duhovnim djelima milosrđa i s različitim djelima pokore, među koje spadaju post, nemrs, milostinja, šutnja, umjereno korištenje masovnih medija i dragovoljna odricanja.

§2. Braća neka prema propisima mjesnih crkava obdržavaju pokornička vremena koja je Crkva propisala.

54. §1. Pokornička vremena vlastita Redu koja treba obdržavati jesu:

a) po propisu Pravila: od blagdana Svih Svetih pa sve do Božića, te svaki petak u godini. U to pokorničko vrijeme braća moraju postiti ili vršiti druga pokornička djela, koja će, prema vremenskim i mjesnim prilikama, odrediti ministar ili kustos sa svojim definitorijem;

b) snagom ovih Konstitucija: vigilija svetkovine Bezgrešnog Začeća Blažene Djevice Marije i Serafskog oca sv. Franje. U te dvije uočnice neka se ravna prema pokorničkim propisima provincijskih ili kustodijskih statuta.

§2. Provincijski ministri i kustosi, saslušavši svoj definitorij, mogu ustanoviti izvanredne dane molitve i/ili pokore.

⁴³ Usp. Lmin 10: FF 235.

III. POGLAVLJE **Bratski život u zajedništvu**

Duhovni uvod

- a)** Bratstvo spada u jedan od bitnih karizmatskih elemenata franjevačkog života. Sveti Franjo u njemu vidi Božji dar: „Gospodin mi dade braću“¹, sve njegove članove smatra „braćom, bilo ministri, bilo ostali“², a navodi Evangelje tvrdeći: „Svi ste vi braća“³.
- b)** Serafski Otac poziva svoju braću da zaista budu braća: “I neka se nijedan ne zove priorom, nego neka se svi općenito zovu malom braćom. I neka jedan drugome Peru noge”⁴; “I gdje god se braća nalazila ili susretala, neka se pokažu domaćima među sobom. Neka s punim povjerenjem jedan drugome otkriju svoje potrebe... I ako netko od njih oboli, ostala braća moraju ga posluživati kako bi željeli da se njih poslužuje”⁵.
- c)** Sveti Franjo također kaže: “Isto tako neka nijedan od braće ne vrši kakvu vlast ili gospodarenje, napose među sobom... I neka nijedan brat ne učini ili ne rekne drugome ništa zlo; štoviše, neka u duhovnoj ljubavi rado služe i neka se pokoravaju jedni drugima. I to je prava i sveta poslušnost Gospodina našega Isusa Krista”⁶.
- d)** Sveti Franjo razmišlja o bratstvu utemeljenom na poslušnosti, koje ima izvorne crte: “A ako bi poglavar zapovjedio nešto protivno njegovoj duši, premda ga ne mora slušati, neka ga ne napušta. Pa kad bi ga stoga neki progonili, neka ih radi Boga još više ljubi. Jer koji radije trpi progonstvo negoli se dijeli od svoje braće, taj zaista ostaje u pravom posluhu, jer polaže svoju dušu za braću”⁷.

¹ 2Test 14: FF 216.

² Rnb 22,26: FF 60.

³ Isto, 22,33: FF 61.

⁴ Isto, 6,3-4: FF 23.

⁵ Rb 6,7-9: FF 91-92.

⁶ Rnb 5,9.13-14: FF 19-20.

⁷ Amm 3,7-9: FF 150.

- e) Blaženi Franjo utemeljuje bratstvo na Isusovim riječima: "K njemu se obraćajmo kao k pastiru i čuvaru duša svojih, koji kaže: Ja sam pastir dobri... Svi ste vi braća... Ni ocem ne zovite nikoga na zemlji, ta jedan je Otac vaš – onaj na nebesima"⁸.
- f) Blaženi Franjo opominje braću: "Neka svaki ljubi i njeguje svoga brata, kao što majka hrani i njeguje svoga sina"⁹; "I moraju se čuvati (braća) da se zbog nečijega grijeha ne bi srdili ili uzrujavali, jer srdžba i uzrujanost onemogućuju ljubav u njima i u drugima"¹⁰. "Pa ako (brat) poslije tisuću puta pred tvojim očima sagriješi, ljubi ga više nego mene radi toga da ga privučeš ka Gospodinu. I uvijek imaj smilovanja s takvima"¹¹.
- g) Brat Franjo potiče braću na život u bratskoj ljubavi bilo prema subraći bilo prema svim ljudima: „Neka pokažu djelima međusobnu ljubav, kako i kaže apostol: Ne ljubimo riječju i jezikom, već djelom i istinom. I neka nikoga ne pogrđuju. Neka ne mrmljaju, neka ne kleveću druge... I neka budu skromni... Neka ne kude i ne osuđuju; i kao što kaže Gospodin, neka ne gledaju na najsitnije grijeha drugih, nego neka razmišljaju o svojim grijesima"¹².
- h) Serafski je otac običavao dozivati k sebi svoju braću da bi s njima razgovarao o Kraljevstvu Božjem. Sama su se pak braća željela sastati s njim: „Rado su se sastajali, a još radije bili zajedno; teška im je pak bila odijeljenost, bolno odvajanje, gorak rastanak"¹³. Franjo zapovijeda braći i ministrima da se braća i ministri sastanu s generalnim ministrom na kapitulima kako bi razgovarali „o svim stvarima koje nisu obuhvaćene u Pravilu"¹⁴. Traži također od svakoga provincijskog ministra da se zauzme „za susret sa svojom braćom gdje god bi ona to željela... kako bi razgovarali o onome što se odnosi na Boga"¹⁵. Ono što sveti otac Franjo piše o kapitulima Reda, na mjesnoj razini vrijedi isto i za samostanski kapitol.

⁸ Rnb 22, 32-34: FF 61.

⁹ Isto, 9,11: FF 32.

¹⁰ Rb 7,3: FF 95.

¹¹ Lmin 10: FF 235.

¹² Rnb 11,6-12: FF 37.

¹³ 1Cel 39: FF 387.

¹⁴ Lmin 22: FF 239.

¹⁵ Rnb 18,1: FF 50.

i) Franjevačka obitelj, kao plodno stablo, sastoji se od različitih grana: Male braće; posvećenih koje odabiru “oblik života Reda siromašnih sestara”¹⁶, ili Klarisa; posvećenih muškaraca i žena u Trećemu samostanskom redu; i onih koji pripadaju Franjevačkom svjetovnom redu. Zbog toga je izvanredno prikladno da svi oni koji imaju svetog Franju za zajedničkog oca njeguju stalno bratsko zajedništvo i tako uvijek i svugdje u punini cvate franjevačka karizma.

j) Franjevačko se bratstvo proširuje na sva ljudska bića, s kojima braća moraju biti uvijek prijazni: “I tko god k njima dođe, prijatelj ili protivnik, tat ili razbojnik, neka ga dobrostivo prime”¹⁷. I njima trebaju navijestiti mir: “Gospodin mi je otkrio da govorimo ovaj pozdrav: ‘Gospodin ti dao mir!’”¹⁸. Duh bratstva uključuje također sve stvoreno, gleda u tome odsjaj Božje ljepote: “Hvaljen budi, Gospodine moj, sa svim stvorenjima svojim”¹⁹.

I. Naslov Franjevačko bratstvo

55. §1. Bratski život nalazi svoj uzorak i svoj ujedinjući dinamizam u zajedništvu Trojstva²⁰, što mijenja ljudske odnose i stvara novi način solidarnosti²¹.

§2. Bratski život je posebno očitovanje zajedništva Crkve i znak sveopćeg i eshatološkog jedinstva kojemu ona teži. Isto bratstvo, međusobnim dijeljenjem dobara, bratskim zajedništvom i zajedničkim projektom života i aktivnosti također je proročko svjedočanstvo u često razdijeljenom i suprotstavljenom svijetu²².

§3. Da bi bolje promicala i izrazila način evanđeoskog života, nastao božanskim nadahnućem u srcu sv. Franje²³, braća se okupljaju u zajednicu utemeljenu na Božjoj ljubavi, nadahnutu od Duha Svetoga, hranjenu od Riječi i Euharistije, vezanu istim duhovnim i pravnim sponama i zauzetu u poslanju Crkve.

¹⁶ RsC 1,1: FF 2750.

¹⁷ Rnb 7,14: FF 26.

¹⁸ 2Test 23: FF 121.

¹⁹ Cant 5: FF 263.

²⁰ Usp. CIVCSVA, *Bratski život u zajednici*, 10.

²¹ Usp. VC 41.

²² Usp. CIVCSVA, *Bratski život u zajednici*, 10; CIC, kanoni 602 i 607.

²³ Usp. 2Test 14: FF 116.

§4 Neka uz pomoć milosti braća svaki dan izgrađuju zajedništvo života. Radi toga, neka prihvaćaju jedan drugoga kao Gospodinove darove; neka se međusobno ljube svim srcem; neka poštuju prošlost braće sačinjenu od bogatstva i slabosti; neka njeguju dijalog u potpunoj otvorenosti; neka u povjerenju međusobno razmjenjuju svoja iskustva; neka jedan drugome s povjerenjem očituje svoje potrebe; neka si pomažu i podupiru te s ljubavlju služe jedan drugome²⁴; neka braći stave na raspolažanje svoje talente i svoju kreativnost; neka iskazuju osjećaj pripadnosti samostanskom bratstvu, provincijama, kustodijama i Redu.

56. §1. Braća neka budu vjerna svojem pozivu svjedočiti i naviještati svim narodima spasonosnu prisutnost Gospodina Isusa i mogućnost ostvarivanja svijeta koji će biti više bratski otvoren i solidaran s odbačenima i progonjenima. Stoga neka se ne ustručavaju biti kreativni u ostvarivanju evandeoske ponude, ulažući posebnu pažnju prema pojavama koje mijenjaju ljudske odnose: sredstva komunikacije, migracije, kulturne, društvene, ideološke i vjerske promjene.
§2. Odnos i razmjena među kulturama, prema crkvenom učiteljstvu²⁵, vrijednost su koja obogaćuje i bratski život; stoga neka sva braća prihvate mnogostruko bogatstvo različitih kultura i promiču susret i dijalog među svima.
§3. Braća neka nastoje istinski upoznati drugoga, prihvatići s poštovanjem njegovu originalnost i vrednovati viđenje njegove kulture.
§4. Braća neka nastoje živjeti kao priliku za ljudski i duhovni rast moguće sukobe u bratskom životu. Osim toga, prepoznajući granice vlastitog iskustva i vlastite vizije života, neka nastoje oko uzajamne integracije među različitim kulturama²⁶.

57. §1. U Redu, u konferencijama i federacijama, u provincijama i kustodijama i u samostanima, koji su pozvani biti kuće i škole zajednice²⁷, neka se promiču prikladni i uzajamni odnosi među braćom s nakanom da se promiču bratstvo, početni i trajni odgoj i poslanje.

§2. Da bi se poticao i razvijao osjećaj pripadnosti, sudjelovanja, suradnje, i odgovornosti među svima, neka se među braćom, koliko je više moguće,

²⁴ Usp. Rnb 5,14: FF 20.

²⁵ Usp. RM 52; CV 26; EG 116; CEC, *Educare al dialogo interculturale nella scuola cattolica*, 33.

²⁶ Cijeli je ovaj broj nadahnut završnim pismom bratskoga Kongresa u Nairobiju, *Commentarium Ordinis* (III, 2011), 9-14.

²⁷ Usp. NMI 43.

promiče ozračje uzajamnog povjerenja i otvorenosti²⁸. Neka se ostvare istinska komunikacija i savjetovanje među braćom, bilo na kapitulima i na drugim formalnim susretima, bilo u obiteljskim i osobnim razgovorima, kao i posredstvom novih sredstava komunikacije²⁹.

§3. Kako bi potaknula na rast bratski duh, braća neka surađuju u razlučivanju Božje volje posredstvom molitve, preko vrednovanja sadašnjih promjena u Crkvi, Redu i društvu, pozorni na znakove vremena. Neka se sjete da uvijek izvršavaju odluke kapitula, ministara, kustosa i gvardijana na koje spada vođenje i animiranje bratstva.

58. §1. Neka se braća okupljaju na kapitulu kako bi, u svjetlu Duha Svetoga, razlučili primjerene načine za očuvanje i aktualiziranje franjevačke karizme i duhovne baštine Reda u različitim povijesnim i kulturnim situacijama³⁰.

§2. Zajedništvo bratske ljubavi neka se na poseban način promiče putem generalnih, provincijskih, kustodijskih i samostanskih kapitula. Kapituli doista predstavljaju najprikladnije mjesto za zajedničko razlučivanje Božje volje o čitavom bratstvu³¹.

§3. Samostanski kapitul, prema propisima Konstitucija, može djelovati ili pod oblikom bratskog pristanka, ili kao savjet gvardijana, ili kao kolegijalna vlast; u našoj je tradiciji najznačajniji izraz bratskog života. Na njemu se promiče zajedništvo života, raspravlja se o stvarima koje se odnose na ljudski rast, na duhovni, obiteljski i apostolski život braće i bratstva. Na kapitol spada briga o trajnoj formaciji; osim toga, uključujući sve u zajednici, na njemu se zajednički vrši razlučivanje, programiranje i provjera djelatnosti te se potiče obnova i bratsko ispravljanje.

§4. Sva braća, na koju to spada prema čl. 228, §1 ovih Konstitucija, neka sudjeluju s punim osjećajem suodgovornosti i kreativnim duhom na samostanskom kapitulu. Neka slušaju i prihvataju otvorena srca ono što braća govore, ponizno i otvoreno³² izražavajući svoje mišljenje. Neka kapitulu doprinesu svoj osobni prilog ideja, stručnosti i iskustva radi obnove bratskog i apostolskog života, nudeći rješenje problemima koji se pojavljuju i potičući programiranje i ostvarenje zajedničkih inicijativa.

²⁸ Usp. VC 50.

²⁹ Usp. CIC, kan. 633.

³⁰ Usp. VC 42.

³¹ Usp. CIC, kanoni 631 i 632.

³² Usp. Završni govor pape Franje na 3. izvanrednoj skupštini Biskupske sinode, 18. listopada 2014.

59. §1. Ministri, kustosi i gvardijani neka budu otvoreni i osjetljivi prema opravdanim inicijativama pojedine braće, a koje su plod ozbiljnog razlučivanja, posebno prema onima koje se odnose na nove oblike evangelizacije. Na taj način braća mogu odgovoriti na Božji poziv vrednujući darove koje su primili i oplodili na dobro bratstva, Crkve i društva³³.

§2. Aktivnosti i osobne obveze braće neka se vrednuju i neka o njima bratstvo raspravlja kako bi odgovarale osobnoj i zajedničkoj dobropitosti. U svakom slučaju braća, vođena ljudskom i redovničkom zrelošću, neka znaju pretpostaviti dobro bratstva osobnim interesima.

60. §1. Ministri, kustosi i gvardijani neka vrše službu vlasti s ljubavlju i prisnošću³⁴; neka postojano animiraju bratstvo; neka zajamče vrijeme potrebno za molitvu i neka se brinu o njezinoj kakvoći; neka promiču dostojanstvo osobe i odgovornu i djelatnu poslušnost; neka ohrabruju i ulijevaju nadu u teškoćama; neka drže živom karizmu Reda i “osjećaj s Crkvom”; neka prate hod trajne formacije braće³⁵.

§2. Braća neka ljube svoje ministre, kustose i gvardijane, neka ih slušaju i poštuju radosna srca, neka mole i neka velikodušno surađuju s njima, pomažući im nositi teret svoje službe.

61. § 1. Braća neka uzajamnu ljubav uvijek očituju djelima uljudnosti, ljubavnosti i evanđeoske ljubavi te neka jedni drugima bratski pomognu u svakoj vrsti duhovnog i materijalnog služenja, potpomažući napredak i djelovanje jedan drugoga.

§2. Braća neka izbjegavaju bilo kakva prosuđivanja, riječi i djela, koji bi na bilo koji način mogli priječiti ili remetiti mir i bratsku ljubav.

§3. Kada bi se, što je zakonito, pojavile različitosti stajališta, neka svoje mišljenje iskazuju s uvjerenjem i ljubaznošću, a drugi neka ga prihvate s poštovanjem, zajednički tražeći najbolje rješenje.

§ 4. Braća neka promiču duh bratskog zajedništva, klone se svake podjele izazvane različostima s obzirom na dob, kulturu, podrijetlo, odgoj, interes i aktivnosti te neka spremno oproste svaku primljenu uvredu.

³³ Usp. CIC, kan. 618.

³⁴ Usp. Rb 10,5: FF 102.

³⁵ Usp. CIC, kan. 619.

62. §1. Ministri, kustosi, gvardijani i ostala braća neka gaje posebnu pažnju i brigu prema staroj, nemoćnoj i bolesnoj braći, prema braći u teškoćama, onako kako bi htjeli za sebe u sličnim situacijama³⁶. Neka im ljudski i duhovno pomognu osobito pomoću svetih sakramenata, neka ih podupiru prisutnošću i potrebnom njegom.

§ 2. Bolesna braća ili braća pogodena kakvim trpljenjem neka s povjerenjem očituju svoje stanje, kako bi im se moglo providjeti što je potrebno da bi ozdravili ili da bi im se ublažile boli i tegobe bolesti. Neka ovi pak s vjerom podnose boli i trpljenja³⁷, i neka Bogu prikazuju svoju patnju u jedinstvu s križem Kristovim, svjesni da upravo na taj način pridonose vlastitom posvećenju, životu i poslanju bratstva i širenju Kraljevstva Božjega.

II. Naslov

Posebni oblici bratskog života

63. Pojam bratstva, ikone Trojstva, zahtijeva da braća učvrste zajedništvo bratskog života nekim zajedničkim činima. I djelatnosti koje neki brat osobno obavlja, neka se usklade s ciljevima zajednice.

64. Samostanski kapitol, povlašteno sredstvo zajedništva, programiranja i obnove, neka utvrdi prikladan dnevni red za zajedničke čine, vodeći pri tom brigu o potrebama svakodnevnog života, bratstva i pojedine braće. Spomenuti dnevni red neka odobri ministar ili kustos.

65. § 1. Sva braća neka marljivo sudjeluju u zajedničkim liturgijskim slavlјima i ostalim molitvenim susretima; u njima ulaze u odnos s božanskim otajstvom kako bi učvrstili zajedništvo među sobom i s Božjim narodom³⁸.

§ 2. Braća koja sačinjavaju jednu obitelj neka također sudjeluju kod zajedničkog stola, izražavajući tako uzajamnu ljubav i sličnost s euharistijskom goz bom. Kod stola neka prethodi kratko duhovno štivo.

§3 Neka nastoje djelatno i radosno sudjelovati i kod zajedničke rekreacije i bratskog razgovora.

³⁶ Usp. Rb 6,9: FF 92.

³⁷ Usp. Cant 24: FF 263.

³⁸ Usp. CIC, kan. 663.

§4. Neka se braća brinu za kuću i, koliko je moguće, neka izvršavaju svakodnevne kućne poslove, kao znak malenosti i bratstva.

66. § 1. Da bi se što bolje očuvale intimnost i sloboda bratskog života, samostanski kapitol neka osigura klauzurom dio samostana samo za braću, uz potvrdu ministra ili kustosa. Gvardijan, zbog opravdanog razloga i u pojedinačnim slučajevima može odobriti ulaz i drugim osobama³⁹.

§ 2. Neka braća u samostanu njeguju također ozračje šutnje koja pogoduje duhu molitve, radu i učenju.

§ 3. Braća neka se odgoje za dobro korištenje sredstava društvene komunikacije, koja osim doprinosa razvoju osobe, mogu pridonijeti rastu spoznaja, razmjeni informacija i mogućnostima uspostavljanja boljih odnosa te su korisni i u djelu evangelizacije. Braća neka se njima koriste zrelo, odgovorno i umjerenno, kako zbog toga ne bi osiromašili odnose s braćom vlastitog samostana i ne bi nanijeli štetu svome posvećenom životu.

§4. Zbog utjecaja sredstava društvene komunikacije na život naših bratstava, poželjno je da svaka provincija i kustodija raspolaže pravilnikom za njihovu ispravnu uporabu, a u svjetlu učiteljskih dokumenata.⁴⁰

§5. Braća cjelokupne franjevačke obitelji, kao i gosti koji bi se navratili u naše samostane, neka se primaju dobrotom⁴¹, ljubavlju i gostoljubivošću.

67. § 1. Redovnička odjeća braće, znak našega posvećenoga, bratskog i siromašnog života, neka bude jednostavna, skromna i dolična, i neka se sastoji od tunike i kapuce pepeljaste ili crne boje i bijelog pojasa, na kojem se može nositi, prema običaju, franjevačka krunica Blažene Djevice Marije. Izbor i boja redovničkog odijela prepušta se provincijskim i kustodijskim statutima.⁴²

§ 2. Braća neka nose odijelo Reda. Međutim, provincijski i kustodijski statuti iz posebnih razloga i dok ovi traju, može dopustiti da se nosi drugačija odjeća. Ipak i takvo odijelo neka bude jednostavno, skromno i dolično.

68. § 1. Dolikuje da se braća putnici, prolazeći kroz gradove i mjesta u kojima se nalaze samostani Reda, navrate u njih, ako im je to moguće, uz prethodnu najavu.

³⁹ Usp. CIC, kan. 667 §1.

⁴⁰ Usp. CIC, kan. 666.

⁴¹ Usp. Rnb 7,14: FF 26.

⁴² Usp. CIC, kan. 669 §1.

§ 2. Godišnji odmori neka se dopuste prema provincijskim i kustodijskim statutima i različitosti vremena i osobnih potreba, uvijek ipak u skladu sa zavjetima evanđeoskog života braće.

69. §1. Braća neka zahvaljuju Bogu za svoje roditelje, rođake, prijatelje, dobročinitelje i suradnike. Neka im iskazuju zahvalnost moleći za njih i podržavajući ih u različitim teškoćama.

§2. Od trenutka kad su u potpunosti ušla u ovo bratstvo, neka se braća neprikladno ne upliču u poslove rodbine; ali, ako bi se ovi našli u potrebi, neka se ministri, kustosi i gvardijani, uz razboriti sud i s ljubavlju, pobrinu ponuditi im konkretnu pomoć, prema provincijskim i kustodijskim statutima.

§ 3. Neka se dobročinitelji Reda, provincije i kustodije uključe u molitvu bratstva i ako se bude smatralo prikladnim, neka ih odgovarajući ministri i kustosi, koji će za to priznanje odabrati prikladan oblik, pribroje među prijatelje Reda, provincije i kustodije.

70. § 1. Sa svima koji su zaposleni u samostanima i ostalim djelima Reda, neka se postupa pravedno i s ljubavlju; i neka im se daje pravedna plaća, u skladu s radnim ugovorom prema postojećim civilnim zakonima. Braća neka se prema njima odnose s poštovanjem i diskrecijom.

§ 2. Prisutnost suradnika ne oslobađa braću od suodgovornosti i od pomaganja u obavljanju kućnih službi i poslova.

71. Braća neka vole da ih se smatra malenima i neka se međusobno iskazuju familijarni. Kada se pak traži red prednosti, neka se obdržavaju generalni statuti.

III. Naslov **Bratska ljubav prema pokojnjima**

72. § 1. Dobra je stvar i znak bratskog jedinstva da braća mole za pokojne⁴³, iznad svega za subraću, roditelje, prijatelje i dobročinitelje, na način da, zbog zajedništva koje postoji između svih Kristovih članova, pokojni prime duhovnu pomoć, a braća utjehu nade.

⁴³ Usp. Rb 3,4: FF 83.

§ 2. Braća, kao znak bratskog zajedništva, koliko je moguće, neka sudjeluju na sprovodima subraće i na sprovodima roditelja subrata već prema provincijskim i kustodijskim statutima.

§ 3. Braća neka posjećuju i neka se brinu o grobovima subraće i neka stalno dopunjaju nekrologij, kako bi se držalo živo sjećanje na njih.

§ 4. U svakom bratstvu neka se mjesечно slavi jedna misa za pokojnu braću, rodbinu, prijatelje i dobrotvore, uz sudjelovanje sve braće. Tko ne može prisustvovati, neka obavi čine pobožnosti predviđene provincijskim i kustodijskim statutima.

§ 5. U mjesecu studenom, već prema mjesnim običajima, svako bratstvo neka se spomene pokojnih iz franjevačke obitelji: sva braća neka za njih slave liturgiju časova, a svi svećenici svetu misu.

§ 6. Generalni, provincijski i kustodijski statuti neka pažljivo odrede ostale molitve za pokojne.

IV. Naslov **Odnos sa cjelokupnom franjevačkom obitelji**

73. Braća neka gaje odnose uzajamnog i živog zajedništva sa svim članovima čitave franjevačke obitelji. Osim toga neka promiču prikladne zajedničke pothvate da bi se na najbolji mogući način uprisutnila ista karizma u životu i u poslanju Crkve.

74. § 1. Serafski Otac sv. Franjo obećao je sv. Klari i njezinim sestrama da će se uvijek za njih pažljivo i brižno brinuti i posebno se za njih skrbiti⁴⁴. Stoga ministri i kustosi neka vrše svoju redovnu vlast nad samostanima klarisa koje su sjedinjene s našim Redom, i neka se pobrinu za duhovnu asistenciju svih klarisa urbanista, odredivši im prikladnu i sposobljenu braću. Neka, osim toga, u svoj braći promiču poznavanje i poštovanje njihove karizme i njihova poslanja.

§ 2. Ministri i kustosi neka se brinu o duhovnoj asistenciji posvećene braće i sestara koji su pridruženi ili pripojeni našem Redu, kako je predviđeno u njihovim konstitucijama, i neka im pomognu promicanje vjernosti franjevačkoj karizmi, zajedništva s Crkvom i jedinstva s franjevačkom obitelji.

⁴⁴ Usp. RsC 6,4: FF 2788.

75. § 1. Ministri i kustosi neka osiguraju duhovnu asistenciju bratstvima Franjevačkoga svjetovnog reda, imajući na umu ono što je utvrđeno Generalnim konstitucijama OFS-a. Braća neka upoznaju i proučavaju duhovnost Franjevačkoga svjetovnog reda te neka budu raspoloživi duhovno asistirati svjetovna bratstva i s njima surađivati u evangelizaciji i društvenoj zauzetosti.

§ 2. Ministri i kustosi imaju vlast kanonski osnovati nova mjesna bratstva Franjevačkoga svjetovnog reda i obavljati više vodstvo (*altius moderamen*⁴⁵) nad njima, poštujući njihovu zakonitu autonomiju.

§ 3. Nakon saslušanja savjeta zainteresiranih bratstava⁴⁶, duhovnog asistenta bratstava Franjevačkoga svjetovnog reda imenuje ministar ili kustos.

76. Braća, koliko je više moguće, neka surađuju s grupama, stručnjacima i inicijativama koje se zanimaju ili nadahnjuju na sv. Franji, franjevaštvu i „duhu Asiza“, kako bi promicali franjevačku karizmu i u crkvenom, ekumenskom, međureligijskom, akademskom i socijalnom okružju.

V. naslov: Zaštita bratskog života

77. § 1. Braća u teškoćama, koja uvide i prepoznaju da ne mogu opsluživati Pravilo po Duhu, neka se uteknu svojim ministrima, koji će ih prihvatići s ljubavlju i dobrotom i prema njima se vrlo pažljivo odnositi⁴⁷.

§ 2. Sva braća, posebno ministri, kustosi i gvardijani, neka se potrude bez oklijevanja pomoći bratu koji se nađe u poteškoći bilo kakve vrste, neka ga saslušaju, ohrabre, prate, opominju i ispravljaju poniznošću i ljubavlju⁴⁸, bez ljutnje i uzrujavanja⁴⁹ i neka uvijek budu milosrdni⁵⁰.

§ 3. One pak koji su napustili Red neka svi prate bratskom ljubavlju; neka za njih mole Gospodina i neka se uvijek prema njima očituju kao prava braća.

§ 4. Ministri i kustosi neka se odnose evanđeoskom jednakošću i ljubavlju prema braći koja su dobila oprost izići iz Reda ili su zakonito otpušteni⁵¹.

⁴⁵ Usp. CIC, kan. 303.

⁴⁶ Usp. *Generalne konstitucije OFS*, čl. 91, 1-3.

⁴⁷ Usp. Rb 10, 4-5: FF 102.

⁴⁸ Usp. Rnb 5,5: FF 17.

⁴⁹ Usp. Rb 7,3: FF 95.

⁵⁰ Usp. Lmin 7-10: FF 235.

⁵¹ Usp. CIC, kan. 702.

78. § 1. Lišen je aktivnog i pasivnog prava glasa:

- a) onaj koji je eksklastriran iz bilo kojeg razloga, nakon ponovnog povratka, u provjerenom vremenu od šest mjeseci; razdoblje može biti produženo prema prosudbi vlastitog ministra ili kustosa, uz pristanak svoga definitorija, ali ne preko godine dana;
- b) tko je zatražio preko ministra ili kustosa oprost od obveza koje proizlaze iz svetog reda ili dopuštenje sekularizacije, od trenutka kad je predao molbu crkvenim poglavarima⁵²;
- c) onaj koji nezakonito izbiva iz samostana više od tri mjeseca, na osnovi pismene izjave odgovarajućeg ministra ili kustosa⁵³, sve dok ostaje vani, a nakon svojega ponovnog ulaska u vremenu od šest mjeseci; vrijeme može biti produženo prema prosudbi vlastitog ministra ili kustosa, uz pristanak njegova definitorija, ali ne preko dvije godine;
- d) onaj koji je, nakon što je nezakonito napustio Red preko tri mjeseca, ponovno u Red primljen, i to četiri godine po povratku.

§ 2. U određivanju ostalih kazni neka se postupi prema općem pravu⁵⁴.

79. § 1. Za otpuštanje novaka nadležan je njegov ministar ili kustos; ako se pak radi o hitnom slučaju, može ga otpustiti gvardijan uz pristanak samostanskog kapitula⁵⁵.

80. § 1. Sto se tiče izbivanja iz redovničke kuće⁵⁶, eksklastracije⁵⁷, oprosta od napuštanje Reda⁵⁸, kao i otpuštanja braće⁵⁹, bilo privremenih, bilo svečanih zavjeta, treba se pridržavati općega prava⁶⁰.

§ 2. Prigodom bilo kojeg otpuštanja, bratu treba priopćiti razloge otpuštanja, pružajući mu posvemašnu mogućnost da se opravda⁶¹; prije nego što se izda odluka o otpuštanju, neka mu se, prema zakonskim propisima, omogući da svojevoljno napusti Red⁶².

⁵² Usp. CIC, kanoni 290.3 i 691.

⁵³ Usp. CIC, kanoni 665, §2; 696, §2.

⁵⁴ Usp. CIC, kanoni 1336-1340.

⁵⁵ Usp. CIC, kan. 653.

⁵⁶ Usp. CIC, kan. 665.

⁵⁷ Usp. CIC, kan. 686, §1; CCEO, kan. 548, §1.

⁵⁸ Usp. CIC, kan. 691.

⁵⁹ Usp. CIC, kanoni 694-696.

⁶⁰ Usp. CIC, kanoni 697-702.

⁶¹ Usp. CIC, kan. 698.

⁶² Usp. CIC, kanoni 691 i 290.3.

VI. Naslov

Zajednička uprava dobara

81. Bratski život traži odgovornu, opreznu i prepoznatljivu upravu dobara, na svakoj razini, koja se vodi prema kriterijima siromaštva, malenosti, solidarnosti i ljubavi. Treba se prisjetiti da je Bog svako dobro, najveće dobro, sve dobro⁶³ i naše istinsko bogatstvo⁶⁴ i da on u svojoj providnosti povjerava dobra našem mudrom čuvanju i brizi.

82. § 1. Glavnu odgovornost u upravljanju dobrima bratstva imaju i vrše samostanski, kustodijski, provincijski i generalni kapituli. Generalni, provincijski i kustodijski kapituli mogu prepustiti odgovarajućem ministru ili kustosu da sa svojim definitorijem rješava izvanredne administrativne poslove.
§ 2. Generalni, provincijski, kustodijski i samostanski kapituli neka balotacijom izaberu odgovarajuće ekonome i egzaktore, birajući braću sa znanjem i marljivošću sposobnu za izvršavanje svoje službe. Oni djeluju pod vodstvom ministara, kustosa, gvardijana i prema propisima crkvenog i civilnog prava. Ekonomi i egzaktori neka na odgovarajućim kapitulima podnose potpune i detaljne izvještaje upravljanja⁶⁵.

§ 3. Da bi prodaja, zamjena ili iznajmljivanje pokretnih ili nepokretnih dobara bili pravovaljani, traži se pismena dozvola odgovarajućeg ministra ili kustosa i njegova definitorija, kako određuju statuti. Međutim, ako se radi o poslovima koji prelaze vrijednost propisanu od strane Svetе Stolice, kao i o zavjetnim darovima crkvi ili o vrijednim predmetima umjetničke ili povijesne vrijednosti, osim pismenog odobrenja generalnog ministra, uz pristanak njegova definitorija, traži se i dozvola same Svetе Stolice⁶⁶.

83. Samostan, kustodija, provincija i sâm Red, kao i ostale pravne osobe Reda, predviđene provincijskim ili kustodijskim statutima, neka budu i civilno priznati. Tako neka se imenuju i odgovarajući zakonski predstavnici koji će, osobno ili preko opunomoćenika, uvijek u ovisnosti o ministrima, kustosima i

⁶³ Usp. L'Orta/Preghiera: FF 265.

⁶⁴ Usp. LodAI, 5: FF 261.

⁶⁵ Usp. CIC, kan. 636.

⁶⁶ Usp. CIC, kanoni 638, §3 i 1292, §2.

gwardijanima, moći vršiti upravne čine zakonski valjane prema civilnom zakonu. Ako sve to ne bi bilo moguće, neka se postupi na način utvrđen vlastitim statutima i prema civilnom i crkvenom zakonu⁶⁷.

84. § 1. Neka postoji jedinstvena uprava dobara bilo u samostanu, bilo u kustodiji ili u provinciji, bilo u Redu; s njom moraju biti povezane sve niže uprave različitih službi, institucija, ostavštinâ i slično.

§ 2. Neka odgovarajući kapituli povjere egzaktoru i ekonomu sveukupno upravljanje dobrima samostana, kustodije, provincije ili Reda.

§ 3. Egzaktor neka se brine da skuplja sve prihode, surađuje s ekonomom i zajedno s njime nadzire knjige administracije.

§ 4. Ekonom pak, u granicama svoje nadležnosti, neka podmiruje sve troškove i neka nabavlja što je potrebno za materijalno uzdržavanje bratstva i vodi knjige svojeg uredovanja.

§ 5. Službe egzaktora i ekonoma, uz odobrenje statuta, mogu se spojiti.

85. § 1. Služba ministra i kustosa nespojiva je sa službom bilo egzaktora, bilo ekonoma⁶⁸.

§ 2. Gvardijan ne može vršiti službu samostanskog egzaktora ili ekonoma, osim ako to traži očita potreba koju treba odobriti provincijski ministar uz pristanak svoga definitorija. Ovu ovlast treba dati pismeno i na ograničeno vrijeme; ubilježba neka se pohrani u odgovarajuće arhive.

86. § 1. Provincijski ili kustodijski statuti, ili samostanski kapitol, neka odredi upravne poslove koje gvardijan, ekonom i egzaktor mogu redovito po svojoj službi u samostanu obavljati.

§ 2. Provincijski i kustodijski statuti neka odrede načine na koje će samostani davati svoj doprinos provinciji ili kustodiji, a u dodatku neka pribilježe dobra koja pripadaju osnovnoj imovini (*patrimonio stabile*⁶⁹) i vlastitu administraciju provincije i kustodije.

§ 3. Provincijski kapitol neka odredi bilo osobnu nadležnost provincijskog ministra, bilo onu za koju se traži pristanak njegova definitorija, bilo onu gvardijana odnosno samostanskog kapitula.

⁶⁷ Usp. CIC, kan. 634, §1.

⁶⁸ Usp. CIC, kan. 636, §1.

⁶⁹ Usp. CIC, kan. 1291 i CIVCSVA, *Linee orientative per la gestione dei beni*, 1.4 (2. kolovoza 2014.)

§4. Generalni statuti neka u dodatku pridodaju koja su dobra i uprava osnovne imovine i djela Reda; neka odrede redovite doprinose koje provincije i kustodije moraju dostavljati za potrebe Reda, kao što će i odrediti ostale redovite oblike solidarnosti na ekonomskom području.

§5. Generalni kapitol neka uz to odredi moguće izvanredne doprinose koje provincije i kustodije trebaju uplaćivati za potrebe Reda, kao što će odrediti i druge moguće konkretne oblike izvanredne solidarnosti na ekonomskom području.

§6. Generalni kapitol neka odredi bilo osobnu nadležnost generalnog ministra, bilo onu za koju se traži pristanak njegova definitorija.

87. §1. Imajući u vidu opredjeljenje za evanđeosko siromaštvo i obvezu solidarnosti, kao i potrebu ekonomskog programiranja, braća neka se čuvaju svakoga nepotrebnog nagomilavanja dobara. U obavljanju ekonomskih poslova neka se pridržavaju generalnih statuta kao i propisa crkvenog i civilnog prava⁷⁰.
§ 2. Treba se strogo pridržavati ugovorâ što su ih sklopili vršitelji službi, a iznose za nabave treba platiti točno i na vrijeme.

§ 3. Neka se ne ulazi u zaduživanje osim u slučaju kad postoji sigurnost da će se iz redovitih prihoda ili iz drugih izvjesnih izvora moći isplaćivati kamate i vratiti glavnica bez pretjeranog otezanja⁷¹.

88. § 1. Ako bi koji nositelj službe učinio nešto u ime i po nalogu kapitula ili ministra ili kustosa, uz pristanak njegova definitorija, neka odgovara dotična pravna osoba, a ne viša pravna osoba.

§ 2. Nijedan od braće ne može imati bilo kakva udjela u upravljanju dobara neke fizičke ili pravne osobe izvan Reda, osim u izvanrednom slučaju i uz pismenu dozvolu ministra ili kustosa. U slučaju kada bi to bio sam ministar ili kustos, neka se traži dopuštenje više nadležnosti⁷².

§ 3. Ako bi netko od braće prekršio zakon ili osobnom krivnjom ili prijevarom počinio štetu, dužan je sâm snositi odgovornost⁷³.

89. U samostanu gdje u obitelji ima manje od tri brata, prema propisu statuta, sam gvardijan neka provincijskom ministru dostavlja pismeno izvješće o

⁷⁰ Usp. CIC, kanoni 635, §2 i 640.

⁷¹ Usp. CIC, kan. 639.

⁷² Usp. CIC, kan. 600.

⁷³ Usp. CIC, kan. 639.

cjelokupnoj upravi, potpisano od strane drugoga brata; u poslovima gdje bi se tražio pristanak samostanskoga kapitula, treba dobiti pismeni pristanak ministra, nakon što se posavjetovao s drugim bratom.

90. Neka se o ekonomskom upravljanju Reda i provincija, prema vlastitim statutima, raspravlja bilo na generalnom i provincijskom definitoriju, bilo na odgovarajućim kapitulima.

IV. POGLAVLJE

Poslanje braće

Duhovni uvod

- a)** Sveti Franjo ovako govori o Isusovom poslanju: "Držimo, dakle, riječi, život, nauk i sveto evanđelje onoga koji se za nas udostojao moliti svoga Oca i objaviti nam njegovo ime govoreći: 'Oče, objavio sam ime tvoje ljudima koje si mi dao, jer riječi koje si mi dao njima predadoh i oni ih primiše i uistinu spoznaše da sam od tebe izišao te povjerovaše da si me ti poslao... Kao što ti mene posla u svijet, tako i ja poslah njih u svijet'"¹.
- b)** Isti sv. Franjo, primivši od Raspetoga s Križa sv. Damjana poslanje za obnovu njegove Crkve i slušajući evanđeoski tekst o "poslanju apostola", kliče: "To hoću, to tražim, to želim od svega srca činiti!"². Od tog trenutka on se posvećuje neumornim žarom navješćivanju Evanđelja. I kad se razbolio, počinje pisati kako bi nastavio svoju misionarsku zauzetost: "Budući da sam svima sluga, svima moram služiti i pružati mirisave riječi svoga Gospodina. I stoga... u sebi sam razmislio i odlučio da vam ovim pismom i porukom uputim riječi Gospodina našega Isusa Krista, koji je Riječ Očeva, i riječi Duha Svetoga koje su duh i život"³.
- c)** Kada je primio dar braće⁴, šalje ih po dvojicu navješćivati "ljudima mir i pokoru"⁵, evangelizirati ljude. Piše im: "Hvalite ga (Gospodina) jer je dobar i veličajte ga djelima svojim, jer stoga vas posla po svem svijetu da riječju i djelom posvjedočite njegovu vijest i svima obznanite kako nema svemogućega osim njega"⁶.
- d)** Sv. Franjo preporuča braći zajedništvo s Crkvom i poslušnost ministrima u vršenju poslanja: "Nijedan brat neka ne propovijeda protiv oblika i odredbi svete

¹ Rnb 22, 41-42.51: FF 62.

² 1Cel 22: FF 356.

³ 2Lf 2-3: FF 180.

⁴ Usp. 2Test 14: FF 116.

⁵ 1Cel 29: FF 366.

⁶ LOrd 8-9: FF 216.

Crkve, ni bez dopuštenja svoga ministra”⁷; “Neka braća ne propovijedaju u biskupiji nekog biskupa ako im on to zabrani”⁸.

- e) Serafski otac poziva braću da u svojem djelu evangelizacije uzmu u obzir dobro onih kojima su poslani: “A opominjem i potičem tu braću da njihove riječi u propovijedi koju drže budu prokušane i čiste, puku na korist i izgradnju; neka im u kratku govoru navješćuju poroke i vrline, kaznu i slavu, jer je Gospodin na zemlji kratko govorio”⁹.
- f) Sv. Franjo upravlja braći druge pobude za življenje njihova poslanja na evanđeoski način: “Više se moramo veseliti kad upadnemo u razne kušnje i kad na ovome svijetu podnosimo svakojake tjeskobe i nevolje duše i tijela”¹⁰; »Kad braća idu po svijetu, neka ništa ne nose na put”¹¹, “... neka se ne svađaju i ne prepiru kad idu po svijetu i da druge ne osuđuju; nego neka budu blagi, miroljubivi i čedni, krotki i ponizni, neka sa svakim razgovaraju uljudno, kako i dolikuje... U koju god kuću uđu, neka najprije reknu: Mir kući ovoj”¹².
- g) Serafski otac, uz to, uvrštava u Pravilo novost poslanja poganima: “Sva ona braća koja po božanskom nadahnucu htjednu ići među Saracene i druge nevjernike, neka idu s dopuštenjem svoga ministra i sluge. Ministar pak neka im dadne dopuštenje i ne usprotivi se ako vidi da su prikladni da budu poslani”¹³.
- h) Prema sv. Franji evandelje treba najprije biti navješteno životom, a onda riječima: “A braća koja idu među nevjernike mogu se među njima ponašati duhovno na dva načina. Jedan je da ne prave svađa ni prepirka, nego da budu pokorni svakom stvoru iz ljubavi prema Bogu i da se priznaju kršćanima. Drugi je način, kad vide kako se to Bogu mili, da navješćuju riječ Božju, da ovi uvjeruju u Boga i da postanu kršćani”¹⁴.

⁷ Rnb 17,1: FF 46.

⁸ Rb 9,1: FF 98.

⁹ Isto, 9,3-4: FF 99.

¹⁰ Rnb 17,8: FF 48.

¹¹ Isto, 14,1: FF 40.

¹² Rb 3,10-13: FF 85-86.

¹³ Rnb 16,3-4: FF 42.

¹⁴ Isto, 16,5-7: FF 43.

- i) Sv. Franjo također govori: "Sva braća... neka propovijedaju djelima"¹⁵, te podsjeća na "milost da rade"¹⁶: "I ja sam radio svojim rukama i hoću raditi. A odlučno hoću da i sva druga braća obavljaju kakav častan posao. Koji ne znaju, neka nauče"¹⁷. Bilo gdje i u svakoj se kući "sluge Božje uvijek moraju truditi oko molitve ili kakva dobra djela"¹⁸.
- j) U svome djelovanju sv. Franjo poziva braću da se ne hvale zbog mogućih uspjeha: "Stoga u ljubavi koja je Bog preklinjem svu svoju braću propovjednike, molitelje i radnike, kako klerike tako i laike, da se nastoje u svemu poniziti, da se ne hvale, ne raduju u sebi i ne likuju vani zbog dobrih riječi i djela, štoviše ni zbog kojega dobra koje Bog kadšto u njima i po njima čini..."¹⁹. Braća moraju svaki uspjeh pripisati Bogu, "od koga sva dobra potječu"²⁰.

I. Naslov

Temelj franjevačkog poslanja i djelatnosti

91. §1. Božji Sin od Oca je bio poslan u svijet s jednim posebnim poslanjem: blagovjesnikom biti siromasima, proglašiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu poslati potlačene, proglašiti godinu milosti Gospodnje²¹. On je potom Crkvi povjerio poslanje da naviješta i uspostavi u cijelom svijetu Kraljevstvo Božje²². Evangelizacija je, stoga, milost i poziv Crkve i njezin najdublji identitet²³.

§2. Braća, svojim polaganjem evanđeoskih savjeta, sudjeluju u poslanju Crkve na poseban način. U njihov poziv je uključen zadatak da se potpuno posvete poslanju, jer je po djelovanju Duha Svetoga čitav posvećeni život misijski²⁴.

§3. Neka sva braća, po primjeru Krista i sv. Franje, navješćuju Evanđelje u cijelom svijetu i svakom stvorenju, aktivno sudjelujući u evangelizacijskom

¹⁵ Isto, 17,3: FF 46.

¹⁶ Rb 5,1: FF 88.

¹⁷ 2Test 20-21: FF 119.

¹⁸ Rnb 7,12: FF 25.

¹⁹ Isto, 17,5-6: FF 47.

²⁰ Isto, 17,17: FF 49.

²¹ Usp. Lk 4, 18-19.

²² Usp. LG 5.

²³ Usp. EN 14.

²⁴ Usp. VC 72.

poslanju Crkve. Stoga, neka njihov život bude prožet misijskim duhom, a cjelokupno misijsko djelovanje neka bude prožeto redovničkim duhom²⁵.

92. Braća svojom posvetom i evangelizacijskim djelovanjem daju vrijedan doprinos poslanju Crkve i postaju vjerodostojni svjedoci Kraljevstva Božjega u svijetu, ukoliko utjelovljuju karizmu koju im je povjerio Duh Sveti. Stoga neka iznad svega evangeliziraju svjedočanstvom molitvenoga, siromašnoga, umjerenoga, radosnog i bratskog života, koji je već kao takav evangelizacija²⁶.

93. §1. Neka poslanje koje braća vrše, kakve god vrste bilo, uvijek odražava vrijednosti bratstva i malenosti, vlastite franjevačko-konvenualskoj karizmi, i koje postaju proročki znak jednoga novog svijeta.

§2. Kao Mala braća, neka budu uvijek na raspolaganju za službu Crkvi i pomoći ljudima. Neka radosna srca vrše i najskromnije službe, pa i bez iščekivanja nagrade za trud. Neka daju prednost siromašnjim sredstvima, a u odnosima neka primjenjuju jednostavni stil djelovanja.

94. Braća neka se velikodušno posvete poslanju tako da ne ugase i ne oslabe duh molitve i pobožnosti²⁷; štoviše, neka se potrude snažnije prionuti uz molitvu i tako posvete i učine plodnom svu djelatnost koju obavljaju²⁸.

95. § 1. Braća neka prihvate i podijele različite djelatnosti i misijske pothvate u poslušnosti, bratskoj slozi i suradnji. Ministri, kustosi i gvardijani neka ih povjere, usklađuju i potiču, vodeći računa o prikladnosti i sposobnosti braće, za dobro bratstva i Crkve.

§2. Sva braća, nakon potrebnoga zajedničarskog razlučivanja, neka budu spremna svoje talente staviti na raspolaganje provinciji ili kustodiji ili Redu kada ovima to bude potrebno.

§3. Braća neka se potrude da njihove različite djelatnosti i misijske inicijative bilo oko planiranja bilo ostvarivanja budu izričaj ujedinjenog i kreativnog bratstva.

²⁵ Usp. PC 8; CIC, kan. 675, §1.

²⁶ Usp. VC 72; CIVCSVA, *Bratski život u zajednici*, 54; CIC, kan. 673.

²⁷ Usp. Rb 5,2: FF 88.

²⁸ Usp. CIC, kan. 675 §2.

§4. Mjesno bratsvo neka odobri misijske aktivnosti pojedine braće i neka ih usklađuje s ostalim bratskim obvezama, u sukladnosti s pastoralnim programom provincije ili kustodije ili mjesne Crkve.

II. Naslov

Područja poslanja i djelovanja braće

96. §1. Braća, potaknuta od ministara, kustosa i gvardijana neka ostvaruju poslanje na razne načine, bilo svjedočenjem svojeg života, bilo svojim pastoralnim, intelektualnim, umjetničkim, karitativnim i fizičkim radom.

§2. Tri su bitna stanja franjevačkog poslanja:

- a) Izvanske misije (*ad gentes*)²⁹, vrlo drage franjevačkoj tradiciji sve od njezinih izvora, a i danas imaju svoju vrijednost; upravljene su narodima ili skupinama koje još ne vjeruju u Krista, među kojima Crkva još nije usadila svoje korijene i čiju kulturu još nije dotakao utjecaj Evandželja³⁰; na poseban pak način ove se odnose na teritorijalne prostore, nove svjetove i društvene pojave, moderne kulturne krugove³¹;
- b) Apostolat ili djelatnost propovijedanja, obraćanja, duhovne asistencije kršćanskih zajednica koje imaju odgovarajuće i čvrste crkvene strukture³²;
- c) Nova evangelizacija, posebno u zemljama staroga kršćanstva, ali ponekad i u mladim crkvama, gdje su cijele skupine krštenih ljudi izgubile živi osjećaj vjere³³.

§3. Braća neka budu osjetljiva na hitne potrebe našeg vremena i za različita geografska i kulturna područja. Odvažnom duhovnom smjelošću i pripremljeni cjelovitim odgojem³⁴, neka pronalaze nove putove i metode za svjedočenje bratskog života³⁵ i tako ponude pastoral prikladan vremenu i kulturnom okružju u kojemu djeluju. U tu svrhu neka se posluže sredstvima koja nudi kulturni, društveni i tehnološki napredak, prema smjernicama Crkve³⁶.

²⁹ Usp. RM 33.

³⁰ Isto, 34.

³¹ Isto, 37.

³² Isto, 33.

³³ Isto, 33; EG 14.

³⁴ Usp. PC 18.

³⁵ Usp. EN 21.

³⁶ Usp. GS 44.

§4. Premda Redu nije stran nijedan oblik poslanja ili djelovanja, neka braća ipak u raznim krajevima biraju one djelatnosti koje odgovaraju potrebama Crkve, koje su na tragu tradicije Reda i u skladu s franjevačkom karizmom. Kao maleni i bez vlasništva, neka budu spremni napustiti ona djela koja su danas nadiđena i manje prikladna³⁷.

§5. Braća u osluškivanju i dijalogu s ljudima s kojima žive, neka nauče poznavati ih, s njima njegovati zajedništvo i pružati im odgovarajuću pastoralnu uslugu.

97. Neka svrha poslanja braće bude prenošenje evanđelja svim ljudima svih društvenih slojeva, radi unutarnjeg preoblikovanja i obnove cijelog čovječanstva³⁸, posredstvom molitve, svjedočenjem bratskoga života, propovijedanjem, dijeljenjem sakramenata i prepoznavanjem znakova vremena.

98. Braća neka se trude da njihove crkve i svetišta budu središta ižarivanja radosnog i plodonosnoga kršćanskog života, preko svjedočanstva, evangelizacije i katehizacije, dostojanstvenih liturgijskih slavlja, prenošenja franjevačke duhovnosti i ostalih kreativnih pastoralnih djelatnosti prema potrebama mjesta.

99. §1. Posluživanje riječi neka braća vrše prema vlastitoj karizmi, primjenjujući u stvarnim okolnostima vječnu evanđeosku istinu kratkim govorom³⁹ i služeći se djelotvornijim sredstvima prikladnima vremenu i osobama.

§2. Budući da propovijedanje, navještaj Božjih divota u povijesti spasenja, treba zahvaćati u prvom redu s izvora Svetoga pisma, braća neka dnevno čitaju, slušaju i produbljuju Božju riječ, utiskujući je u srce, kako bi bolje svjedočila evanđeoski život i drugima na prikladniji način predala razmatrane istine.

§3. Braća neka naviještaju otajstvo Kristovo i njegovo evanđelje mira, ljubavi, milosrđa, pokore i obraćenja, te neka potiču ljude na čestitost, cjelovitost i ustrajnost evanđeoskog života.

§4. Da bi navještaj uspio, braća neka se marljivo priprave razmatranjem, molitvom, proučavanjem, raznim tečajevima i neprekidnim vježbanjem, da bi tako stekla veću osposobljenost u propovijedanju.

³⁷ Usp. VC 71.

³⁸ Usp. EN 18.

³⁹ Usp. Rb 9,4: FF 99.

§5. Zadatak je župnika ili rektora crkve udijeliti dopuštenje za propovijedanje u našim crkvama ili oratorijima onima za koje zna da ih je njihov poglavar priznao sposobnima za propovijedanje⁴⁰.

100. §1. Braća neka slave euharistiju kao izvor i vrhunac svega kršćanskog života⁴¹; takvo slavlje neka bude njihovo prvotno djelovanje i najvažnije poslanje njihova ministerijalnog i općeg svećeništva.

§2. Ostale sakramente, obrede i pučke pobožnosti, koji proizlaze iz euharistije i koji su prema njoj usmjereni⁴², neka braća nastoje slaviti velikom revnošću, kako bi se među vjernicima promicao dublji sakramentalni i molitvani život.

§3. Po primjeru Krista, koji se rado približavao grešnicima, braća neka budu bliska onima koji grijehom iskušavaju ljudsku bijedu i neka im navješćuju veliko Božje milosrđe, koje ne želi smrti grešnika, već da se obrati i da živi⁴³. Svećenici neka potom podjeljuju sakrament pokore i pomirenja brižljivošću i samilošću, poštujući dostojanstvo svake osobe.

101. §1. Braća neka idu u susret onima koji su se udaljili od vjere i prakse kršćanskog života ili Crkve, kako bi ih priveli životnom jedinstvu s Kristom.

§2. Po primjeru na Krista, koji je obilazio gradove i sela liječeći svaku vrstu bolesti⁴⁴, i sv. Franje, koji je bio milosrdan prema gubavcima⁴⁵, braća neka posebnu brigu posvećuju bolesnima i nemoćnim, neka ih često posjećuju i pružaju utjehu, neka im dijele milost sakramenata i neka ih, u slučaju potrebe, pripreme na susret sa sestrom smrti.

102. Braća neka žive zajedništvo s mjesnom Crkvom, surađujući s biskupom, klerom, drugim redovnicima i laicima. Neka surađuju i sudjeluju u biskupijskim projektima, obogaćujući ih franjevačkom karizmom i ponudom⁴⁶.

103. §1. U duhu služenja Crkvi, braća neka preuzimaju i brigu za župe, ali na taj način da mogu živjeti vlastiti poziv i pružati djelotvorno svjedočanstvo malenosti i bratstva u životu i u pastoralnom radu.

⁴⁰ Usp. CIC, kan. 765; CCEO, kan. 612.

⁴¹ Usp. LG 11.

⁴² Usp. SC 10.

⁴³ Usp. Ez 33,11.

⁴⁴ Usp. Mt 9, 35.

⁴⁵ Usp. 2Test 2: FF 110.

⁴⁶ Usp. CIC, kan. 675, §3.

§2. Ministri neka ne preuzimaju župe za koje se predviđa da nije omogućen stvarni bratski život.

104. Neka se braća rado posvete i pučkom propovijedanju, duhovnom vodstvu, vođenju duhovnih vježbi, bolničkom i zatvorskom pastoralu, kao i onima koji žive na rubu društva.

105. §1. U zemljama starije kršćanske tradicije, i u dijelovima u kojima se kršćanstvo djelomice izgubilo, braća uz obnovljeni polet, entuzijazam i kreativnost neka naviještaju evanđelje svjedočanstvom života i novim pastoralnim metodama⁴⁷.

§2. U zemljama novije kršćanske tradicije, braća neka naviještaju evanđelje govorom koji je pristupačan ljudima različitih kultura i socijalnog stanja.

§3. Budući da današnja društva postaju sve kompleksnija na etničkoj, kulturnoj i religijskoj razini, braća neka promiču dijalog i neka održavaju dobre odnose i s osobama drugih kultura, kršćanskih konfesija i ostalih religija, kao i s onima koji ne vjeruju. Neka surađuju sa svima u zauzimanju za poštivanje vjerske slobode, u promicanju duhovnih, moralnih i društveno-kulturnih vrijednosti⁴⁸ za izgradnju humanijeg svijeta.

106. §1. Braća neka prepoznaju, cijene i promiču zvanje, oblik i poslanje vlastito vjernicima laicima u Crkvi⁴⁹; neka s njima djeluju u zajedništvu u njihovim osobnim aktivnostima⁵⁰. Neka rado pomažu crkvenim zajednicama koje od njih traže asistenciju, dajući uvijek prednost životu i djelima bratstva. Samostanski kapitol neka uvijek traži načina za usklađivanje različitih obveza.

§2. Braća neka posvuda promiču Franjevački svjetovni red, neka s njegovim članovima dijele uzajamno zajedništvo u životu i u poslanju, surađujući s njima i podržavajući njihove aktivnosti, u koje su uključeni svojim pozivom i karizmom⁵¹.

§3. Braća neka se brinu o životnosti i širenju Franjevačke mlađeži i grupa mlađih franjevačkog nadahnuća, prateći mlade u njihovu kršćanskom hodu i u njihovu ljudskom i duhovnom rastu, predlažući im izričito ljepotu franjevačke karizme.

⁴⁷ Usp. Ivan Pavao II, *Nagovor na 19. redovnoj skupštini CELAM-a*, Port-au-Prince, Haiti; 9. ožujka 1983.

⁴⁸ Usp. NAe 2.

⁴⁹ Usp. LG 30.37.

⁵⁰ Usp. VC 74.

⁵¹ Usp. *Pravilo OFS* 14-19.

§4. Neka se braća potiču na širenje Vojske Bezgrešne, koja jasno izražava marijanski duh serafskog Reda i ostvaruje djelotvorno poslanje.

§5. Braća neka među biskupijskim klerom promiču poznavanje duha Franjevačkoga svjetovnog reda i Vojske Bezgrešne, kako bi im se omogućilo širenje u njihovoј okolini.

107. Potaknuta duhom zajedništva sv. Franje, braća neka osobitom zauzetošću sudjeluju u ekumenskim pothvatima. Neka promiču osobne kontakte, molitvene susrete, karitativno djelovanje i studijske skupove, prema smjernicama Crkve, kako bi se došlo do onog jedinstva koje je prizvao Gospodin Isus u molitvi Ocu u vrijeme posljednje večere⁵². Neka otvore srca drugim kršćanima bez sumnjičenja i nepovjerenja, i neka iznad svega traže pomirenje i mir u jedinome Bogu⁵³.

108. §1. Da bi mogla djelotvorno koračati uz ljude svoga vremena i slušati njihove probleme, patnje i nade, braća neka produbljuju poznavanje društvene, ekonomске i kulturne stvarnosti u svjetlu evanđelja i crkvenoga društvenog nauka, zauzetošću oko zajedničkih projekata solidarne i bratske razdiobe⁵⁴.

§2. Braća neka promiču stanje veće pravde i ljudskog dostojanstva u korist siromašnih i onih na rubovima društva, smatrajući ih patničkim tijelom Krista i sjedinjujući se s njima samima⁵⁵. Neka surađuju s ljudima dobre volje, kako bi otkrili strukturalne uzroke siromaštva, neka ulazu u središte svojega djelovanja među odbačenima stvar pravde i mira.

§3. Prema tradiciji Reda bratstva neka imaju na srcu zemlju kao "zajednički dom"⁵⁶, preuzimajući stilove života koji svjedoče ljubav prema stvorenome, i neka budu u suglasju s projektima okolišnog osvješćivanja, promičući edukativne pothvate "integralnoga ekološkog obraćenja"⁵⁷.

109. §1. Prema tradiciji Reda⁵⁸, braća neka se zalažu oko studija; ta zauzetost sredstvo je za cjelovit odgoj, asketski put uvijek suvremen u odnosu na različitost kultura i izraz želje da se upozna Bog u njegovoj dubini⁵⁹.

⁵² Usp. Iv 17,21-23.

⁵³ Usp. EG 244.

⁵⁴ Usp. Isto 87.

⁵⁵ Usp. Isto, 24 i 199.

⁵⁶ Usp. LS 1-61.

⁵⁷ Usp. Isto, 137-162.

⁵⁸ Usp. LAnt 2: FF 252.

⁵⁹ Usp. VC 98.

§2. Ministri i kustosi neka promiču kulturne aktivnosti i znanstvene studije u franjevačkom, biblijskom, teološkom, filozofskom, umjetničkom i glazbenom području, kao i ostale znanosti i tehnologije korisne za poslanje.

§3. Braća kada objavljaju znanstvene radove o pitanjima vjere i morala, bilo pisane, bilo digitalne, moraju dobiti, osim dozvole mjesnog biskupa, i onu ministra ili kustosa⁶⁰.

§4. Braća koja pohađaju više ustanove, bilo kao predavači, bilo kao slušači, neka pružaju svjedočanstvo franjevačkog života, spajanjem ljubavi prema istini s mudrošću i opsluživanjem evanđelja.

110. §1. Odgojna aktivnost i predavanje vjeronauka važni su element poslanja Reda. Braća neka budu raspoloživa raditi kako u vlastitim tako i u državnim i privatnim, pa i nekatoličkim školama, bilo kao predavači, bilo na razini školskog i sveučilišnog pastoralna. Neka surađuju s onima koji su zauzeti na ozbilnjom i vrijednom svjedočenju evanđelja u kulturnom okružju.

§2. Braća neka promiču društva bivših pitomaca vlastite odgojne strukture, kako bi se nastavilo djelo formacije.

111. Redu kao poslanje pripada i socijalno i karitativno djelovanje, bilo vlastito ili bilo drugih; njima se braća trebaju velikodušno posvetiti.

112. Manualni rad u svojim raznim oblicima, bilo unutar bratstva bilo izvan njega, pruža stvarni doprinos poslanju Reda i Kraljevstvu Božjem.

113. §1. Sva braća neka rade vjerno i pobožno⁶¹, a ako su u ovisnosti drugima, neka se trude preuzete obveze ispuniti s uvažavanjem, pošteno i u duhu malenosti⁶².

§2. Budući da su karizme Duha za izgrađivanje zajednice⁶³, onaj koji je obdaren kakvim posebnim darom, neka se njime služi na izgradnju Božjega kraljevstva i bratstva, pod vodstvom ministra, kustosa i gvardijana i uz pomoć ostale braće.

III. Naslov

⁶⁰ Usp. CIC, kanoni 218; 823-824; 832; CCEO, kanoni 21 i 662, §2.

⁶¹ Usp. Rb 5,1: FF 88.

⁶² Usp. Rnb 7, 1-2: FF 24.

⁶³ Usp. 1Kor 14,2.

Uređenje poslanja i djelovanja braće

114. Na generalni, provincijski, kustodijski i samostanski kapitol spada istražiti i prihvati pastoralne aktivnosti, povjerivši ih prikladnoj braći. Neka se odaberu one obveze koje su usklađene s franjevačkom karizmom, sa smjernicama sveopće i mjesne Crkve i s potrebama ljudi, vremena i mjesta. Podjednako, na iste kapitule spada da izaberi one nove oblike poslanja i djelovanja koji bolje očituju proročki vid bratstva.

115. – §1. Na provincijski i kustodijski kapitol spada da istražuje i odlučuje o općem načinu pastoralnog poslanja i da za one službe za koje se traže posebne smjernice sastavi pravilnik, i to u skladu s dijecezanskim ili s krajevnim propisima.

§ 2. Ministar ili kustos, uz pomoć definatorija, neka vodi, animira i usklađuje djelatnosti provincije ili kustodije prema planovima provincijskog ili kustodijskog kapitula, i uz suradnju gvardijana, služeći se i prikladnim savjetom mjerodavnih komisija.

116. §1. Uprava Reda neka promiče i podupire aktivnu suradnju među različitim provincijama i kustodijama, da bi se moglo pružiti najdjelotvornije evanđeosko svjedočanstvo u raznim oblicima preuzetog poslanja.

§2. Na konferencije i federacije spada usklađivanje djelatnosti koje se provincije i kustodije u bratskoj suradnji obvezuju planirati i realizirati, te neka pronađu prikladne načine koji će promicati spomenutu suradnju.

§3. Ministri i kustosi neka animiraju svoje provincije i kustodije za promicanje što dublje suradnje braće u konferencijama ili federacijama Reda.

§4. Ministri i kustosi neka surađuju s cjelokupnom franjevačkom obitelji, s biskupskim konferencijama, s konferencijama viših poglavara, te sa svakim pojedinim biskupom, kako bi bolje uskladili pastoralne inicijative.

117. §1. Na gvardijana spada, uz doprinos samostanskog kapitula, usklađivati poslanje i djelatnost bratstva, raspoređiti zaduženja i u bratskom jedinstvu održati braću koja su zauzeta raznim pastoralnim obvezama.

§2. Izuzevši ono što je u nadležnosti ministara, kustosa i gvardijana, na samostanski kapitol spada odlučivati o preuzimanju ili napuštanju privremenih obveza. Osim toga, radi promicanja duha bratskog zajedništva, neka se

samostanskom kapitulu podnoсе izвјеšтaji о pastoralnom poslanju pojedinog brata i na njemu raspravlja o pojedinim djelatnostima⁶⁴.

§ 3. Pri preuzimanju pastoralnih djelatnosti za koje se traži ili se smatra prikladnim pismeni ugovor, neka ugovor sklopi ministar ili kustos, saslušavši prethodno samostanski kapitol i uz pristanak svojeg definitorija. U ugovoru, između ostalog, neka bude izričito određeno sve što se tiče preuzetog posla, braće kojoj se posao povjerava, ekonomski odnosi i trajanje ugovora.

118 §1. Ministri, kustosi i gvardijani neka povjeravaju braći samo one poslove koji su u skladu sa životom po Pravilu; djelatnosti neka budu uvijek usklađene s obvezama bratskoga života.

§ 2. Pri povjeravanju pastoralnih zadataka treba voditi računa o redovničkoj, pastoralnoj, znanstvenoj i tehničkoj sposobljenosti braće. Neka im se omogući prikladna trajna formacija, kako bi bolje obavljali poslanje u suvremenom svijetu.

§ 3. Neka se ministri i kustosi pobrinu da se osposobi dovoljan broj stručne i iskusne braće za planiranje, promicanje i obnavljanje različitih aktivnosti Reda putem dubljeg razlučivanja znakova vremena.

119. – § 1. U bilo kojoj službi ili poslu koji im je povjeren, braća neka ostanu vjerna potrebama bratskog života, Pravilu i Konstitucijama, poslušna ministrima, kustosima i gvardijanima.

§ 2. Braća koja su vezana uz neku djelatnost na temelju ugovora, kao redovnici podliježu vizitaciji i upozorenjima ministra i kustosa, te nadzoru gvardijana; u onim pak stvarima koje spadaju na samo apostolsko djelovanje, podliježu također nadležnoj crkvenoj i civilnoj vlasti.

120. Braća kojoj je povjeren pastoralna odgovornost, neka se u pogledu izbora, programa i pastoralnih kriterija prilagode biskupskim konferencijama i dijecezanskim biskupima⁶⁵.

121 - § 1. Župe neka preuzima provinčijski ministar, uz pristanak svog definitorija, posavjetovavši se s ministrom generalom, kojemu treba proslijediti preslik odgovarajućeg ugovora, poštujući pravne propise.

⁶⁴ Usp. CIC, kan. 671.

⁶⁵ Usp. CIC, kan. 678.

§ 2. Kod preuzimanja župe neka se između ministra i mjesnog ordinarija sklopi ugovor, u kojemu neka se potanko navedu svi uvjeti⁶⁶.

§3. Braća koja vrše župsku službu, po propisu prava, potпадaju pod jurisdikciju biskupa u svemu onom što se odnosi na pastoralnu službu i brigu za duše.

Župski registri i knjige, koje podliježu pregledu mjesnog ordinarija, podvrgnute su također i nadzoru ministara, kustosa i gvardijana.

§ 4. Budući da se župa povjerava provinciji ili kustodiji, na ministra ili kustosa spada da uz pristanak svog definatorija predloži mjesnom ordinariju brata za župnika, ili, ako se pastoralna dužnost povjerava za više njih zajedno, onda brata moderatora⁶⁷. To isto vrijedi kad se radi o predlaganju upravitelja crkve⁶⁸. Na istoga ministra ili kustosa spada da predloži župske vikare, saslušavši prethodno župnika.

§5. Premda se župa snagom pismenog ugovora povjerava provinciji ili kustodiji, ipak izravna odgovornost spada na brata župnika⁶⁹; braća vikari suradnici, imenovani od dijecezanskog biskupa na prijedlog ministra ili kustosa, neka surađuju sa župnikom. Župnik neka zatraži suradnju ostale braće uz dozvolu gvardijana.

§6. Provincijski i kustodijski statuti neka točno odrede nadležnost gvardijana i župnika. Na ovoga zadnjega spada održavati pravu ravnotežu između potreba župe i zahtjeva bratskog života. Osim toga, isti statuti neka odrede ono što se tiče upravljanja župskim dobrima, poštjujući propise općeg prava.

§7. Brat župnik neka uvijek surađuje sa svojim vikarima i župskim suradnicima, s biskupijskim uredima, s pastoralnim i ekonomskim vijećem u ekonomskim poslovima župe. Neka povremeno napravi pastoralno i administrativno izvješće za samostanski kapitul i neka uzme u obzir mišljenje bratstva.

§8. U slučaju izvanrednih troškova od većeg iznosa, a u vezi sa župom, prije nego što će predviđeni troškovnik podastrijeti župskom vijeću za ekonomske poslove, brat župnik neka ga predstavi samostanskom kapitulu, potom ministru ili kustosu s njegovim definitojem, i neka u obzir uzme njihovo mišljenje.

Provincijski i kustodijski statuti neka u toj stvari dadnu specifične naznake.

§9. Brat župnik neka predloži samostanskom kapitulu, a potom i ministru ili kustosu s njegovim definatorijem, pastoralne prijedloge duljeg trajanja, koji

⁶⁶ Usp. CIC, kan. 520 §2.

⁶⁷ Usp. CIC, kanoni 517, §1; 520, §1; 682, §1; CCEO, kanoni 281, §2; 282; 284, §2; 287, §2.

⁶⁸ Usp. CIC, kanoni 556; 557, §2; CCEO, kanoni 304; 305 §1-2.

⁶⁹ Usp. CIC, kan. 520, §1; CCEO, kanoni 281, §2; 282.

zadiru u služenje franjevačkog bratstva, i neka vodi brigu o njihovu mišljenju. Provincijski ili kustodijski statuti neka u toj stvari dadnu specifične naznake. §10. Što se tiče trajanja službe župnika, prikladno je da ovaj uživa određenu stabilnost⁷⁰, premda se ovaj prema propisima prava⁷¹ može ukloniti.

IV. Naslov

Izvanske misije Reda (ad gentes)

122. § 1. Od Oca poslan, Krist Gospodin poslao je i učenike u cijeli svijet navješćivati evandelje⁷². Prihvativši Isusov poziv, Serafski je otac Franjo želio da braća idu svjedočiti i naviještati Gospodinovu poruku svim narodima (*ad gentes*).

§2. Poslanje *ad gentes* u svijet sadrži za braću čvrstu obvezu pastoralnog rada u mjesnim crkvama i širenje franjevačke karizme, koja se obogaćuje uz pomoć dijaloga i procesa inkulturacije.

§3. Svaka franjevačka prisutnost u svijetu treba biti prepoznata po jednostavnosti i ozbiljnosti života. Braća u poslanju neka budu kao braća među braćom i neka svjedoče životom da je Bog Otac svakog čovjeka koji sve ljude čini braćom.

123. §1. U početnom i trajnom odgoju neka se braći pomogne sazreti u spoznaji da je franjevačko-konventualski život već po sebi misija, ali da su i pozvana prihvatiti kao zadatak i kao izazov evangelizaciju izvan granica vlastite kulture. Neka se također promiče ljubav za misije molitvom, žrtvom i iskustvom solidarnosti.

§ 2. Braća neka nastoje probuditi, dijeliti i podupirati misijsku svijest među laicima, posebno među svjetovnim franjevcima i članovima Vojske Bezgrešne, pomoću stvaranja misionarskih skupina, iskustava volontiranja, organiziranja misionarskih dana, zatim naviještanja u propovijedima te poziva na molitve te na ekonomsku i duhovnu solidarnost.

⁷⁰ Usp. CIC, kan. 522; CCEO, kan. 284, §3.

⁷¹ Usp. CIC, kan. 682, §2; CCEO, kan. 543.

⁷² Usp. Mk 16, 15.

124. §1. Braća, koja bi po Božjem nadahnuću osjetila poziv poći u misije *ad gentes*, neka pismenim putem zatraže dopuštenje od svog ministra, koji će, nakon odgovarajućeg razlučivanja o prikladnosti molitelja, udijeliti dopuštenje⁷³.
§2. Sva braća neka budu otvorena prepoznavanju poziva i poći u misije *ad gentes*, ako bi ministar podnio takav prijedlog.

125. §1. Ministri neka se pobrinu da braća, prije nego što krenu u misije (*ad gentes*) ili u ukorjenjivanje Reda (*implantatio Ordinis*), budu pripremljena odgovarajućim tečajevima duhovne, jezične, kulturne, ekumenske, međureligijske i misiološke izobrazbe.
§2. Ova izobrazba neka se upotpuni pri zavodima misijskog područja, da bi se braća mogla ispravno služiti jezikom ljudi među kojima žive i da bi potanje upoznala vjerske ideje i vjerovanja, povijest i kulturu. Neka budu otvorena dijalogu sa svima i neka budu pozorna pri inkulturaciji evanđelja i franjevačke karizme.

126. U vidu uspostavljanja jedinstva među svim kršćanima⁷⁴, braća neka traže prikladna sredstva i oblike ispravne i svjesne suradnje i s drugim crkvama i kršćanskim zajednicama.

127. §1. Budući da redovnički život obogaćuje misionarsku djelatnost dragocjenom i gotovo nužnom pomoći, braća neka osiguraju, koliko je to moguće, stalnu prisutnost Reda u stvarnosti misije *ad gentes*, s jasnim projektima bratskoga i pastoralnog života.
§2. Odgoj, bio početni ili trajni, neka bude prioritet nove misionarske prisutnosti. Neka se posebna pažnja usmjeri na promicanje zvanja, neka se programira priprema odgojitelja i neka se surađuje s drugim provincijama, kustodijama i delegacijama konferencije ili federacije.
§3. Braća, pripadnici dotičnog naroda, neka se pripremaju na preuzimanje odgovornih službi i uprave.

128. - §1. U suradnji s drugim provincijama i kustodijama, na provinciju, spada izraditi program misije *ad gentes*, pratiti hod nove prisutnosti sve do njezine

⁷³ Usp. Rnb 16, 3: FF 42; Rb 12, 1-2: FF 107.

⁷⁴ Usp. CIC, kan. 755.

potpune samostalnosti, osiguravajući slanje braće, ekonomsku podršku i pripremu odgojitelja.

§2. Provincije neka među sobom surađuju pri otvaranju novih misionarskih prisutnosti, pružajući si međusobnu personalnu i ekonomsku solidarnost i potičući različite oblike bratimljenja.

§3. Tu suradnju neka koordinira Red i/ili konferencije i federacije.

§4. Generalno tajništvo za misijsku animaciju koje pomaže generalnom ministru u svemu onome što se odnosi na misije *ad gentes* i ukorjenjivanje Reda (*implantatio Ordinis*), neka promiče i gaji misionarski duh u Redu, i neka surađuje s misijskim animatorima provincija i kustodija. §5. Djelatnost Generalnog tajništva za misijsku animaciju neka bude uređena posebnim statutima.

V. POGLAVLJE

Odgoj braće

Duhovni uvod

- a) "Blaženi Franjo, danomice ispunjen utjehom i milošću Duha Svetoga, najpažljivije i najbrižljivije bi nove sinove učio novim poukama. Učio ih je da ne zastranjujući idu putem svetoga siromaštva i blažene prostodušnosti"¹.
- b) Za svetoga Franju cilj odgoja je usmjeravanje braće na življenje evanđelja: "Pravilo i život Male braće je ovo, opsluživati Evanđelje Gospodina našega Isusa Krista"² i slijediti Kristove stope³. "Stoga se, braćo, svi veoma čuvajmo da ne upropastimo ili udaljimo svoj duh i srce od Gospodina"⁴.
- c) Serafski je Otac već u samim počecima Reda ocrtao putove i načela raznih odgojnih faza. "Ako bi tko po Božjem nadahnuću htio prihvati naš život i pristupio braći, neka ga ova ljubazno prime. Ako je čvrsto odlučio da živi poput nas... neka ga predstave svome ministru što prije im to bude moguće. Ministar pak neka ga ljubazno primi, ohrabri i neka mu potanko izloži naš način života... Neka ga... nakon toga ministar zaodjene odjećom kušnje na godinu dana... Pošto pak završi godinu i vrijeme kušnje, neka zavjetuje poslušnost. Nakon toga nije mu više dopušteno izbjegavati posluh. Neka se nitko ne prima protiv načina i propisa svete Crkve"⁵.
- d) Budući da je Gospodin onaj koji nam daruje poziv⁶, svjesna da su primila karizmu bogatu ljudskim i duhovnim vrijednostima, i vrlo korisnu za Crkvu, braća neka neumorno mole za zvanja Reda i neka djelatno surađuju s Gospodinovom milošću, pružajući znakovito evanđeosko svjedočanstvo.
- e) Kandidati koji su primljeni u Red neka se kroz čitavo vrijeme kušnje trude "slijediti nauk i stope Gospodina našega Isusa Krista, koji govori: 'Ako želiš biti

¹ 1Cel 26: FF 363.

² Rb 1,1: FF 75.

³ Usp. Rnb 1,1: FF 4.

⁴ Isto, 22,25: FF 60.

⁵ Isto, 2,1-12: FF 5-7.

⁶ Usp. 2Test 14: FF 116.

savršen, idi i prodaj... što imaš i to podaj siromasima, te ćeš imati plaću na nebu; pa dođi i slijedi me'; i 'Ako tko želi ići za mnom, neka se odreče sebe, neka uzme križ svoj i neka me slijedi!' I, opet slično: 'Ako tko želi doći k meni, a više voli svoga oca, majku, ženu, djecu, braću i sestre, pa čak i svoj vlastiti život, ne može biti moj učenik'⁷. Istovremeno neka se vježbaju sudjelovati u životu koji je blaženi Franjo nazvao životom male braće, "da bi... iz samoga naziva njegovi učenici naučili kako su došli u školu poniznoga Krista da nauče poniznost"⁸.

- f) Kad završi vrijeme kušnje, oni koji su primljeni u poslušnost time obećavaju da će — obdržavajući evanđeoske savjete — slijediti stope Gospodina, koji govori: "Svaki koji ostavi oca ili majku, braću ili sestre, ženu djecu, kuće ili njive poradi mene, stostruko će primiti i posjedovati život vječni"⁹.
- g) Sjećajući se poticaja sv. Franje: "Započnimo, braćo, služiti Gospodinu Bogu jer dosada jedva da smo malo ili ništa napredovali"¹⁰, neka se sva braća trude oko trajnog odgoja, koji neka traje cijeli život.
- h) Poslušni Božjoj milosti, velikodušnom predanošću i uz pomoć odgojitelja i bratstava, odgajanici neka rastu u duhu poniznosti, jednostavnosti, poslušnosti i ljubavi, nastojeći se odreći svega kako bi mogli slijediti Krista¹¹.
- i) Da bi ostvarila svoju formaciju, braća neka pomnjivo promisle ove riječi Serafskog oca: "U ime Gospodnje! Molim svu braću da nauče sadržaj i smisao onoga što je u ovom životu napisano za spas naše duše i da to često dozivaju u pamet. I molim Boga da on, koji je svemoguć, trojstven i jedan, blagoslovi sve one koji to poučavaju, koji uče, koji imaju uza se, drže na pameti i ostvaruju, svaki put kad ponavljaju i ostvaruju ono što je ondje napisano za spas naše duše. I molim sve, ljubeći im noge, da ih jako ljube, čuvaju i pohrane"¹².

I. Naslov Načela odgoja

⁷ Rnb 1,1-4: FF 4.

⁸ Usp. LM 6,5: FF 1109.

⁹ Rnb 1,5: FF 4.

¹⁰ 1Cel 103: FF 500.

¹¹ Usp. Salvir: FF 256-258.

¹² Rnb 24, 1-3: FF 72.

129. §1. Odgoj je u prvom redu djelo Trojstva: Otac, po Duhu, oblikuje u srcu braće osjećaje Sina¹³.

§2. Odgoj braće, po posredovanju koje nude Gospodin, Crkva i Red, jest proces rasta s obzirom na nasljedovanje i suočenje s raspetim, siromašnim, čistim i poslušnim Kristom, kako bi bili u službi bratstva i poslanja.

§3. Franjevački odgoj neka potpuno uđe u nutrinu osobe, tako da svaka nakana, stav ili pokret brata bude izraz potpunog suočenja s Gospodinom Isusom¹⁴.

§4. Glavno i povlašteno mjesto odgoja je život u bratstvu, na koji je svaki brat vjerno i ustrajno pozvan sudjelovati, prema načelima i propisima uokvirenima u poglavljima II-IV. ovih Konstitucija. Hod u rastu ljubavi prema Bogu i braći odgojna je obveza koja traje cijelog života.

§5. Odgoj neka pomogne braći da usvoje temeljne vrijednosti franjevačke karizme u konventualskoj predaji, kako bi ju živjela u vlastitom kulturnom, društvenom i crkvenom okružju¹⁵.

130. Odgoj kao nasljedovanje i suočenje Kristu je najvažnija zadaća Reda. Potrebno je iskoristiti svako sredstvo da braća dođu do primjerene zrelosti i spoznaje identiteta Male braće konventualaca, kako bi mogla služiti Crkvi i društvu, prema potrebama mjesta i vremena¹⁶.

131. §1. Početna formacija neka se odvija u odgojnim kućama Reda koje su kanonski utemeljene¹⁷, pod vodstvom sposobljenih odgojitelja. Treba izbjegavati svaki oblik dvostrukе pripadnosti s obzirom na kandidate koji dolaze iz crkvenih pokreta¹⁸. Neka se u odgojnim kućama provodi umjereni stil života, prikladan društvenoj sredini i kulturi mjesta.

§2. Neka se razlučivanje poziva i početni odgoj u franjevačkom životu, bilo od strane kandidata, bilo od strane Reda, protegne kroz cijelo vrijeme, od ulaska u postulaturu do svečanih zavjeta.

§3. Neka se razlučivanje poziva i odgoj za sveti red, kako od strane kandidata tako i od strane Reda, protegne sve do ređenja, prema općem pravu¹⁹.

¹³ Usp. VC 66.

¹⁴ Usp. Isto 65.

¹⁵ Usp. CIC, kan. 659 §2.

¹⁶ Usp. CIC, kanoni 659-661.

¹⁷ Usp. CIC, kan. 608.

¹⁸ Usp. CIVCSVA, *Potissimum Institutioni*, 93 (2. veljače 1990.).

¹⁹ Usp. CIC, kanoni 659 §3 i 1027.

§4. Neka se razlučivanje i odgoj za ostale oblike apostolata ili profesionalnog djelovanja primijenjeno prate, kako bude uređeno provincijskim ili kustodijskim statutima.

§5. Neka braća, ukoliko je moguće, studiraju u ustanovama Reda. Ako studiraju u drugim prikladnim ustanovama, neka uključe poznavanje povijesti i franjevačke karizme, ukoliko to ne bi bilo ponuđeno u akademskim ustanovama koje pohađaju, a prema uputama dokumenta Reda *Ratio Studiorum*.

§6. Neka braća studiraju u ustanovama koje imaju ovlast podjeljivanja odgovarajućih crkvenih i/ili civilnih naslova, prema uputama mjesne biskupske konferencije ili sinode.

132. §1. Provincijsku ili kustodijsku kuću postulature osniva ili ukida provincijski ministar uz pristanak definitorija, a uz odobrenje generalnog ministra i njegova definitorija.

§2. Jedino generalnom ministru, uz pristanak njegova definitorija i pisani dekret, pripada kuću novicijata osnovati, premjestiti ili ukinuti.

§3. Provincijske ili kustodijske kuće postnovicijata i viših sjemeništa osniva ili ukida provincijski kapitul, uz pristanak generalnog ministra i njegova definitorija.

§4. Zajedničke odgojne kuće više provincija i kustodija, neka osnuju zainteresirani ministri i kustosi sa svojim definitorijima, uvijek uz odobrenje generalnog ministra i njegova definitorija.

§5. Poželjno je da konferencije i federacije imaju zajedničke odgojne kuće: njih osniva ista konferencija ili federacija, uz pristanak generalnog ministra i njegova definitorija.

§6. Odgojnu kuću sv. Bonaventure – rimske Seraphicum – koja se nalazi pod neposrednom jurisdikcijom generalnog ministra, treba smatrati zajedničkim sjedištem odgoja i izobrazbe cijelog Reda. Formativni centar braći nudi priliku stjecanja međunarodnog iskustva franjevačko-konventualskog odgoja, te neka postane mjesto za življjenje bratstva u dijalogu, susretu, uvažavanju različitih kultura (*interkulturalnost*) i iskustva univerzalnosti Reda.

133. §1. Neka za čitav Red bude mjerodavan “Ratio formationis” (*Discepolato Francescano*), koji će se povremeno obnavljati i davati na odobrenje Generalnom kapitulu.

§2. Neka svaka provincija i kustodija ima vlastiti direktorij za odgoj, koji će odobriti provincijski ili kustodijski kapitol, i potvrditi generalni ministar sa svojim definitorijem. U slučaju direktorija na razini konferencije ili federacije, neka se ispunjavaju upute Konstitucija br. 223 §2²⁰.

§3. I svaka kuća odgoja provincije ili kustodije neka ima vlastiti pravilnik za odgoj, potvrđen od strane ministra ili kustosa i njegova definitorija.

§4. Svaka kuća odgoja zajednička za više provincija ili kustodija, neka ima vlastiti pravilnik odgoja, potvrđen od strane zainteresiranih ministara i kustosa.

134. §1. Neka ministri, kustosi i ostala braća smatraju odgojne kuće srcem Reda i neka im rado pružaju svoju punu suradnju i potporu.

§2. Budući da učinkovitost odgoja ovisi ponajviše o prisutnosti uzornoga bratstva i prikladnih odgojitelja, neka se ovi ističu duhom molitve, ljubavlju i razboritošću, neka budu poznavatelji humanističkih znanosti i neka budu sposobni pratiti odgajanike te im prenosi i svjedočiti vrijednosti franjevačke karizme²¹.

§3. U tu svrhu konferencije i federacije, odnosno provincije i kustodije, neka se, u suradnji s Generalnim tajništvom za formaciju, potruđe promicati formaciju odgojitelja, vlastitim ili tečajevima drugih ustanova.

135. §1. Neka između ministara, kustosa, gvardijana, odgojitelja i braće u odgoju vlada dijalog, razumijevanje i suradnja, nužni za odgoj braće.

§2. Neka braći u početnom odgoju, bratstvo ponudi ozračje velikodušnosti, slove i uzajamne pomoći, kako bi mogla brže napredovati u svom duhovnom životu²². Braća u početnom odgoju neka usvoje karizmu i poslanje Reda, tako da sve više ojačaju svoje zvanje²³.

136. Dužnosti i kriteriji za izbor pojedinih odgojitelja, njihove nadležnosti, kao i njihova međusobna povezanost, neka budu utvrđene dokumentom Reda "Ratio Formationis" (*Discepolato Franciscano*), odgovarajućim direktorijima provincija i kustodija te internim pravilnicima odgojnih kuća. Pri imenovanju neka se slijedi opće pravo i ono vlastito Redu.

²⁰ Usp. CIC, kan. 659 §2.

²¹ Usp. VC 66.

²² Usp. CIC, kan. 652 §4.

²³ Usp. CIC, kan. 652 §3.

137. §1. Neka odgojitelji svih razina bratski surađuju i neka se promiču prikladne inicijative za poticanje njihove formacije.

§ 2. Za čitav Red, za pojedine konferencije i federacije kao i za provincije i kustodije, neka se osnuju povjerenstva za odgoj. Članovi povjerenstava i njihove nadležnosti neka budu određene vlastitim pravilnikom.

§3. Generalni tajnik za formaciju pomaže generalnom ministru i njegovu definitoriju u svemu onome što se odnosi na odgoj, prema dokumentu "Ratio Formationis" (*Discepolato Francescano*).

II. Poglavlje **Razmjeri franjevačkog odgoja**

138. Kako bi uvijek ustupio veći prostor krsnom suočenju Kristu u svakodnevnom životu, odgojni proces neka pokriva sve dimenzije osobe²⁴. Usklađujući ih, neka bude:

- progresivan, uzimajući u obzir dinamiku ljudskoga zrenja;
- human, osoban, ukoliko se prilagođava procesu rasta svakoga ponaosob;
- utemeljen na socijalno-kulturalnom kontekstu;
- crkven, na način da se promatra kao sastavni dio Kristova tijela.

139. §1. Neka franjevački odgoj bude progresivan proces čišćenja i rasta u odnosu na Boga, drugoga i sebe samoga, u odnosu prema stvorovima, sa svrhom da omogući razvoj braće i njihov rast u vrlinama prijeko potrebnim za bratski život, svjedočenje i poslanje.

§2. Neka se u odgoju posebna pozornost usmjeri na afektivno-spolno sazrijevanje brata, kako bi ovaj dosegao sposobnost vedroga, čvrstoga i jasnog odnosa sa svim ljudima.

§3. S mogućim znakovima nezrelosti odgojitelji neka se suoče koristeći zdravu pedagogiju za autentičan rast brata u slobodi. Neka odgojitelji, ministri i kustosi dokazane zloporabe rješavaju prema odredbama opće Crkve, mjesnih crkava i Reda.

§4. Neka se već od početka odgajanici naviknu na manualni i intelektualni rad i neka nauče shvaćati život kao dar i služenje.

²⁴ Usp. VC 65.

§5. Od samih početaka odgojitelji neka usmjeruju odgajanike na pronalaženje i produbljivanje vlastitih talenata, stavljanjem istih u službu bratstva.

140. §1. Svjesni da je prva i osobita dužnost odgajanika upoznati i uspostaviti odnos s Kristom²⁵, odgojitelji neka budu posebno pozorni na njihov rast kršćanskog života, kako bi ih postupno doveli do prihvaćanja Krista i suočenja s njime.

§2. Euharistijsko slavlje neka bude središte cjelokupnog života kuće odgoja. Neka se odgajanici svakodnevno hrane na dvostrukom stolu Riječi Božje i Euharistije, kako bi iz ovog izvora crpili snagu za svoj duhovni život i poslanje²⁶.

§3. Braća neka budu poučena o duhu liturgije i, posebno, o slavljenju Liturgije časova, kojom slave i zazivaju Gospodina s Crkvom za sav joj povjereni narod²⁷.

§4. Neka odgajanici budu uvedeni u duh pokore i trajnog obraćenja, u askezu, u darovanje samih sebe i u duhovna i tjelesna djela milosrđa.

§5. Odgajanici neka budu poučeni shvaćati stvarnost zla u vlastitom životu i životu drugih očima uskrslog Gospodina i neka nauče uživati u prihvaćanju i davanju oproštenja²⁸, važnom i neophodnom lijeku. Zato neka se naviknu često pristupati sakramentu pokore. Neka svaki od njih, osim toga, ima svoga duhovnog vođu, kojeg će slobodno izabrati prema odredbama Crkve, a kojemu će s povjerenjem moći razotkrivati savjest²⁹.

§6. Sva braća neka budu odgojena u misijskom duhu. Onima koji su, nakon pažljivog razlučivanja s odgojiteljima, pozvani na svećeničko služenje, neka se pomogne, u odgojnog procesu, uz postupno uključenje u vršenje pastoralne prakse, otkriti jedinstvo redovničkog i ministerijalnog života.

§7. Svi odgajanici neka uvijek sinovskom pobožnošću štiju Blaženu Djevicu Bezgrešnu, te neka s njom uspostave što prisniju životnu vezu, nadahnjujući se na franjevačkoj tradiciji i kolbeovskoj baštini.

141. §1. Neka se odgojitelji pobrinu prenositi karizmu Reda, predlažući odgajanicima duhovna načela franjevačkog života i značenje redovničkih zavjeta, pod teološkim, crkvenim, karizmatskim i kanonskim vidom.

§2. Neka se odgajanici u bratskom životu svjedočenjem i svakodnevnim iskustvom odgajaju na mjesnoj razini, vlastite provincije ili kustodije i Reda.

²⁵ Usp. CIC, kan. 663, §1.

²⁶ Usp. CIC, kanoni 246, §1 i 663, §2; CCEO, kanoni 346, §2,2 i 538, §2.

²⁷ Usp. CIC, kan. 246, §2; CCEO, kan. 346, §2,3.

²⁸ Usp. Lmin 7-10: FF 235.

²⁹ Usp. CIC, kan. 246, §4; CCEO, kan. 346, §2,4.

§3. Neka se u odgajanicima njeguje stil evanđeoskog života u duhu malenosti, jednostavnosti i umjerenosti, kao naslijedovanje Krista sluge i kao približavanje poniznima i siromašnima iz vlastite sredine.

§4. Neka se u odgajanicima njeguje i stil konventualnosti, u smislu aktivnog i odgovornog bratstva koje je usmjereno kontemplaciji i poslanju.

§5. Odgajanici neka proučavaju i prihvaćaju Pravilo, Konstitucije, ostale Franjevačke izvore, narav i povijest Reda, da sve dublje upoznaju duh Serafskog Oca te tako postanu njegovi vjerni sljedbenici.

III. Naslov

Promicanje redovničkih zvanja

142. §1. Neka se sva braća zahvalnim duhom raduju zbog posebne milosti njihova poziva na franjevački konventualski način života. Neka zbog primljenog dara pokažu oduševljenje, sjećajući se uvijek da je najbolja promidžba zvanja snaga privlačnosti osobnoga radosnog svjedočenja³⁰.

§2. Neka sva braća neprekidnom molitvom punom povjerenja Gospodaru žetve³¹, promiču i njeguju zvanja za cijelu Crkvu i za naš Red.

§3. Braća neka kvalificiranim razlučivanjem, duhovnim vodstvom³², slušanjem Božje riječi, molitvom i bratskim razgovorom prate one koji se osjećaju pozvanima na franjevački konventualski način života i neka ih pozovu da dodu i vide³³ život i poslanje bratstva.

§4. Svaka provincija i kustodija neka se osobitom zauzetošću brine za pastoral mladih i animaciju zvanja odabirući pripadajuća sredstva i prikladnu braću, koja će djelovati po smjernicama vodiljama iz provincijskog ili kustodijskog plana pastoralna mladih za zvanja.

§5. Neka se preuzmu inicijative promicanja duhovnih zvanja u suradnji s mjesnom Crkvom i sa svom franjevačkom obitelji.

143. Neka se brižljivo njeguju klice zvanja u mladim ljudima koji se odgajaju bilo u zavodima Reda bilo drugdje ili u onima koji posjećuju naše crkve i svetišta.

³⁰ Usp. PC 24; Papa Franjo, *Apostolsko pismo za Godinu posvećenog života*, II,1.

³¹ Usp. Mt 9,37-38.

³² Usp. VC 64.

³³ Usp. Iv 1,39.

144. Neka provincije i kustodije imaju projekt prihvatanja i specifičan odgojni plan za one koje Bog poziva u naš Red, a koji nisu više u mладенаčkoj dobi.

145. §1. Provincije i kustodije, ako njihovi kapituli to smatraju prikladnim, uz pristanak generalnog ministra i njegova definitorija, mogu otvoriti malo sjemenište, u kojemu će se njegovati klice duhovnog zvanja³⁴.

§2. Neka odgajanici koji žive u malim sjemeništima Reda, kako bi razlučili vlastiti redovnički franjevački poziv, provode život koji odgovara njihovoj dobi, duhovnom hodu i njihovu uzrastu, u skladu s propisima zdrave psihologije, ne zanemarivši ni prikladno iskustvo ljudske stvarnosti i povezanost s vlastitom obitelji³⁵.

§3. Neka u spomenutim sjemeništima nastavni plan bude tako prilagođen mjesnim propisima i običajima da ga kandidati, ako se opredijele za drugi način života, bez poteškoća mogu prosljediti i drugdje.

§4. Provincije i kustodije, ako to smatraju potrebnim, mogu osnovati predpostulaturu za mlade koji razmišljaju o zvanju.

IV. Naslov Postulatura

146. §1. Postulatura je odgojna etapa u kojoj kandidati započinju početno razlučivanje poziva. U tom razdoblju sazrijevanja u vjeri neka im pomaže slušanje niza kateheza, i neka budu vođeni u čitanju Svetoga pisma, u liturgijskom životu, u sakramentalnom životu i u osobnoj molitvi. Neka se poučavaju i suočavaju s idealom svetog Franje i franjevaštva; neka žive konkretno iskustvo bratskog života³⁶ i neka započnu vježbanje u nekoj pastoralnoj ili karitativnoj aktivnosti.

§2. Prema propisima provincijskih i kustodijskih statuta postulatura traje najmanje godinu dana. U nekim slučajevima postulaturu može produljiti odgovarajući ministar ili kustos³⁷. U tom se periodu potiče i produbljuje međusobno upoznavanje između bratstva i kandidata.

³⁴ Usp. OT 3.

³⁵ Isto.

³⁶ Usp. VC 67.

³⁷ Usp. CIVCSVA, *Potissimum institutioni*, 43 (2. veljače 1990.).

147. §1. U postulaturu može biti primljen katolik koji posjedujuje svojstva što ih zahtijevaju opće i pravo Reda, i nije spriječen nikakvom zaprekom³⁸; pošto je postigao dovoljnu ljudsku zrelost te je dobro raspoložen produbljivati vlastito razlučivanje zvanja, kao i uvjete koji se traže za redovnički život. Molitelj neka spontano priloži pismenu molbu. Neka ministri i kustosi, ako je potrebno i pomoću stručnjaka, prosude zrelost kandidata te se uvjere ima li oznake i svojstva pravoga poziva za naše bratstvo u zajednici.

§2. Od svakog se postulanta traže: dobra nakana, slobodan izbor, dobro fizičko i psihičko zdravlje, ako je potrebno potvrđeno od stručnjaka³⁹; odgovarajuća intelektualna, moralna i duhovna formacija; kao i sposobnost provoditi bratski i misijski život Reda.

148. Provincijski i kustodijski statuti neka odrede koje potvrde i dokumente pojedini kandidat treba podastrijeti, kao i dob koja se traži za ulazak u postulaturu i novicijat, u skladu s propisima općeg prava⁴⁰ i s mjesnim prilikama. Prihvatanje u postulaturu spada pod izravnu vlast ministra ili kustosa ili njegova opunomoćenika.

149. Neka postulant u trenutku ulaska, pisanim, potpisanim, datiranim i pravno važećim dokumentom, izjavi da dok ostaje u Redu, svaki posao obavlja besplatno i bez traženja naknade. Ako napusti proces odgoja, ne može tražiti naknadu za obavljene poslove.

150. Onaj koji je odgovoran za postulaturu, saslušavši svoje suradnike i uzevši u obzir prethodna izvješća, neka podnese pisani izvještaj s mišljenjem o svakom postulantu za kojeg je bio odgovoran, vlastitom ministru ili kustosu, na kojega onda uz suglasnost svoga definatorija spada primanje kandidata u novicijat.

V. Naslov Novicijat

³⁸ Usp. CIC, kanoni 597, §§ 1-2; 643; CCEO, kanoni 517-518.

³⁹ Usp. CIC, kan. 642; CCEO, kan. 519.

⁴⁰ Usp. CIC, kanoni 643 §1; 645, §§ 1-2; CCEO, kan. 517.

151. Novicijat, kojim počinje život u Redu⁴¹, vrijeme je najintenzivnijeg razlučivanja zvanja i odgoja u kojem se, pod vodstvom učitelja, novak priprema na redovničko zavjetovanje. U vrijeme novicijata novak neka produbljuje osobni odnos s Isusom Kristom i vrijednost posvećenog života i zavjeta; poučava um, srce i život u franjevačkoj karizmi proučavanjem Pravila i spisa sv. Franje, franjevačkih izvora, Konstitucija i Generalnih statuta. Neka se potrudi oko iskustva molitve, unutarnje šutnje, bratstva, samoprijegora, rada i poniznog služenja siromašnima, što je stil života u Redu⁴².

152. Netko je primljen u Red kada je primljen u novicijat provincije ili kustodije, od strane ministra ili kustosa, uz pristanak njegova definitorija izražen tajnim glasovanjem.

153. §1. Postulant koji pripada nekoj istočnoj Crkvi *sui iuris* ne može zakonito biti primljen u novicijat bez dozvole Svetе Rimske Stolice, osim ako se radi o postulantu koji je određen provinciji ili kući vlastite Crkve⁴³.

§2. Brat primljen u novicijat, a koji ostaje učlanjen u drugu Crkvu *sui iuris*, neka se trudi oko poznavanja i poštivanja vlastitog obreda, i koliko je to moguće, neka sudjeluje u liturgiji i duhovnoj baštini takve Crkve⁴⁴.

§3. Braća koja po službi, uredovanju ili dužnosti imaju česte odnose s kršćanskim vjernicima druge Crkve *sui iuris*, neka budu brižljivo upoznati s obredom iste Crkve, prema važnosti službe, uredovanja i dužnosti koje vrše.⁴⁵

154. §1. Novicijat neka započne javno, prema Obredniku Reda te provincijskim statutima i pravilnicima međuprovincijskih kuća odgoja, ako takve postoje; neka se taj čin ubilježi u za to određenu knjigu.

§2. Nakon što su primljeni u Red, kandidati neka provode dvanaest mjeseci u novicijatu, u za to propisno određenom samostanu.

§3. Ministar ili kustos provincije ili kustodije u kojoj se novicijat nalazi, može dopustiti da skupina novaka, u određenom razdoblju, boravi u nekom drugom samostanu Reda koji je on za to odredio.

⁴¹ Usp. CIC, kan. 646.

⁴² Usp. CIC, kan. 652.

⁴³ Usp. CCEO, kan. 517, §2.

⁴⁴ Usp. CCEO, kan. 40, §2.

⁴⁵ Usp. CCEO, kan. 40, § 2.

§4. U posebnim slučajevima i u iznimnim situacijama generalni ministar, uz pristanak svojeg definitorija, može dopustiti da netko valjano obavi novicijat u nekom drugom samostanu Reda, pod vodstvom nekoga prokušanog brata.

155. §1. Odsutnost iz kuće novicijata koja prelazi tri mjeseca, neprekinuta ili s prekidima, čini novicijat nevaljanim, izuzevši slučajeve iz čl. 154, §3 Konstitucija i CIC, kan. 647-649. Vrijeme odsutnosti koje prelazi petnaest dana treba nadoknaditi.

§2. Ministar ili kustos može iz opravdanog razloga dopustiti da se prvo zavjetovanje obavi prijevremeno, ali ne više od petnaest dana, kao i to da bude izvan novicijata.

§3. U smrtnoj opasnosti, ministar ili kustos ili gvardijan novicijata, kao i njihov izaslanik, može priupustiti novaka zavjetovanju. Ako ovaj ozdravi, smatra se kao da se uopće nije zavjetovao.

§4. Ako ministar ili kustos ima kakvu dvojbu s obzirom na prikladnost novaka, saslušavši mišljenje odgojitelja, može mu produžiti vrijeme kušnje, ali ne više od šest mjeseci⁴⁶.

156. §1. Novaci, dakle, pod vodstvom magistra i po odredbi prava⁴⁷, nastavljajući ono što su usvojili u postulaturi, neka provode život u skladu s onim što će morati živjeti kao zavjetovanici.

§2. Za vrijeme novicijata nije im dopušteno učenje sa svrhom da se postigne diploma ili ona sprema koja se traži za određene službe.

§3. Premda se od novaka traži stanovita odijeljenost, ipak im je dopušteno, prema razboritom sudu magistra, podržavati prikladnu povezanost s vlastitom obitelji i drugovati s redovnicima i ostalim ljudima.

§4. Magistar novaka odgovoran je za život i aktivnosti u novicijatu. On obavještava samostanski kapitol o ispunjavanju odgojnog programa.

157. §1. Na odgovarajuće ministre ili kustose, uz pristanak njihova definitorija, a prema propisu Konstitucija br. 152 i pridržavajući se odredaba CIC, kan. 656, spada ovlast pripuštati privremenom zavjetovanju.

⁴⁶ Usp. CIC, kan. 653, §2; CCEO, kan. 525, §1.

⁴⁷ Usp. CIC, kanoni 650, §2; 651; CCEO, kan. 524.

§2. Generalni ministar, po što je primio mišljenje ministra ili kustosa, uz pristanak svoga definatorija, može svojom vlašću — držeći se pravnih propisa — priputiti nekoga zavjetovanju.

§3. Na završetku novicijata kandidat neka vlastitom ministru ili kustosu upravi pismenu molbu da bude pripušten zavjetovanju.

158. §1. Neka magistar, po što sasluša svoje suradnike i prouči prethodne izvještaje, podnese pismeni izvještaj i mišljenje o pojedinim kandidatima ministru ili kustosu na kojega spada da, uz pristanak svojeg definatorija, priputi kandidata zavjetovanju.

§2. Isti pak ministar ili kustos neka zatim osobno ili po izaslaniku ispita volju i prikladnost kandidata i neka sasluša ostalu braću samostana.

§3. Ako je kandidat izvan provincije, mjesni ministar ili kustos neka primi izvještaj i mišljenje magistra formacije (usp. §1) i proslijedi dokumente, zajedno sa svojim mišljenjem, ministru ili kustosu matične provincije ili kustodije, kojemu je, uz pristanak svojeg definatorija, uvijek pridržano pripuštanje na zavjete.

159. Samo generalni ministar, uz pristanak svog definatorija, može ponovno primiti novaka koji je po završenom novicijatu ili nakon zavjetovanja na zakonit način izašao iz Reda te se želi ponovno vratiti. Isti će generalni ministar odrediti prikladnu kušnju prije polaganja privremenih zavjeta, bez obveze da se novicijat ponovi, i po propisu prava⁴⁸, odrediti vrijeme trajanja zavjeta koje prethodi svečanom zavjetovanju, prema odredbi Konstitucija, čl. 131 §2. i 161.

160. §1. Ministar ili kustos, ili njegov delegat, neka primi privremene zavjete, prema obredniku Reda. Čin zavjetovanja neka se ubilježi u knjigu zavjetovanja.

§2. Obrazac redovničkog zavjetovanja glasi: “*Na hvalu i slavu Presvetoga Trojstva! Ja, brat N., potaknut Gospodinovim nadahnućem da izbližega slijedim Evandelje i stope Gospodina našega Isusa Krista, pred ovdje nazočnom braćom, u tvoje ruke, brate N., čvrstom vjerom i odlučnom voljom: zavjetujem se, svetom i svemogućem Bogu Ocu da će kroz ... godine (sve vrijeme svojega života) živjeti u poslušnosti, bez vlasništva i u čistoći, te ujedno javno obećajem da će vjerno obdržavati život i Pravilo Male braće, koje je potvrdio papa Honorije, prema Konstitucijama Reda male braće konventualaca. Čitavim se dakle srcem predajem*

⁴⁸ Up. CIC, kanoni 655 i 690, §1.

ovome bratstvu, kako bih, učinkovitim djelovanjem Duha Svetoga, po primjeru Bezgrešne Marije, po zagovoru našega Oca Franje i svih svetih, uz pomoć vaše bratske podrške, težio prema savršenoj ljubavi, u služenju Bogu, Crkvi i ljudima!“.

161. Ne određuju li provincijski ili kustodijski statuti drugačije, zavjeti položeni nakon novicijata obvezuju na tri godine, a potom se, ako je potrebno, prikladno obnavljaju do svečanog zavjetovanja.

VI. naslov

Postnovicijat

162. Postnovicijat je odgojna etapa u kojoj se brat priprema na svečane zavjete, kojima se za stalno posvećuje Bogu i predaje braći. U tom razdoblju neka učvršćuje svoje nasljedovanje Krista i usavršava svoj ljudski, duhovni, socio-kulturalni, teološki, profesionalni, pastoralni i karizmatski odgoj. Neka živi predano i dosljedno posvećenje i zavjete; neka nastavi provjeravati svoje zvanje; neka produbi osjećaj karizme i franjevačkog poslanja. Neka raste u djelatnom i odgovornom sudioništvu života bratstva; neka stječe iskustva patorialne i karitativne djelatnosti⁴⁹.

163. Zavjetovanici privremenih zavjeta jednako su dužni opsluživati Pravilo i Konstitucije kao i braća koja su položila svečane zavjete, ne uživajući ipak još aktivno i pasivno pravo glasa. Poput svečano zavjetovanih, dionici su svih milosti Reda. Neka vlastiti pravilnik postnovicijata odredi eventualni način njihova sudjelovanja na samostanskim kapitulima.

164. §1. Generalni ministar, uz pristanak svojeg definitorija, može bratu s privremenim zavjetima koji je, iz teških razloga, zamolio da napusti Red, dati dozvolu da izade. Ovaj indult po samom pravu — osim ako u trenutku priopćenja dotični dozvolu ne prihvati — uključuje oprost od zavjeta i svih obveza koje proizlaze iz zavjetovanja⁵⁰.

⁴⁹ Usp. CIC, kan. 659.

⁵⁰ Usp. CIC, kanoni 688, §2; 692; CCEO, kanoni 546, §2; 549, §3.

§ 2. Ministri i kustosi neka ne odlažu neograničeno odluku otpuštanja iz Reda brata koji se pokazuje neprikladnim⁵¹. Pošto je prošlo vrijeme zavjetovanja, ovaj može biti isključen od sljedećeg polaganja zavjeta, iz opravdanih razloga, čak i zbog nadošle bolesti, ako je ova, po sudu stručnjaka⁵², nastupila nakon zavjetovanja. Ovo spada na ministre i kustose, saslušavši mišljenje vlastitog definitorija.

165. § 1. Potrebno je da je brat u vrijeme kada polaže svečane zavjete dosegnuo onaj stupanj zrelosti koji je potreban da bi mu redovnički stalež, uz koji se vezuje svjesno i neopozivo, bio pravo pomagalo za hod u istinskom nasljedovanju Krista.

§2. Ministri i kustosi, uz dopuštenje svojeg definitorija i saslušavši odgojitelje, mogu produljiti trajanje privremenih zavjeta, ali ne preko devet godina⁵³.

§3. Svečanom zavjetovanju, kojim se brat doživotno posvećuje Bogu i za stalno pritjelovljuje Redu, prethodi priprema od najmanje mjesec dana, tako da se ova može smatrati nekom vrsti drugog novicijata, prema propisu statuta.

§4. Prije svečanih zavjeta, izražavajući svjesno i slobodno razloge, neka kandidat pismenim putem zatraži od vlastitog ministra ili kustosa da bude primljen u Red.

166. §1. Pripuštanje svečanim zavjetima pridržano je ministrima i kustosima, uz pristanak njihova definitorija, prema propisima Konstitucija br. 152 i imajući na pameti kan. 658 Zakonika kanonskog prava.

§2. Svečano zavjetovanje — koje se iz opravdanog razloga može položiti prijevremeno, ali ne više od tri mjeseca⁵⁴ — neka prema Obredniku Reda primi ministar ili kustos ili njegov zastupnik. Čin zavjetovanja neka se ubilježi u knjigu zavjetovanja i neka bude o njemu obaviještena i župa mjesta u kojem je zavjetovanik kršten⁵⁵.

167. §1. Jedino generalni ministar, uz pristanak svojeg definitorija, može dopustiti da brat sa svečanim zavjetima prijeđe u drugu redovničku ustanovu; kao i primiti u Red člana s doživotnim zavjetima koji dolazi iz druge ustanove, s dozvolom vrhovnog poglavara dotične ustanove i uz pristanak njegova vijeća⁵⁶.

⁵¹ Usp. CIC, kan. 696, §§1-2; CCEO, kan. 551-552.

⁵² Usp. CIC, kan. 689; CCEO, kan. 547.

⁵³ Usp. CIC, kan. 657, §2; CCEO, kan. 526, §2.

⁵⁴ Usp. CIC, kan. 657, §3; CCEO, kan. 532.

⁵⁵ Usp. CIC, kan. 535, §2; CCEO, kan. 296, §2.

⁵⁶ Usp. CIC, kan. 684, §1; CCEO, kan. 544, §1.

§2. Ako se pak radi o prijelazu u naš Red člana neke svjetovne ustanove ili družbe apostolskog života, ili redovničke ustanove druge Crkve *sui iuris*⁵⁷, traži se dopuštenje Svetе Stolice i njezinih se odredaba treba držati⁵⁸.

§3. U ovim se slučajevima treba pridržavati svega što je propisano o pisanom svjedočanstvu, o trajanju kušnje prije svečanog zavjetovanja, kao i o potrebnim svojstvima da ono bude valjano⁵⁹.

§4. Vrijeme kušnje traje bar tri godine, od kojih prvu, u obliku novicijata, treba provesti pod vodstvom prokušanog redovnika. Kad navrši vrijeme kušnje, spomenuti redovnik može položiti svečane zavjete; ako odbije, ili ako ga nadležni poglavac ne pripusti, mora se vratiti u svoju ustanovu⁶⁰.

168. §1. Neka se braća u vrijeme postnovicijata obrazuju u teološkoj, filozofskoj i duhovnoj školi franjevačke tradicije. U slučaju da filozofsko-teološki studij ne sadrži odgovarajuću franjevačku izobrazbu, neka se osiguraju dopunski tečajevi pokrenuti od pojedinih provincija, kustodija ili konferencija i federacija Reda (usp. ove Konstitucije 131, §5). Gdje je to moguće, neka se ostvari u suradnji s braćom iz drugih obitelji Prvoga reda.

§2. Neka se u postnovicijatu, uz pomoć svojih odgojitelja, braća odgajaju za način jednostavnog života koji odražava karizmu Reda. Neka budu odgojeni živjeti sa siromašnjima i za njih, usvajajući vrijednost pravednosti, mira, očuvanja stvorenoga i „duha Asiza“.

§3. Neka se braća u postnovicijatu odgajaju za poslanje u svim njegovim razmjerima i za suradnju s Franjevačkim svjetovnim redom i s Vojskom Bezgrešne.

169. U postnovicijatu braća neka steknu profesionalnu i pastoralnu izobrazbu, prikladnu bilo osobnoj duhovnoj zrelosti, bilo posebnoj potrebi rada i poslanja⁶¹.

170. Neka ministri i kustosi s braćom u postnovicijatu razaberu koje bi druge znanosti i/ili zanimanja mogli izučiti, u skladu sa svojim sklonostima i potrebama provincije i kustodije.

⁵⁷ Usp. CCEO, kan. 544, §3.

⁵⁸ Usp. CIC, kan. 684, §5; CCEO, kan. 544, §§3-4.

⁵⁹ Usp. CIC, kan. 645, §§2-4; CCEO, kanoni 517; 519.

⁶⁰ Usp. CIC, kan. 684, §4; CCEO, kan. 545, §§1-2.

⁶¹ Usp. CIC, kan. 660.

171. Braća koja su, nakon pažljivog razlučivanja s odgojiteljima i ministrima i kustosima, pozvana u svećeničku službu, neka se prikladno pripreme pohađajući program filozofije i teologije prema crkvenom zakonu⁶².

172. Braća koja namjeravaju biti uvedena u čitače i akolite, nakon prikladne pripreme, prema smjernicama mjesne biskupske konferencije, neka pismeno zamole vlastitog ministra ili kustosa, na kojega po propisu prava spada pripuštanje ovim službama⁶³.

173. §1. Pripravnik za svete redove mora biti svečani zavjetovanik; on treba ministru ili kustosu uputiti pismenu molbu⁶⁴. Potrebno je da đakon prije nego će biti promaknut u red prezbiterata⁶⁵, po završetku studija, neko prikladno vrijeme, prema smjernicama mjesne biskupske konferencije, obavlja svoje služenje.

§2. Pripuštati svetim redovima spada na vlastitog ministra ili kustosa, s pristankom njegova definitorija; ovaj neka prije zaište od odgojitelja mišljenje o sposobnosti i neka bar prije đakonata sasluša pojedine članove zajednice kandidata.

§3. Ako kandidat za svete redove pripada nekoj drugoj provinciji ili kustodiji, mjesni ministar ili kustos neka od odgojitelja zatraži mišljenje o prikladnosti i neka sasluša pojedine članove zajednice (usp. §2.); neka zatim, zajedno sa svojim mišljenjem, pošalje dokumente ministru ili kustosu matične provincije ili kustodije, kojemu je pridržano, s pristankom njegova definitorija, pripuštanje svetim redovima.

§4. Prije nego što će pristupiti glasovanju o pripuštanju i izdati otpusno pismo, ministar ili kustos neka svojem definitoriju podastre sve informacije i od njega dobije pristanak⁶⁶.

174. Potvrdu o primljenom redu treba što prije poslati ministru ili kustosu matične provincije ili kustodije, ubilježiti je u knjigu ređenja i s ostalim dokumentima dotičnog brata pohraniti u arhiv. Potvrda o đakonatu i prezbiteratu neka bude dostavljena i župi ređenikova krštenja⁶⁷.

⁶² Usp. CIC, kan. 659, §3.

⁶³ Usp. CIC, kan. 1035, §1.

⁶⁴ Usp. CIC, kan. 1036.

⁶⁵ Usp. CIC, kan. 1032, §2; CCEO, kan. 758, §1,4.

⁶⁶ Usp. CIC, kan. 1019, §1.

⁶⁷ Usp. CIC, kanoni 535, §2; 1054; CCEO, kanoni 296, §2; 775.

175. § 1. U onim krajevima u kojima su biskupske konferencije uvele stalni đakonat, neka provincijski i kustodijski statuti odrede propise za pripuštanje brata u taj red, imajući pred očima propise općeg prava⁶⁸.

§2. Kad se radi o pripuštanju stalnog đakona svetom redu prezbiterata, neka se postupi po propisima općega prava i odredbama mjesne biskupske konferencije.

VII. Naslov

Trajni odgoj

176. Temeljna svrha trajnog odgoja jest obnavljanje evanđeoskog života braće i Reda⁶⁹, kako bi se braća, otvorena poticajima Duha, što više suočili Kristu i kako bi kreativnošću i hrabrošću odgovorila na suvremene izazove.

177. §1. Budući da je prijelaz iz početnoga u trajni odgoj posebno osjetljiv trenutak za jednoga brata, ministri, kustosi i gvardijani neka posvete veliku pozornost prvom uključenju u bratstvo i poslanje i neka stvore prikladne uvjete kako bi ovo bilo što pozitivnije i plodonosnije.

§2. Generalni, provincijski i kustodijski statuti neka stvore prikladan program kako bi olakšali ovaj prijelaz.

178. §1. Neka konferencije i federacije, provincije i kustodije promiču trajni odgoj pripravljujući organske programe i stavljujući na raspolaganje prikladne odgojne instrumente.

§2. Konferencije i federacije, u suradnji s Generalnim tajništvom za odgoj, neka po mogućnosti promiču i organiziraju i interkulturna iskustva trajnog odgoja.

§3. Neka konferencije i federacije potiču i organiziraju, prema prikladnosti, iskustva trajnog odgoja za svu braću, za braću raznih dobnih skupina i za one koji djeluju u posebnim oblicima poslanja.

§4. Provincijski i kustodijski statuti neka odrede program i načine trajne formacije u provinciji i kustodiji.

⁶⁸ Usp. CIC, kanoni 236; 1031, §§2-3; 1032, §3; CCEO, kanoni 354; 760, §2.

⁶⁹ Usp. PC 18; VC 69; CIC, kan. 661.

179. Uzimajući u obzir potrebe Reda, konferencija i federacija, provincija i kustodija, kao i posebne mogućnosti svakoga pojedinca, neka se ministri i kustosi pobrinu da se braća, u vlastitom ili kod drugih naroda, specijaliziraju u franjevaštvu, u crkvenim znanostima ili tehničko–profesionalnoj izobrazbi te u odgovarajućim strukama postignu pripadajuće crkvene ili civilne akademske naslove.

180. Uzimajući u obzir multikulturalnu narav Reda i posebne mogućnosti pojedinca, ministri i kustosi neka potiču braću da usvoje bratska i pastoralna iskustva iz različite provincije ili kustodije.

181. §1. Neka se kapituli, ministri, kustosi i gvardijani pobrinu da braći budu na raspolaganju sredstva za duhovni rast i kulturno usavršavanje.

§2. Ministar ili kustos, uz pristanak svojeg definitorija, može dopustiti braći koja ga razborito zamole mogućnost korištenja “slobodne godine” (*anno sabatico*). Neka provincijski ili kustodijski statuti odrede opće kriterije za davanje takvog razdoblja.

VI. POGLAVLJE

UPRAVA REDA

Duhovni uvod

a) Izvor svake vlasti za braću je Trojedini i Jedan Bog:

- Otac, kojemu sveti Franjo upravlja ovu molitvu: “Svemogući, vječni, pravedni i milosrdni Bože, daj nama bijednicima da zbog tebe činimo ono što znamo da ti hoćeš, i da uvijek hoćemo što je tebi milo, da iznutra očišćeni, iznutra rasvjetljeni i zapaljeni ognjem Svetoga Duha, mognemo nasljedovati stope tvoga ljubljenoga Sina, Gospodina našega Isusa Krista”¹.
- Sin, o kojemu Serafski otac govori: “Sada pak... pošto smo ostavili svijet, nemamo ništa drugo činiti, osim da brižno slijedimo volju Gospodinovu i da se njemu sviđamo”². Njegovo Evandelje je oblik života i vrhovna norma braće: “Dakle, držimo riječi, život i nauk i sveto Evandelje onoga, koji se udostojao moliti za nas”³.
- Duh Sveti, kojega sveti Franjo predstavlja kao voditelja braće u nasljedovanju Krista. On je “generalni ministar Reda”⁴; braća “iznad svega moraju imati Gospodnjeg Duha i njegovo sveto djelovanje”⁵.

b) Papa Honorije III. svojom apostolskom vlašću potvrđio je i ukrijepio 1223. godine Pravilo sv. Franje. Crkva je uvijek u svojem učenju izravno vršila i vrši svoju vlast nad braćom, ali je davala i daje dio svoje jurisdikcije vlastima Reda.

c) Braća koja su nositelji vlasti neka je vrše u duhu Utetmeljitelja:

“Ministri pak neka ih prime ljubazno i dobrostivo i neka im budu tako bliski, da braća mogu s njima govoriti i činiti kao gospodari sa svojim slugama. Naime, tako treba biti da provincijali budu sluge sve braće”⁶. “Oni koji su postavljeni nad drugima, neka se tim starjeinstvom toliko hvale koliko bi se hvalili kada bi bili određeni za službu da braći Peru noge”⁷. Svaki ministar “neka prema

¹ Lord 50-51: FF 233.

² Rnb 22,9: FF 57.

³ Isto, 22,41: FF 62.

⁴ 2Cel 193: FF 779.

⁵ Rb 10,8: FF 104.

⁶ Isto, 10,5-6: FF 102.

⁷ Amm 4,2: FF 152.

pojedinoj svojoj braći bude milosrdan kao što bi htio da se njemu iskaže milosrđe kad bi bio u sličnoj prilici”⁸.

d) Braća “neka se sjete da su se radi Boga odrekla vlastite volje. Zato im strogo naređujem da svoje ministre slušaju u svemu što su Gospodinu obećala obdržavati, a ne protivi se duši i našemu Pravilu”⁹.

e) Kakav mora biti generalni ministar ove obitelji, o tome je sam Serafski otac nekom bratu, koji ga je za to pitao, kako piše fra Toma Čelanski, odgovorio ovako: “Mora biti čovjek vrlo ozbiljna života, velike razboritosti, dobra glasa. Čovjek slobodan od posebna prijateljevanja, da ne bi, dok neke voli više, svima bio na sablazan. Čovjek, koji se rado posvećuje molitvi. Mora biti čovjek koji pristranošću ne stvara sramotne zakutke, te koji se za malene i jednostavne ne brine manje nego za učene i više. Čovjek koji, sve ako mu je i dano da se ističe znanjem, mora još više ponašanjem odavati sliku iskrene jednostavnosti i gajiti krepost. Čovjek koji mora prezirati novac, glavnog upropastitelja našega zvanja i savršenosti. Čovjek koji treba tješiti žalosne, jer je on posljednje utočište onima koji trpe i da ne bi, ako bi u njega ponestalo spasonosna lijeka, prevladala u slabima bolest očaja. Da bi drske priveo blagosti, neka sam bude ponizan, i neka ustupi nešto od svoga prava da bi dušu pridobio za Krista. Odbjeglima iz Reda, kao izgubljenim ovcama, neka ne zatvara svoje milosrđe, imajući na umu da su napasti tako žestoke da mogu dovesti i do takva slučaja. Želio bih da ga svi poštiju kao Kristova zamjenika i da mu se svom dobrohotnošću pribavi sve što mu je potrebno. A trebalo bi da se ne raduje častima, niti naslađuje većma zbog priznanja nego pogrda. Konačno, mora biti takav da nipošto ne bi iz pohlepe da sačuva vlast okaljao muževnu pravednost, te da toliku službu smatra više teretom nego čašću. Da se pak iz pretjerane blagosti ne bi rodila mlitavost, niti iz prevelike popustljivosti rasap stege, premda nastojeći da svima bude drag, neka isto tako bude strah onima koji čine zlo.”¹⁰

f) O suradnicima Generalnog ministra blaženi Franjo tvrdi: “Želio bih da ima suradnike urešene čestitošću, koji bi, poput njega, svima bili uzorom: otporni na

⁸ 2Lf 43: FF 197.

⁹ Rb 10,2-3: FF 101.

¹⁰ 2Cel 185-186: FF 771-772.

svjetovnu privlačnost, postojani u nevoljama i tako primjerene ljubaznosti da sve koji bi došli k njima prime sa svom radošću”¹¹.

g) Provincijalne je ministre – a ovo važi i za kustose – Serafski otac “htio takve da njihova prijaznost i dobrohotnost prema onim najmanjima bude tolika da se bez straha mogu povjeriti njihovoј ljubaznosti kad pogriješe. Htio je da blago zapovijedaju, milostivo primaju uvrede, da većma budu spremni nepravde podnositi negoli ih nanositi, da budu neprijatelji pogrešaka, a liječnici onih koji griješe. Htio je napokon da budu takvi da bi njihov život ostalima mogao biti ogledalo stege”¹².

h) “U ime Gospodnje! Sva braća koja su postavljena za ministre i sluge ostale braće neka svoju braću porazmjestete po krajevima i mjestima u kojima i sami prebivaju, neka ih često pohađaju, te duhovno opominju i učvršćuju... I neka se ministri i sluge sjete što govori Gospodin: ‘Nisam došao da mi se služi, nego da služim’, te da im je povjerena briga za duše braće, za koje će, ako bi tko propao zbog njihove krivnje i zla primjera, morati na sudnji dan polagati račun pred Gospodinom Isusom Kristom.”¹³

i) Sveti Franjo je smatrao bratske kapitule od najveće važnosti također i za unapređenje uprave Reda. Naime, kako piše sveti Bonaventura, “kad se već umnožio broj braće, brižljivi je otac započeo... sazivati braću na generalni kapitol, da bi... svakome dodijelio njegov dio poslušnosti”¹⁴. Braći okupljenoj na kapitolu slao je pisma da donesu sve one odluke nužne za promicanje redovničkog opsluživanja u čitavom Redu: “Poslušajte, djeco Gospodinova i moja braćo, čujte riječi moje. Priklonite uho svoga srca i pokorite se glasu Sina Božjega. Svim svojim srcem opslužujte njegove zapovijedi i svom dušom ispunite njegove savjete. Hvalite ga jer je dobar i uzvisujte ga u svim djelima svojim, jer vas je zato poslao po cijelom svijetu da riječu i djelom posvjedočite njegov glas te postignete da svi upoznaju kako nema svemogućega osim njega. Ustrajte u stezi i svetoj poslušnosti, te dobrom i čvrstom odlukom izvršujte ono što ste mu obećali.”¹⁵

¹¹ Isto, 186: FF 772.

¹² Isto, 187: FF 773.

¹³ Rnb 4,1-2.6: FF 13-14.

¹⁴ LM 4,10: FF 1080.

¹⁵ Lord 5-10: FF 216.

j) "Na provincijskim pak kapitulima... kojima nije mogao osobno prisustvovati, bio je nazočan velikom brigom za smjernice, žarkom molitvom i djelotvornim blagoslovom"¹⁶, kako bi tako spomenuti kapituli nastojali s odgovornošću raspraviti "sve što se tiče Boga"¹⁷. Također su i samostanskim kapitulima već prve, a zatim i sljedeće Konstitucije stavile u zadatak da promiču upravu bilo kojeg bratstva u Redu ili provincijama.

I. Naslov **Služba vlasti u Redu**

182. Službu vlasti u Redu obnašaju kapituli, te ministri, kustosi i gvardijani. Ovi imaju cilj pravilno uređivati i animirati život i poslanje bratstva.

183. §1. Vrhovna vlast u cijelom Redu počiva i vrši se na generalnom kapitulu, utjecajnom znaku bratskog jedinstva i zajedništva¹⁸.

§ 2. Glavna vlast u pojedinoj provinciji i njezinim kustodijama počiva i vrši se na provincijskom kapitulu¹⁹.

§3. U generalnim kustodijama glavna vlast počiva i vrši se na vlastitom kapitulu, prema propisu Generalnih statuta.

§4. Samostanskom kapitulu pripada vlast prema propisu Konstitucija, Generalnih i provincijskih statuta.

184. §1. Ministri, kustosi i gvardijani Reda, neka vrše vlast prema propisu općeg i vlastitog prava²⁰. Isti vrše crkvenu jurisdikciju bilo na unutarnjem, bilo na izvanjskom području savjesti²¹. Prije nego će preuzeti službu, moraju izgovoriti isповijest vjere i zakletvu vjernosti pred kapitulom, ili, ako je slučaj takav, pred višim poglavarem²².

§ 2. Viši poglavari, koje naše Konstitucije nazivaju ordinarijima, jesu: generalni ministar za čitav Red, provincijski ministar za svoju provinciju, generalni kustos

¹⁶ LM 4,10: FF 1081.

¹⁷ Rnb 18,1: FF 50.

¹⁸ Usp. CIC, kan. 631, §1.

¹⁹ Usp. CIC, kan. 632.

²⁰ Usp. CIC, kanoni 596, §2; 129, §1; CCEO, kanoni 511, §2; 979, §1.

²¹ Usp. CIC, kan. 274, §1; CCEO, kan. 371, §1.

²² Usp. CIC, kan. 833, 8; Motu proprio *Ad tuendam fidem* (18. svibnja 1998.).

i provincijski kustos, za odgovarajuću kustodiju, kao i njihovi zamjenici dok vrše svoju službu, prema propisu Ustanova, čl. 194, §3²³.

185. § 1. Nevaljan je onaj čin ministra, kustosa ili gvardijana kada mu je potreban, prema propisu prava, savjet ili pristanak, a taj savjet ili pristanak iz bilo kojeg razloga nije zatražio, ili kada, ako se zahtijeva pristanak, postupi protiv donesene odluke²⁴.

§ 2. Pristanak i savjet neka se traže zajednički, osim ako Generalni statuti ne određuju drugačije, kad se radi samo o traženju savjeta. Uvijek pak mora iz zapisnika biti vidljivo da je savjet ili pristanak bio pravilno zatražen i izražen.

186. §1. Kapitul i definatorij neka vjerno ispunjavaju povjerenu im zadaću i neka svaki od njih na sebi vlastiti način odražava sudjelovanje i brigu svih članova, na opće dobro čitavog bratstva.

§2. Poslovi koji spadaju na kapitol ne smiju se prepuštati na rješavanje odgovarajućem definatoriju, osim iz teškog razloga, koji treba odobriti kapitol dvotrećinskom većinom glasova.

§3. Dopušteno je na kapitol i definatorij pozivati stručnjake, pa i svjetovnjake, da bi se zatražilo njihovo mišljenje.

187. §1. Za valjanost kapitularnih čina traži se prisutnost dvije trećine glasača.

§2. U definatorijima se također traži prisutnost dviju trećina, osim kad se predviđa da će više glasača biti spriječeno preko tjedan dana, a stvar je hitna; u tim slučajevima dovoljna je absolutna većina.

§3. Za rješavanje pojedinih poslova traži se i dovoljan je pristanak absolutne većine prisutnih, osim ako se za neki slučaj izričito drukčije određuje.

II. Naslov Službe

188. §1. Braća pozvana u neku službu neka je u duhu služenja ponizno prime i što savjesnije i pažljivije izvršavaju.

²³ Usp. CIC, kanoni 134, §1; 620.

²⁴ Usp. CIC, kan. 127.

§2. Za službe u Redu prikladna su svečano zavjetovana braća koja posjeduju osobine propisane kanonskim i našim posebnim pravom.

189. §1. Generalne su službe: služba ministra, vikara, definitora, tajnika, prokuratora i ekonoma.

§2. Provincijske su službe: služba ministra, vikara, definitora, tajnika i ekonoma.

§3. Kustodijske su službe: služba kustosa, vikara, definitora, tajnika i ekonoma.

§4. Samostanske su službe: služba gvardijana, vikara i ekonoma.

§5. Sve ostale službe uzimaju se u širem smislu i u ovim se Konstitucijama nazivaju dužnosti.

190. §1. Sve se službe, generalne, provincijske i kustodijske, podjeljuju na dotičnim kapitulima izborom glasovnicama, osim ako nije drugačije određeno. Ako neka služba ostane nepopunjena izvan kapitula, preuzimaju je snagom zakona vikari sve do novog izbora. Popunjavanje ostalih službi vrši dotični ministar sa svojim definitorijem.

§2. Gvardijane izabire provincijski kapitol, ili izvan kapitula, iz opravdanog razloga, provincijski ministar sa svojim definitorijem, i to balotacijom i na prijedlog istoga ministra. Vikara na sličan način bira samostanski kapitol. Predloženi kandidati za ove službe moraju biti svečano zavjetovani najmanje dvije godine²⁵.

§ 3. Dužnosti se pak dodjeljuju balotacijom ili imenovanjem, kako je već za pojedine od njih određeno u Konstitucijama ili statutima.

191. §1. Pri izboru treba se pridržavati općega i vlastitog prava Reda. Ipak, uz izuzetak onoga što je propisano sljedećim paragrafima §2 i §4, neka se smatra izabranim, i kao takvim neka ga predsjednik izbornog skupa proglaši, onaj koji je, odbivši nevažeće glasove, dobio absolutnu većinu glasova, ili je, nakon dva neuspjela biranja, u trećem dobio relativnu većinu. Ako bi broj glasova bio jednak, smatra se izabranim onaj koji je stariji po svečanim zavjetima, a zatim po dobi.

§2. Za treći i posljednji suslijedni izbor za istu službu traži se kvalificirana, tj. dvotrećinska većina glasova; a ta se većina mora postići u prvom ili drugom biranju. Isti propis o kvalificiranoj većini glasova vrijedi i za treće i posljednje

²⁵ Usp. CIC, kan. 623; CCEO, kan. 513.

susljeđno imenovanje gvardijana u istoj kući. Neka se ipak pazi da braća dulje vremena ne vrše neprekidno službu upravljanja²⁶.

§3. Izbor na službu generalnog ministra, generalnih definitora, provincijskog ministra i kustosa ograničen je na dva uzastopna mandata.

§4. Za izbor generalnog i provincijskog ministra, kao i generalnoga kustosa, dopušta se pet biranja. Poslije drugoga neuspjelog biranja pravo pasivnog glasa gube oni kandidati za koje se traži kvalificirana većina. U petom biranju pravo pasivnog glasa imaju samo dvojica koja su u četvrtom biranju postigla najveći broj glasova; ako je više njih dobilo istu većinu, svi ostaju kandidati. Ovi u petom biranju nemaju pravo aktivnog glasa; izabran je onaj koji je postigao relativnu većinu glasova, a u slučaju jednakog broja glasova, stariji po svečanim zavjetima, a zatim po dobi.

§5. Generalni ministar neka se postavi kanonskim izborom prema propisu Konstitucija 191, §4. I ostali ministri, kustosi i gvardijani neka se također postavljaju u službu prema propisu Konstitucija, ali tako da ih, ako su izabrani, prema propisu prava²⁷, treba potvrditi nadležni viši poglavarski, a ako ih imenuje poglavarski, potrebno je da se prethodno prikladno posavjetuje.

192. §1. Generalne se službe podjeljuju na šest godina, a provincijske, kustodijske i samostanske na četiri godine.

§2. Dužnosti koje podjeljuje generalni kapitul traju šest godina. Dužnosti pak povjerene generalnim imenovanjem mogu trajati na određeno ili neodređeno vrijeme, ali nikad više od šestogodišnjeg mandata koji traje, no mogu se ipak obnavljati.

§3. Dužnosti koje podjeljuje provincijski ili kustodijski kapitul traju četiri godine. Dužnosti pak povjerene provincijskim ili kustodijskim imenovanjem mogu trajati na određeno ili neodređeno vrijeme, ali nikad više od četverogodišnjeg mandata koji traje, no mogu se ipak obnavljati.

193. §1. Da bi se promicala ljubav i sloga u bratstvima, ministri i kustosi neka podržavaju česte veze s braćom, osobnim razgovorima, bratskim posjetima, pismima i izvješćima o svemu učinjenom na kapitulima i definitorijima, kao i o svemu što se odnosi na život bratstva²⁸.

²⁶ Usp. CIC, kan. 624, §2; CCEO, kan. 514, §3.

²⁷ Usp. CIC, kanoni 179, §§1-5; 625, §3; CCEO, kanoni 959-960.

²⁸ Usp. CIC, kan. 619.

§2. Bar jednom za vrijeme svoje službe neka ministar i kustos obavi kanonski pohod, bilo osobno, bilo preko zastupnika, a prema načinu koji je utvrđen Generalnim statutima, i neka podnese izvješće na odgovarajućem redovnom kapitulu²⁹.

§3. Prigodom pohoda neka se ministri i kustosi prema subraći odnose ponizno i s ljubavlju, neka prema pravilniku pažljivo ispitaju život i poslanje bratstva, izvršavanje četverogodišnjega mjesnog plana, kao i onoga provincije ili kustodije. Na samostanskom kapitulu neka izlože svoje zaključke i o njima zajednički rasprave. Nakon određenog vremena od kanonske vizitacije neka izvrše provjeru o napredovanju bratstva.

194. §1. Da bi braći bili uvijek na raspolaganju, ministri, kustosi i gvardijani su dužni prebivati u svom sjedištu³⁰.

§2. Ministri i kustosi neka trajno izvješćuju vikare o cjelokupnom vodstvu i upravljanju, te neka se rado služe njihovom pomoći u rješavanju redovitih poslova.

§3. Ako treba oputovati ili je spriječen, ministar, kustos ili gvardijan neka o tome obavijesti svoga vikara, koji će voditi poslove prema propisu prava i u stalnoj suradnji s ministrom, kustosom ili gvardijanom.

195. §1. Ako je, po mišljenju ministra ili kustosa, za opće dobro potreban za neku drugu službu, neka se u duhu bratske raspoloživosti brat odreče svoje službe.

§2. Odgovarajući kapitol, dok još traje, može prihvati odreknuće od službe i dužnosti podijeljene na samom kapitolu. Izvan kapitula prihvata ga ministar uz pristanak ili savjet svoga definatorija, kako već traži pojedini slučaj. Odreknuće od službi podijeljenih na definatoriju može prihvati ministar uz pristanak definatorija; odreknuće pak od dužnosti koje su povjerene imenovanjem, prihvata ministar ili kustos koji je imenovanje izvršio.

§ 3. Izvan kapitula odreknuće generalnog ministra može prihvati jedino Sveta Stolica; odreknuće provincijskog ministra i generalnog kustosa prihvata generalni ministar uz pristanak svog definatorija; a odreknuće provincijskog kustosa, prihvata provincijski ministar uz pristanak svoga definatorija.

²⁹ Usp. CIC, kan. 628, §§1.3.

³⁰ Usp. CIC, kan. 629.

196. §1. U Redu nema službe ni dužnosti s koje se netko ne bi mogao ukloniti. Braća neka ipak uživaju onu stabilnost u službi koju traži dobrobit same braće, Reda i povjerenih im osoba.

§2. Sa službi podijeljenih na određeno vrijeme neka se braća ne uklanjaju bez teškog i srazmernog razloga, o kojem treba zakonski odlučiti ministar ili kustos sa svojim definitorijem. Takvo uklanjanje neka se uvijek obavi u bratskom ozračju, u poštovanju i ljubavi, poštujući pri tom pravdu i nepristranost, prema propisima Generalnih statuta³¹.

§3. Uklanjanje nekog brata sa službe spada na istu vlast koja, prema propisu čl. 195. Konstitucija, ima pravo primiti odreknuće od službe.

§4. Provincijski ministar, uz pristanak svojeg definitorija, može maknuti sa službe gvardijana iz opravdanog razloga, prema propisima Generalnih statuta³².

197. Od zakona nespojivosti službi ili neprikladnosti za njih, koji je donesen u našem posebnom pravu, može iz opravdanog razloga osloboditi generalni ministar uz pristanak svog definitorija.

III. naslov **Generalni kapitul**

198. §1. Generalni kapitul neka saziva generalni ministar i neka se održava prema Generalnim statutima.

§2. Redovni generalni kapitul, na kojemu treba izabrati generalnog ministra, neka se održava za vrijeme Duhova, izuzevši slučaj čl. 205. Konstitucija.

199. Generalni ministar, uz pristanak svog definitorija ili na zahtjev većeg dijela provincijskih ministara, neka sazove izvanredni generalni kapitul da bi se raspravili važniji i hitniji poslovi Reda.

200. §1. Članovi koji sudjeluju na pojedinim činima redovnog i izvanrednoga generalnog kapitula jesu: generalni ministar, bivši generalni ministri, generalni definitorij, provincijski ministri, generalni i provincijski kustosi, kao i izaslanici provincija, prema propisu Generalnih statuta.

³¹ Usp. CIC, kan. 624, §3.

³² Usp. CIC, kanoni 193, 624.

§2. Kad je provincijski ministar ili generalni kustos zakonito spriječen, neka na kapitol podje njegov vikar; ako bi i ovaj bio spriječen, neka dotični ministar ili kustos pošalje zastupnika.

201. Generalnom kapitulu predsjedava sam generalni ministar, a u njegovoj odsutnosti vikar.

IV. naslov **Generalni ministar i njegov definatorij**

202. §1. Da bi bio izabran za generalnog ministra, redovnik mora bar deset godina biti svečano zavjetovan.

§2. Na generalnog ministra, kao oca i sluge čitavoga bratstva, leži obveza da upravlja Redom i da se za nj brine, te da promiče obnovu života i poslanja te da poduzima ostale pothvate Reda na slavu Boga i izgradnju njegova Kraljevstva.

203. Generalni ministar ima vlastitu redovitu vlast u cijelom Redu, koju mora vršiti prema propisu općega³³ i vlastitog prava.

204. U upravi Reda generalnom ministru pomažu generalni definatori, koji su generalni asistenti; nitko od njih za vrijeme šestogodišnje službe ne može vršiti provincijske službe.

205. Ako izvan kapitula prestane vlast generalnog ministra, generalni vikar preuzima upravu Reda i saziva generalni kapitol, koji se ne smije održati ni tri mjeseca prije, ni šest mjeseci nakon što je upražnjena služba generalata.

206. Na generalne defintore spada poznavati život i poslanje Reda, podržavati vezu s braćom područja koje im je povjereno, proučavati pitanja te o njima iznositi svoje mišljenje generalnom ministru ili na definatoriju, te pomagati generalnom ministru u njegovoј službi.

207. Prokurator, koji vrši generalnu službu, ima zadaću da se po nalogu generalnog ministra pri Apostolskoj Stolici brine o poslovima Reda, izuzevši

³³ Usp. CIC, kan. 622.

poslove koji se tiču generalne postulature. Njega izabire generalni ministar sa svojim definitorijem.

208. Da bi se proučili razni predmeti koji se odnose na život i poslanje Reda i da bi se provodile u djelo odluke prihvачene na kapitulu ili odobrene na generalnom definitoriju, kao i da bi se pružala pomoć provincijama i kustodjama, konferencijama i federacijama, neka se uspostave, prema Generalnim statutima, razne dužnosti i tajništva.

V. Naslov

Provincijski kapitul

209. §1. Redovni provincijski kapitul neka saziva generalni ministar i neka se održava prema odredbama što ih donose Generalni statuti.

§2. Provincijski ministar, uz pristanak svoga definitorija, neka sazove izvanredni kapitul kada god to zahtijevaju poslovi od velike važnosti, pravodobno obavijestivši generalnog ministra.

210. §1. Redovnom kapitulu u njegovu prvom dijelu, sve do zaključenja četvrte sjednice³⁴, predsjedava generalni ministar ili njegov zastupnik. Ostalim sjednicama redovnog kapitula, kao i na svim drugim kapitulima, predsjedava provincijski ministar.

§2. Izbornici redovnoga provincijskog kapitula jesu: generalni ministar ili njegov zastupnik, bivši generalni ministar u matičnoj provinciji, provincijski ministar, bivši provincijski ministar koji je na posljednjem redovnom kapitulu završio svoju službu (ali ne dalje od sljedećega redovnog kapitula), provincijski kustosi, provincijski definitori, zastupnici izabrani prema Generalnim statutima, osim ako generalni ministar, uz pristanak svog definitorija, prema propisu statuta, ne odredi drugačije, tj. da prisustvuju sva svečano zavjetovana braća.

§3. Izbornici izvanrednoga provincijskog kapitula jesu: svi zastupnici koji su prisustvovali posljednjem redovnom kapitulu, osim ako generalni ministar, uz pristanak svoga definitorija, o sudjelovanju sve svečano zavjetovane braće, ne odredi drugačije.

³⁴ Usp. *Pravilnik o slavljenju provincijskog kapitula*

211. §1. Izbor provincijskog ministra vrši se prema različitim načinima utvrđenima u Generalnim statutima.

§2. Odabir načina neka se utvrdi provincijskim statutima.

§3. Neka provincijski statuti, u sukladnosti s Generalnim statutima, odrede bilo izborni sustav, bilo broj zastupnika u provinciji ili kustodiji.

212. Ako je zbog teškog razloga nemoguće održavanje redovnoga provincijskog kapitula, generalni ministar, uz pristanak svoga definatorija i saslušavši koliko je moguće braću dotične provincije, neka imenuje provincijskog ministra i njegov definatorij.

213. §1. Provincijski ministar i kustos mogu zakonito biti smijenjeni ako su zbog nemara, s krivnjom izvršili ili propustili čine koji su izazvali tešku štetu bilo kome. Prema procjeni koja spada na generalnog ministra, zajedno s njegovim definatorijem, pod štetu se smatra fizička, moralna, duhovna ili baštinska šteta.

§2. Generalni ministar, uz pristanak svojeg definatorija, zbog teškog razloga i radi dobra Crkve i Reda, posavjetovavši se po mogućnosti s braćom spomenute provincije ili kustodije, ima vlast imenovati provincijskog ministra ili kustosa i njihov definatorij³⁵.

§3. U takvim specifičnim slučajevima, generalni ministar, saslušavši provincijski definatorij, uz pristanak generalnog definatorija, može privremeno imenovati komesara (*pro tempore*)³⁶.

§4. U istim specifičnim slučajevima generalni ministar, uz pristanak svojeg definatorija, može imenovati stalnog vizitatora, koji će zajedno s provincijskim ministrom ili kustosom i njihovim definatorijem, upravljati provincijom ili kustodijom. Ovlast i trajanje mandata bit će određeni u dekretu imenovanja.

VI. Naslov

Provincijski ministar i njegov definatorij

³⁵ Usp. Motu proprio *Come una madre amorevole* (4. lipnja 2016.).

³⁶ Usp. CIC, kan. 137, §1.3.

214. Da bi bio izabran za provincijskog ministra, redovnik neka bude svečano zavjetovan bar pet godina i neka posjeduje zrelost, razboritost, sposobnost, franjevački duh i sve drugo što zahtijeva opće pravo³⁷.

215. U duhu ljubavi i brižljivosti prema svima, neka ministar vrlo marljivo nastoji da braća provode život prema Pravilu i Konstitucijama, napredujući uvijek u svetosti i izgradnji bratstva i Crkve.

216. Provincijski ministar ima vlastitu redovnu vlast u cijeloj provinciji, u kustodijama o njoj ovisnima, u pojedinim samostanima i kućama, kao i nad svom i pojedinom braćom, prema propisu vlastitog prava³⁸.

217. Definitorij provincijskog ministra sačinjavaju vikar i ostala tri definitora, osim ako ih prema provincijskim statutima ima više.

218. Provincijski vikar zamjenjuje i preuzima mjesto odsutnoga ili spriječenoga provincijskog ministra. Ako izvan redovnoga kapitula prestane vlast ministra, nasljeđuje ga vikar, zadržavši naslov vikara, sve do redovnog kapitula, a generalnog ministra neka odmah obavijesti o upražnjenju službe. Ako služba provincijskog ministra prestane prije ispunjenja dviju godina njegova mandata, generalni ministar može sazvati novi provincijski kapitol (usp. Konstitucije 211, §1).

219. Da bi se uskladilo i unaprijedilo poslanje provincije, neka se uspostave provincijske komisije. Njihov broj, članove, nadležnost i način rada neka odrede provincijski statuti.

VII. Naslov

Kustos i njegov definitorij

220. Što je rečeno gore u V. i VI. naslovu o provinciji i njezinim nositeljima službi, to u prikladnom zakonskom omjeru vrijedi i za generalnu kustodiju.

³⁷ Usp. CIC, kanoni 129, §1; 134, §1; 274, §1; CCEO, kanoni 979, §1; 984, §3; 371, §1.

³⁸ Usp. CIC, kanoni 134, §1; 617; 620.

§2. U generalnoj se, pak, kustodiji može, jer je zamjenička, iz opravdanog razloga vlast ograničiti statutima odobrenima na generalnom kapitulu.

221. §1. Provincijska kustodija, prema propisu provincijskih statuta, može održavati vlastiti kapitol, kojemu pripada vlast određena spomenutim statutima.
§2. Provincijskog kustosa, njegova vikara i bar dva definatora neka izabere provincijski ili kustodijski kapitol, prema propisu provincijskih statuta.
§3. Kustos ima redovnu zamjeničku vlast u cijeloj kustodiji nad svim samostanima i svom pojedinom braćom.

222. §1. Dužnost je kustosa poticati bratski život i poslanje te, prema čl. 127, §2 Konstitucija, promicati duhovna zvanja.
§2. Kustos, uz suglasnost svog definatorija, može primati kandidate u kustodiju, pripuštati ih zavjetovanju, izdavati otpusna pisma, imenovati ili uklanjati gvardijane, sklapati pisane ugovore s mjesnim biskupima (usp. Konstitucije čl. 117, §3) i predlagati im braću za župnike.
§ 3. Što se tiče ostalih poslova, osobito izvanrednih, budući da je zamjenička, vlast kustosa mogu ograničiti provincijski kapitol i provincijski statuti.

VIII. Naslov **Konferencije i federacije**

223. §1. Konferenciju sačinjavaju ministri i kustosi; federaciju sačinjavaju ministri, kustosi i delegati. Njihovu ulogu i svrhu opisuju Konstitucije u čl. 31.
§2. Radi promicanja suradnje na temama od općeg interesa te imajući u vidu da konferencije i federacije nemaju ovlast jurisdikcije, njihovu odluku, da bi mogla obvezivati sve provincije, kustodije, delegacije i misije, treba najprije primiti i potom proglašiti generalni ministar sa svojim definatorijem.
§3. Da bi bila predstavljena generalnom ministru, odluka treba biti prihvaćena onom većinom koju su odredili statuti konferencije ili federacije.
§4. Predsjednike konferencija i federacija, izabrane prema vlastitim statutima, neka periodično saziva generalni ministar, kako bi raspravljali o pitanjima koja se odnose na život i poslanje Reda.

224. Svaka konferencija i federacija neka prikladno podržava i neka omogući, posredstvom vlastitoga područnog asistenta, tjesnu vezu s generalnim ministrom i njegovim definitorijem, kao i s ostalim konferencijama i federacijama. Tajnik konferencije ili federacije neka uredi zapisnik i druge dokumente koje će odaslati zainteresiranim provincijama, kustodijama i delegacijama. Predsjednik konferencije ili federacije neka svoj braći priopći glavne teme ili pretresena i proučena pitanja o kojima je konferencija ili federacija raspravljala.

225. Ministri, kustosi i delegati neka s odgovarajućim konferencijama viših poglavara na različitim razinama rado surađuju, kako bi što bolje uskladili pothvate i djelovanja, u uskoj povezanosti s biskupskim konferencijama.

IX. Naslov **Gvardijan i samostanski kapitol**

226. §1. Samostanskim bratstvom upravlja gvardijan, bilo osobno, bilo zajedno sa samostanskim kapitulom.

§2. Sačinjavaju ga bar tri brata.

227. §1. Dužnost je gvardijana život i poslanje bratstva i pojedine braće nadahnjivati, voditi i usklađivati po Pravilu, Konstitucijama i statutima.

§2. Gvardijan ima redovitu vlast nad svom braćom koja pripadaju obitelji i nad ostalima koji borave u samostanu.

228. §1. Sva svečano zavjetovana braća, prema propisu br. 231 Konstitucija, uživaju kapitularno pravo i čine samostanski kapitol, kojemu predsjedava gvardijan. Za kuće odgoja neka se obdržavaju Generalni statuti.

§2. Neka redovno svakog mjeseca, i kada god to bude potrebno, gvardijan sazove kapitol, ili u njegovojoj odsutnosti, ako se stvar ne može odgoditi, neka ga sazove vikar.

229. §1. Na kapitol spada izabrati nositelje službi u samostanu kao i odrediti propise za pojedine dužnosti. Ostalo o čemu treba zajednički raspravljati na samostanskom kapitulu, naznačeno je u vlastitom pravu.

§2. Poslovi pak za koje gvardijan mora od samostanskog kapitula dobiti suglasnost ili zatražiti savjet, već su navedeni u Konstitucijama, a mogu ih i Statuti potanje odrediti. U takvim slučajevima i na samostanski kapitul treba primijeniti ono što je u Konstitucijama i u Statutima rečeno za definitorije.

230. Gvardijana samostana koji se nalazi pod neposrednom jurisdikcijom generalnog ministra izabire sam ministar sa svojim definitorijem; nositelje službi pak bira kapitol dotičnog samostana.

231. §1. Sva zavjetovana braća pripadaju obitelji onoga samostana u kojem prebivaju i tu uživaju prava i vrše dužnosti prema propisu Konstitucija.

§2. Svaki svečano zavjetovani brat ima pravo aktivnog i pasivnog glasa samo u jednom samostanu i samo u jednoj provinciji ili kustodiji, bilo u matičnoj, bilo u nekoj drugoj, s izuzetkom onoga što je određeno u br. 204.

§3. Braća koja su obedijencijskim pismom i ugovorom zakonito smještena u Sveti asiški samostan i u Asišku kustodiju, zadržavaju provincijska prava u matičnoj provinciji ili kustodiji, ali posebnom povlasticom uživaju i aktivno i pasivno pravo glasa u Kustodijskom kapitulu, kao odstupanje od općih propisa (Konstitucije 231, §2), ukoliko nisu drukčije odredili odgovarajući viši poglavari (Konstitucije 78; 231, §4).

§4. Braća smještena u nekom samostanu izvan svoje provincije ili kustodije imaju prava i obveze prema konvenciji sklopljenoj između odgovarajućih ministra i kustosa, saslušavši prethodno samog brata. Te konvencije treba jasno odrediti u obedijencijskom pismu s naznakom kako će dugo brat boraviti izvan provincije ili kustodije, a kako je određeno Generalnim statutima.

§5. Dopušten je prijelaz brata iz vlastite u drugu provinciju ili kustodiju za stalno ili na određeno vrijeme, uz suglasnost brata i ministara ili kustosa obiju provincija ili kustodija, te uz prethodni pristanak odgovarajućeg definitorija.

ANALITIČKO POJMOVNO KAZALO

Rimski broj ispred slova (I-a) odnosi se na *Duhovni uvod* pojedinog poglavlja. Arapski brojevi u zagradi (17,4) odnose se na članke i paragrafe *samih Konstitucija*. Zvjezdica/asteriks (*) upućuje na slične izraze ili pojmove.

A

Administracija: privremeni zavjetovanici je ustupaju, 15,1; općenito, 81; glavna odgovornost kapitula, 82,1; u odnosu na ekonoma, 82,2; jedinstvena, 84,1; pripada ekonomu i egzaktoru, 84,2; nadležnost, 86,3; izvan Reda, 88,2; kršenje ili šteta, 88,3; župska dobra, 121,6;

Akolitat/Lektorat: priprema, 172;

Aktivnosti apostolske (*Misije): i odnos s poslušnošću, 13,3; i čistoća, 25,1; koordinacija unutar federacija i konferencija, 31,2; promicanje, programiranje i provjera na samostanskim kapitulima, 58,3; osobne sklonosti, 59,2; prihvaćene u slozi i u suradnji, 95,1; povjerene, koordinirane i poticane od ministara i gvardijana, 95,1; prihvaćene i koordinirane od mjesnog bratstva, 95,4; razni oblici poslanja, 96,1; u crkvama i svetištima braće, 98; u župama, 103,1; s crkvenim pokretima, 106,1; sukladne s franjevačkom karizmom, smjernicama opće i mjesne Crkve, 114; novi oblici koji bolje očituju proročki vid bratstva, 114; zajedničke u provinciji, 116,2; preuzete od strane samostanskog kapitula, 117,2; izvješća na samostanskom kapitulu, 117,2; i pisani ugovori, 117,3; osigurati dostatan broj braće, 118,3; podložne pohodima i ispravljanjima ministara, 119,2; podvrgнуте nadzoru gvardijana, 119,2; podvrgнуте crkvenoj ili nadležnoj civilnoj vlasti, 119,2; misije *ad gentes* braće u svijetu 122,2; obogaćene redovničkim životom i jasnim programom bratskog i pastoralnog života, 127,1; i postulatura, 146,1; u postnovicijatu, 162;

Animacija zvanja: važnost novih kulturnih i mjesnih okolnosti, 127,2; molitva, V-d i 142,2; zahvala za dar zvanja, 142,1; praćenje zvanja, 142,3; prikladnost braće, 142,4; među mladima koji posjećuju naše crkve i ustanove, 143;

Ascolto (savjetovanje): dužnost ministara, kustosa i gvardijana, 13,1; prije otvaranja, zatvaranja, dijeljenja, spajanja, ujedinjavanja provincije i generalne kustodije, 33,1; samostanski kapitol prije otvaranja ili zatvaranja filijalne kuće, 34,3; mjesni biskup pred zatvaranje samostana, 34,4; mjesno vijeće OFS pred imenovanje asistenta, 75,3; pastoralne komisije ministara, 115,2; župnik pred imenovanje župskog vikara, 121,4; samostanska braća pred privremene zavjete, 158,2; provincijski definitorij prije otpuštanja privremeno zavjetovanog brata, 164,2; odgojitelji pred produženje privremenih zavjeta, 165,2; u samostanu, bar pred ređenje, 173,2;

Askeza: i čistoća, 25,3; pri studiju, 109,1; i informacije, 140,4;

Autonomija: naših prisutnosti, 128,1;

Autoritet: ministri, gvardijani, 13,2 i 60,1; crkvena ili civilna vlast nadležna za apostolske djelatnosti, 119,2; izvor u Presvetom Trojstvu, VI-a; autoritet Crkve nad braćom, VI-b; u Franjinu duhu, VI-c; vlast kapitula, ministara i gvardijana, 182; vrhovna vlast u generalnom kapitulu, 183,1; glavna vlast provincijskoga kapitula nad provincijama, 183,2; vlast samostanskoga kapitula, 183,4; autoritet ministara i gvardijana, 184,1;

B

Bazilika patrijarhalna (Asiz): 32;

Bezgrešna Djevica Marija: (***Blažna Djevica Marija**); njezina osobita zaštita i „zlatna nit“ povijesti Reda, 1,6; sinovska odanost braće, 47,1; osobita pobožnost, 47,2; predanje, 47,3; uočnica kao pokorničko vrijeme, 54,1b;

Bivši pitomci: promicanje njihovih udruživanja, 110,2;

Blažena Djevica Marija (*Bezgrešno začeće): njezino siromaštvo, I-g; u odnosu na čistoću, 25,2; i Franjo, II-j; štovanje, 47,1; Bezgrešno Začeće, 47,2; u formaciji, 140,7;

Braća bolesna: služenje kao izraz bratstva, 1,2; osobna krhkost, 52,2; briga za njih, 62,1; njihove dužnosti, 62,2;

Braća koja napuštaju zajednicu: neka se prema njima postupa s ljubavlju, 77,3; molitva za njih, 77,3; uvijek pokazati se prema njima kao prava braća, 77,3;

Braća latalice: izjava, 77,1;

Braća otpuštena: obznaniti im razlog odluke otpuštanja, 80,2; dati im mogućnost samovoljnog napuštanja Reda, 80,2;

Braća: dijele isto zvanje i ista prava i dužnosti, 1,3; povezuju zajedno kontemplativan i aktivan život, 2 i 36,1; žive evanđelje, 4,1; zavjetuju Pravilo i oblik evanđeoskog života, 5,1-3; proučavaju spise sv. Franje i Franjevačke izvore, 5,2; ustupaju intelektualno vlasništvo, 14,5; posvemašnje izvlaštenje, 14,6; odriču se potrošačkog mentaliteta, zgrtanja i rasipanja dobara, 14,6; sudjeluju u zajedničkim činima, 65,1-3; brinu se za kuću, 65,4; odgovorni za svoje čine protiv zakona kojima izazivaju štetu, 88,3; svečano zavjetovana braća *de familia* uživaju kapitularno pravo, 228,1; svečano zavjetovana braća imaju aktivno i pasivno pravo glasa samo u jednom samostanu, 231,2; svečano zavjetovani mogu mijenjati afilijaciju, 231,5;

Bratski pohod: od strane ministara i kustosa, 193,1;

Bratsko ispravljanje: na samostanskom kapitulu, 58,3;

Bratstvo (*Bratski život, Fraternitas): osnovao ga sv. Franjo, I-a; temeljna evanđeoska vrednota Reda, I-c; jedinstvenost Reda, 1,2; karakteristične oznake, 1,2; animacija bratstva ministara i gvardijana, 57,3 i 60,1; promicano na samostanskom kapitulu, 58,3; osobne aktivnosti, 59,2; skrb o bolesnoj braći, 62,1; koordinacija osobnih aktivnosti, 64; dnevni red i potrebe apostolata, 64; domaćinske službe, 65,4; molitva za

pokojnu braću, 72,1; administracija dobara, 82,1; odabir župskih pastoralnih poslova na dulje vrijeme, 121,9; uzorno u kućama formacije, 134,2; aktivno sudjelovanje u postnovicijatu, 162;

C

Crkva mjesna (ili partikularna): smjernice za zlorabe, 26,2; mogućnost uporabe misala, obrednika i kalendaru u liturgijskoj molitvi, 41,3; pokornička vremena, 53,2; služba u župama, 103,1; promicanje OFS, 106,5; promicanje V.B., 106,5; apostolske aktivnosti sukladne njezinim smjernicama, 114; smjernice za dokazane zlorabe, 139,3; i promicanje zvanja, 142,5;

Crkva sui iuris (Istočna Crkva): i liturgija, 42; i kandidati za Red, 153,1; i sudjelovanje brata u liturgiji i duhovnoj baštini, 153,2;

Crkva: i poslušnost, 11; doprinosi siromaštva, 21; Red kao svjedočanstvo siromaštva, 23; smjernice o zloporabama, 26,2; i časoslov, II-i i 39,2; njezino zajedništvo i bratski život, 55,2; i multikulturalnost, 56,2; osjećaj pripadnosti (*sentire cum Ecclesia*) podržan od ministara i gvardijana, 60,1; zajedništvo s afiliranim ili pripojenim ustanovama, 74,2; i oni udaljeni iz nje, 101,1; apostolske aktivnosti sukladne njezinim smjernicama, 114; smjernice za dokazane zloporabe, 139,3; njezin autoritet, VI-b;

Crkve i svetišta: i poslanje braće, 98; imenovanje njihovih rektora, 121,4;

Crkveni pokreti: i poslanje braće, 106,1; i početna formacija, 131,1;

Čistoća: prema sv. Franji, I-h; definicija, 24,1; njezino čuvanje, 25; zloporabe, 26,2;

D

Dani sabranosti: povremeni, 46,2;

Definitor generalni: služba, 189,1; vokal na generalnom kapitulu, 200,1; nespojivost s provincijskim službama, 204; zadaća, 206;

Definitor provincijski: služba, 189,2; vokal na provincijskom kapitulu, 210,2; treba biti savjetovan prije imenovanja izvanrednoga privremenoga komesara, 213,3; broj definitora, 217;

Definitorij generalni: opis sv. Franje, VI-f; izbor ograničen na samo dva suslijedna mandata, 191,3; pomaže generalnom ministru, 204;

Definitorij: služba i nadležnost, 186,1; poziv stručnjaka na sjednicu, 186,3; valjanost akata, 187,2 i 187,3;

Delegacija (Delegatura): osnovana od provincije, 30,2; uključena u konferenciju ili federaciju, 31,1;

Delegat provincijski: vokal na provincijskom kapitulu, 210,2; izbor, 211,3;

Dijalog: bratski, 55,4; među kulturama, 56,2; na samostanskom kapitulu, 58,4; s ljudima drugih kultura, kršćanskih konfesija i religija, kao i s nevjerujućima, 105,3; među ministrima, gvardijanicima, odgojiteljima i odgajanicima, 135,1;

Dijecezanski biskup (Mjesni ordinarij): odobrava stalnu prisutnost provincije na području druge, 29,1; saslušan prije zatvaranja samostana, 34,4; ugovor za prihvaćanje župe, 121,2; odgovoran za sav pastoralni rad u biskupiji, 121,3; imenuje župnika na prijedlog ministra, 121,4; imenuje župskoga vikara na prijedlog ministra, 121,4;

Direktorij za odgoj: provincije i kustodije, 133,2; konferencije i federacije, 133,2; služba, izbor i nadležnosti odgojitelja, 136; komisije za odgoj, 137,2; kuće postnovicijata, 163;

Dispenze (Oprosti): od Konstitucija i statuta, 8;

Dobrotvori: poštivati njihove nakane, 19; zahvalna molitva, 69,1; službeno priznanje kao prijatelja, 69,3; molitva za pokojne, 72,1; mjeseca misa, 72,4; godišnja misa, 72,5;

Dom molitve (Eremo): propisi, 46,3;

Doprinosi: samostana provinciji ili kustodiji, 86,2; ekomska solidarnost samostana, 86,2; Redu od strane provincija, 86,4; ekomska solidarnost provincija i kustodija, 86,4;

Dozvola za tiskanje (Imprimi potest): kad je potrebna dozvola, 109,3;

Duh Asiza (Spirito di Assisi): 76; u postnovicijatu, 168,2;

Duh Sveti: vođa bratstva, 1,2; pokreće braću prema poslanju, 1,5; u Franjinoj molitvi, II-g; animira bratstva, 55,3; razlučivanje na kapitulima, 58,1; potiče misijsku svijest u posvećenom životu, 91,2; budi zasebne darove, 113,2; generalni ministar Reda, VI-a;

Duhovne vježbe: svake godine zajednički pet punih dana, 46,1; ministri mogu dopustiti i drugačiji oblik, 46,1; vođene od braće, 104;

Duhovno vodstvo: i pokornički život, 51,2; od strane braće, 104; u formaciji, 140,5; u promicanju zvanja, 142,3;

Đakonat: služba, 173,1; trajni đakon, 175,1;

E

Egzaktor: izbor, 82,2 i 84,2; pod upravom ministara i gvardijana, 82,2; postupa po zakonskim normama, 82,2; zadaća, 84,3; spojivo s ekonomom, 84,5; nespojivost sa službom ministra, 85,1; izuzetno spojivo sa službom gvardijana, 85,2; učinak postupaka, 88,1;

Ekonom: izbor, 82,2; pod vodstvom ministara i gvardjana, 82,2; postupa po zakonskim propisima, 82,2; izvješće na odgovarajućem kapitulu, 82,2; jedinstvo administracije, 84,2; zadaća, 84,4; nespojivost sa službom ministra i kustosa, 85,1; izuzetno spojiva služba s gvardijanskim, 85,2; učinak akata, 88,1; generalna služba, 189,1; provincijska služba, 189,2; samostanska služba, 189,4;

Eksklastracija: proces za, 78,1;

Euharistija: štovanje u sv. Franje, II-f; kao vrhunac i izvor, 37 i 100,1; svakog dana, 38,1 i 38,2; učvršćuje i pojačava jedinstvo i ljubav, 38,2; preporuka koncelebracije, 38,2;

poštovanje, 43; zajedničko klanjanje, 43; osobno klanjanje, 43; svakodnevno slavlje u kući odgoja, 140,2;

Evangelje: oblik života, I-a i I-d; slušanje, I-b; Pravilo sastavljeno od evanđeoskih riječi, I-b; srž Pravila, I-d; opsluživanje, I-e; odricanje od svega, I-f; živjeti i svjedočiti, 1,1; redovnički zavjeti, 4,1; u novoj evangelizaciji, 102,1; prihvatljivim govorom, 102,2; njegovo svjetlo, 105,1; i kultura, 107,1; njegova inkulturacija, 122,2; i formacija, V-b; u obrascu zavjetovanja, 156,2; čvrsto ga se držati, VI-a;

F

Federacija: povezanost provincija, kustodija i delegacija, 31,1; pospješuje suradnju u formaciji, 31,2; povezivanje suradnje u ekonomiji, 31,2; pospješuje koordinaciju u apostolatu, 31,2; pospješuje prijelaz braće iz provincije i kustodije, 31,2; ima svoje statute, 31,3; specijalni statuti za važne zajednički poduzete pothvate, 31,4;

Filijalna kuća: osnutak i ukinuće, 34,3;

Formacija (*Formacija početna; *Formacija trajna): suradnja poželjna između konferencija i federacija, 31,2; promicana uzajamnim vezama s braćom, 57,1; njezine dimenzije, 138; njezin hod, 139,1; afektivno-seksualna zrelost, 139,2; manualni i intelektualni rad i služba, 139,4; duhovna, 140; franjevačka, 141; specifičan hod kandidata u poodmaklim godinama, 144; u postnovicijatu, 162; za prijelaz iz jednog u drugi institut, 167,4; franjevačka teološka škola, 168,1; franjevačka škola u postnovicijatu, 168,2;

Formacija početna (*Formacija): odvija se u kućama formacije, 131,1; pod vodstvom odgojitelja, 131,1; odnos s crkvenim pokretima, 131,1; franjevačka teološka škola, 168,1; franjevačka škola u postnovicijatu, 168,2; strukovna i pastoralna, 169; specijalizacija, 170; razlučivanje pred ređenje, 171;

Formacija trajna (*Formacija): učestali studij liturgijskih tekstova, 41,1; na samostanskom kapitulu, 58,3; popraćena od strane provincijala i gvardijana, 60,1; za propovijedanje, 99,4; i studij, 109,1; prema dobi i apostolskoj aktivnosti, 178,3; provincijski program, 178,4; subotnja godina (*sabbaticum*), 181,2;

Franjevačka mladež: promicanje od strane braće, 106,3; promicanje u mjesnoj crkvi 106,5;

Franjevačka obitelj: poput razgranatog stabla, III-i; gostoprимstvo, 66,5; zajedničke inicijative, 73; pridruženi ili pripojeni intituti, 74,2; suradnja među provincijalima i kustosima, 116,4; poticanje zvanja, 142,5;

G

Generalna tajništva: njihove zadaće, 208;

Generalno tajništvo za formaciju: ured i uloga, 137,3; interkulturna iskustva trajne formacije, 178,2;

Generalno tajništvo za misijsku animaciju: ured i uloga, 128,4 i 128,5;

Generalno tajništvo: ured i uloga, 189,1;

Glas aktivan i pasivan: eksklaustirani brat, 78,1a; onaj koji je zatražio oprost od obveza proizašlih ređenjem ili induljt sekularizacije, 78,1b; onaj koji je nezakonito odsutan iz samostana, 78,1c; onaj koji je nezakonito napustio Red te ponovno vraćen, 78,1d; privremeni zavjetovanik, 163; u petom krugu izbora za ministra ili generalnoga kustosa, 191,4; svečani zavjetovanik, 231,2; svečani zavjetovanici smješteni u Sveti Asiški samostan i Asišku kustodiju, 231,3;

Gostoprимство: unutar bratstva, 1,2; iskazano svima, 66,5;

Grobnice: braće, 72,3;

Gvardijan: dispenze od Konstitucija pojedinoj braći, 8,d; posluh gvardijanima, 12,2; poučljivost volji Božjoj, 13,1; i ljubav, 13,1; i služenje, 13,1; dužnost saslušavanja, 13,1; dužnost promicanja rasta, 13,1; dužnost promicanja suradnje, 13,1; njegov autoritet, 13,2 i 60,1; neprovjerene dozvole, 14,7; dozvola služenja novcem, 22; animira bratstvo, 57,3 i 60,1; raspoloživ za inicijative braće, 59,1; prati permanentnu formaciju, 60,1; njegov odnos s braćom, 60,2; briga za bolesnu braću, 62,1; dispenza od klauzure, 66,1; podržava nužno uzdržavanje rođaka braće, 69,2; s braćom u teškoćama, 77,2; s kapitulom u slučaju nužde otpušta novaka, 79; upravlja aktivnost ekonoma i egzaktora; 82,2; odnos s legalnim zastupnikom, 83; službu egzaktora i ekonoma smije vršiti samo ograničeno vrijeme, 85,2; osobna administrativna nadležnost, 86,3; učinak raznih akata, 88,1; dodjeljuje, koordinira, animira apostolat, 95,1; bdiće nad župskim knjigama, 121,3; pomaže župnicima, 121,5; njegova nadležnost s obzirom na župu, 121,6; ispovijed vjere i zakletva, 184,1; valjanost čina, 185; služba, 189,4; izbor na provincijskom kapitulu, 190,2; iznimno izabran od provincijala i njegova definitorija, 190,2; tražena svojstva, 190,2; izbor za treći mandat, 191,2; vezan na rezidenciju, 194,1; suradnja s vikarom, 194,3; upravlja samostanom, 226,1; zadaće, 227,1; redovita vlast, 227,2; predsjedava samostanskom kapitulu, 228,1; saziva samostanski kapitol, 228,2; pristanak i savjet samostanskog kapitula, 229,2;

H

Habit (Redovničko odijelo): opis, 67,1; drugo odijelo, 67,2;

I

Institut klerički: Red je kao takav uključen u Crkvu, 1,3;

Ispit savjesti: i pokornički život, 51,2;

Isus Krist: (***Nasljedovanje**); autentični učenik, I-a; Kristovo evanđelje oblik života, I-b; izvor bratstva i malenosti, I-c; njegovo siromaštvo, I-g; izvor novog čovječanstva, 9,3; posluh, 10; siromaštvo, 14,1; čistoća, 24,1; 25,2;

Izbori: način, 191,1 i 191,2; gvardijanov izbor treći put uzastopno 191,2; ministrov izbor ograničen na dva suslijedna mandata, 191,3; izbor generalnog, provincijskog ministra i generalnoga kustosa, 191,4; potvrda od strane više instance, 191,5;

K

Kanonski pohod: obveza, 193,2; svrha, 193,3; provjera, 193,3;

Kapitul (*Kapitul generalni; *Kapitul provincijski; *Kapitul samostanski): odluke o novim oblicima siromaštva, 23; efikasna komunikacija, 57,2; praktična izvedba odluka, 57,3; mjesto razlučivanja, 58,1; promicanje zajedništva, 58,2; mjesto za razlučivanje Božje volje, 58,2; i administracija dobara, 82,1; izbor ekonoma i egzaktora, 82,2; učinak akata, 88,1; ispitivanje i preuzimanje pastoralnih obveza, 114; izbor novih oblika poslanja i djelatnosti, 114; ovlasti, 182; služba i nadležnost, 186,1; prisutnost stručnjaka, 186,3; valjanost akata, 187,1 i 187,3; povjerava službe, 190,1;

Kapitul generalni (*Kapitul): traži autentično tumačenje Pravila od Svetе Stolice, 6,1; predlaže Svetoj Stolici odobrenje i ukinuća u Konstitucijama, 6,2; deklarativno tumačenje Konstitucija, 6,3; izdaje statute za cijeli Red, 7,1; ustanovljenje, dijeljenje, ujedinjenje, spajanje i ukidanje provincija, 33,1; vrhovna vlast u Redu, 183,1; saziva ga generalni ministar, 198,1; redovni kapitul o Duhovima, 198,2; kapitularci, 200,1; predsjedava mu generalni ministar, 201;

Kapitul provincijski (*Kapitul): odabire statute za svoje područje, 7,1; osniva provincijsku kustodiju, 33,4; dokida provincijsku kustodiju, 33,5; osniva samostan, 34,2; generalne smjernice za misiju, 115,1; statuti za zasebna poslanja, 115,1; osniva ili ukida provincijski postnovicijat, 132,3; odobrava direktorij o provincijskom odgoju, 133,2; osniva mala sjemeništa, 145,1; glavna vlast u provinciji, 183,2; bira gvardijane, 190,2; redovni kapitul saziva generalni ministar, 209,1; izvanredni saziva provincijski ministar uz pristanak svojeg definitorija, 209,2; njegovo predsjedništvo, 210,1; njegovi vokali, 210,2; vokali za izvanredni kapitul, 210,3;

Kapitul samostanski (*Kapitul): sudjelovanje kao znak konvencionalnosti, 1,5; savjetovanje pred otvaranje ili ukidanje filijalne kuće, 34,3; određuje zajedničke kanonske časove, 39,4; red liturgijskih slavlja i pobožnosti, 41,4; zajedničko euharistijsko klanjanje, 43; zajedničko dijeljenje Riječi, 44,4; sličan ostalim kapitulima, III-h; njegovi načini djelovanja, 58,3; najznakovitiji izričaj bratskog života, 58,3; promicanje zajedništva, 58,3; briga za trajnu formaciju, 57,3; zajedničarsko razlučivanje, 57,3; programiranje i provjera aktivnosti, 57,3; revizija života, 57,3; bratsko ispravljanje, 58,3; pravo sudjelovanja, 58,4; sredstvo zajedništva, programiranja i revizije, 64; određuje dnevni red, 64; određuje klauzuru, 66,1; administrativna nadležnost, 86,3; odobrava apostolsku djelatnost pojedine braće, 95,4; pojedina braća u crkvenim pokretima, 106,1; pomaže gvardijanu u koordinaciji apostolskih djelatnosti, raspodjeli obveza i očuvanju zajedništva, 117,1; odlučuje o preuzimanju obveza, 117,2; pisani ugovori za apostolske djelatnosti, 117,3; periodično pastoralno i administrativno izvješće kao i rasprava o župi, 120,7; izvanredni župski izdatci od posebne važnosti, 120,8; pastoralni dugoročni odabiri koji obuhvaćaju služenje bratstva, 120,9; sudjelovanje privremenih profesa, 163; sličnost s provincijskim kapitolom, VI-j; autoritet, 183,4; biranje vikara, 190,2; pravo sudjelovanja na kapitulu, 228,1; njegovo

sazivanje, 228,2; izabire vlastite dužnosnike i određuje njihove dužnosti, 229,1; njegov pristanak ili savjet, 229,2; u generalnim samostanima, 230;

Karizma: bratstvo i malenost, I-c; njezina prisutnost na kapitulima, 58,1; bratstvo i malenost u poslanju, 93,1; u crkvama i svetištima braće, 98; u mjesnoj Crkvi, 102; u poslanju OFS, 106,2; i Franjevačke mladeži, 106,3; u studiju, 109,1; u apostolskim misijama braće, 122,2; i inkulturacija, 122,2 i 125,2; u formaciji, 129,5 i 130; marijanska karizma u formaciji, 140,7; u postulaturi, 146,1; u novicijatu, 151; u postnovicijatu, 162; franjevačka škola u postnovicijatu, 168,1; karizmatska formacija u postnovicijatu, 168,2;

Katehizacija: u crkvama i svetištima braće, 98; vjeronauk, 110,1; u postulaturi, 146,1;

Kazne: zasebne, 78,1; kanonske 78,2; 80,1;

Klarise: dio Franjevačke obitelji, III-i; služba braće, 74,1; promicanje njihova poslanja, 74,1;

Klauzura: određena od samostanskog kapitula, 66,1;

Komesar privremenii: iznimno imenovan od generalnog ministra i njegova definitorija, 213,3;

Komisije (Povjerenstva): savjetovanje radi pastoralnih djelatnosti, 115,2; za odgoj, 137,2; njihove nadležnosti, 219;

Konferencija biskupska: suradnja ministara i kustosa, 116,4; odredbe za pastoralnu odgovornost, 120; akolitat/lektorat, 172; vršenje đakonata, 173,1; stalni đakonat, 175,1; prijelaz stavnog đakona u prezbiteralni red, 175,2; i suradnja s ministrima, kustosima i delegatima, 225;

Konferencija viših redovničkih poglavara: suradnja ministara i kustosa, 116,4; 225;

Konferencija: skup provincija, kustodija i delegacija, 31,1; pospješuje suradnju u formaciji, 31,2; pospješuje suradnju u ekonomiji, 31,2; pospješuje koordiniranje u apostolatu, 31,2; pospješuje raspoloživost braće za ostale provincije i kustodije, 31,2; ima vlastiti statut, 31,3; koordinira suradnju za nove prisutnosti, 128,3; poželjna zajednička kuća formacije, 132,5; pravilnik formacije, 133,2; odgoj odgojitelja, 134,3; franjevačka škola u postnovicijatu, 168,1; programi za trajnu formaciju, 178,1; osnutak i uspostava, 223,1; njezini zaključci, 223,2-3; skup predsjednika, 223,4; zadaća tajnika, 224;

Konstitucije (Ustanove): čitanje radi poznavanja duha Pravila, 5,3; odobrenje ili ukinuće podložno Svetoj Stolici, 6,2; deklarativno umačenje spada na generalni kapitol, 6,3; zakoni i odredbe za opsluživanje, 6,4; obvezuju u savjesti, 7,5; obveza opsluživanja, 7,6; javno čitanje prema propisima provinčijskih statuta, 7,7; proučavanje u novicijatu, 151;

Konvencionalnost: već od samih početaka Reda, 1,1 i 1,5; i samostanski kapitol, 58,3; u formaciji, 141,4; u novicijatu, 151;

Krštenje: i redovnički zavjeti, 9,1; i pokrsno obraćenje, 50,1; registriranje svečane profesije, 166,2; potvrda ređenja, 174;

Kuća formacije (***Zajednička kuća odgoja**; ***Novicijat**; ***Postnovicijat**; ***Postulatura**): gdje se odvija formacija, 131,1; kanonski osnutak, 131,1; stil rada, 131,1; pravilnik, 133,3; srce Reda, 134,1; služba, izbor i nadležnost formatora, 136; svakodnevno slavljenje euharistije, 140,2;

Kuća molitve (*Eremo*): propisi, 46,3;

Kultura: značajka konventualnosti, 1,5; poznavanje i vrednovanje drugih, 56,3; i bratski konflikti, 56,4; izbjegavanje podjela izazvanih različitostima, 61,4; potreba proučavanja, 108,1; promaknuta od strane ministara, 109,2; i škole, 110,1; formacija za evangelizaciju izvan granica, 123,1; i formacija, 129,5; u kućama odgoja, 131,1;

Kustodija (***Kustodija generalna**; ***Kustodija provincijska**): pravo na vlasništvo, 16,3; i solidarnost, 20,1; afiliacija, 28,1; sastavljena od samostana, 28,2 i 30,1; na određenom području, 28,2; stalna prisutnost na području druge, 29,1; udružena u konferenciju ili federaciju, 31,1;

Kustodija generalna (***Kustodija**): osnutak, podjela, ujedinjenje, spajanje i ukinuće, 33,1; kriteriji za osnutak, 33,2; kriterij za ukinuće, spajanje, ujedinjenje, 33,3;

Kustodija provincijska (***Kustodija**): može imati vlastite statute, 7,2; kriteriji za osnutak, 33,4; njezino ukinuće, 33,5; glavni autoritet joj provincijski kapitul, 183,2; može držati svoj kapitul, 221,1;

Kustos generalni (***Ministri**): služba, 189,3; izbor ograničen na samo dva suslijedna mandata, 191,3; zadaća, 222,1;

Kustos provincijski (***Ministri**): služba, 189,3; izbor ograničen na samo dva suslijedna mandata, 191,3; odreknuće, 195,3; vokal na provincijskom kapitulu, 210,2; izbor određen provincijskim statutima, 221,2;

L

Lektorat/Akolitat: proces do toga, 172;

Liturgija časova: i sv. Franjo, II-i; u visokoj cijeni, 38,1; sudjeluje u Kristovoj molitvi, 39,1; prema crkvenim propisima, 39,2; način obavljanja, 39,2; svakodnevno u svakom samostanu cjelovito, 39,3; iznimke u samostanu, 39,4; svečano zavjetovani privatno ili Očenaše, 40,1; jednostavno zavjetovani privatno, 40,2; u formaciji, 140,3;

Liturgijska slavlja: zajedničko sudjelovanje, 65,1;

Lj

Ljubav: uzajamna poslušnost, 12,5; u ministra i gvardijana, 13,1; u vođenju dobara, 16,1; Bog je ljubav, II-c; sjedinjenje s Bogom, II-l; s Kristom, 36,3; bratstvo ukorijenjeno u Bogu, 55,3; bratska ljubav, 55,4 i 61,1; u službi autoriteta, 60,1; i administracija, 81; i propovijedanje, 99,3; djela koja je promiču, 111; u odgoju, V-h; u postulaturi, 146,1; i autoritet ministara i kustosa, VI-c;

M

Malenost: temeljna evanđeoska vrijednost Reda, I-c; glavne značajke, 1,4; i uzajamna poslušnost, 12,5; i kućni poslovi, 65,4; i administracija, 81; u župi, 103,1; i rad, 113,1; u formaciji, 141,3;

Malo sjemenište: uspostava, 145,1; život, 145,2; studij, 145,3;

Meditacija: o Pravilu, spisima sv. Franje, franjevačkim izvorima, dokumentima Reda i Svetе Stolice u vezi s Pravilom, 5,3; o litugijskim tekstovima, 41,1; o Svetom pismu, 44,1; posebno o Evandželju, 44,2; pola sata dnevno, 45; statuti određuju pojedinosti, 45; o životu i spisima sv. Franje, 48,1; radi propovijedanja, 99,2 i 99,4;

Milosrđe: poveznica bratstva, 1,2; prema slaboj braći, 52,2; s braćom u teškoćama, 77,2; i propovijedanje, 99,3; i sakrament pomirenja, 100,3; u opisu sv. Franje generalnog ministra, VI-e;

Ministar generalni (*Ministri i kustosi): dispenze od Konstitucija i Statuta za pojedinu braću i samostane, 8,a; samostan pod izravnom njegovom jurisdikcijom, 34,1; osobna administrativna nadležnost, 86,6; prihvaćanje župa, 121,1; pripuštanje zavjetima, 157,2; opis po sv. Franji, VI-e; služba, 189,1; izbor ograničen na samo dva susljadna mandata, 191,3; izbor, 191,4 i 191,5; odreknuće, 195,3; saziva generali kapitul, 198,1; izbor na redovnome generalnom kapitulu, 198,2; vokal na generalnome kapitulu, 200,1; predsjedava generalnom kapitulu, 201; traženi uvjeti, 202,1; zadaća, 202,2; redovita vlast, 203; potpomognut generalnim defitorijem, 204; nadomješta ga generalni vikar, 205; saziva redovite provincijske kapitule, 209,1; može sazvati novi kapitol u vrijeme ispraznjene službe provincijala, 218; povremeno saziva predsjednike konferencija/federacija, 223,4;

Ministar generalni sa svojim defitorijem: deklarativno tumačenje Konstitucija sve do sljedećega kapitula, 6,3; izjava sukladnosti provincijskih statuta s Konstitucijama, 7,4; osnutak, dioba, ujedinjenje i razdioba provincije ili generalne kustodije izvan generalnoga kapitula, 33,1; odobrava osnutak provincijske kustodije, 33,4; prethodno odobrenje za osnutak samostana, 34,2; ukidanje samostana, 34,4; pristanak za osnutak i ukidanje postulature, 132,1; osnutak, prijenos ili ukinuće novicijata, 132,2; odobrenje za osnutak ili ukinuće provincijskog postnovicijata, 132,3; odobrenje kuće formacije više provincija i kustodija, 132,4; odobrenje zajedničke kuće formacije konferencije ili federacije, 132,5; odobrenje provincijskog pravilnika formacije, 133,2; odobrenje za mala sjemeništa, 145,1; indult privremenom zavjetovaniku da izide iz Reda, 164,1; promjena redovničkog instituta, 167,1; prihvata odreknuće provincijskog ministra ili generalnoga kustosa, 195,3; skidanje sa službe, 196,2; izbor generalnog prokuratora, 207; izvan provincijskog kapitula imenuju provincijskog ministra i njegov defitorij, 212; biraju gvardijana generalne kuće, 230;

Ministar provincijski (*Ministri i kustosi): dispenze od Konstitucija pojedinoj braći, 8,b; i braća u teškoćama, 77; njegova osobna administrativna nadležnost, 86,3; ne prihvata župe gdje nije omogućeno odvijanje bratskog života, 103,2; ugovori za

prihvaćanje župa, 121,2; braća pozvana ići u misije *ad gentes*, 124,1; potiče odlazak u misije *ad gentes*, 124,2; služba, 189,2; izbor ograničen na samo dva uzastopna mandata, 191,3; izbor, 191,4; izbor potvrđuje viša nadležnost, 191,5; odreknuće, 195,3; savjetovan za saziv izvanrednoga generalnog kapitula, 199; vokal generalnoga kapitula, 200,1; spriječenost sudjelovanja generalnom kapitulu, 200,2; predsjedava drugom dijelu redovnoga provincijskog kapitula, 210,1; vokal na provincijskom kapitulu, 210,2; bivši provincial vokal na sljedećemu provincijskom kapitulu, 210,2; njegov izbor, 211,1; traženi uvjeti, 214; zadaća, 215; redovna vlast, 216;

Ministar provincijski sa svojim definatorijem: tumačenje provincijskih statuta do sljedećega kapitula, 7,3; dispenze od Konstitucija i Statuta za pojedine samostane, 8,b; osnutak i zatvaranje filjalne kuće, 34,3; odobraba zajedničke kanonske časove za pojedini samostan, 39,4; drugi oblici pokore u pokorničko vrijeme, 54,1a; izvanredni dani pokore ili/i molitve, 54,2; eksklastracija, 78,1a; kazne za brata lutalicu, 78,1b-d; otuđenje, zamjena ili smještaj pokretnih i nepokretnih dobara, 82,3; izuzetna spojivost službe gvardijana s onom ekonomom i egzaktorom, 85,2; pisani ugovori za pastoralni rad, 117,3; prihvaćanje župa, 121,1; predlaže župnika mjesnom ordinariju, 121,4; župski izvanredni troškovi visokog iznosa, 121,8; osnutak i zatvaranje postulature, 132,1; otvaranje zajedničke kuće formacije, 132,4; pripuštanje novicijatu, 150; primanje u Red, 152; pripuštanje privremenim zavjetima, 157,1; otpuštanje privremenog zavjetovanika, 164,2; produžetak privremenih zavjeta, 165,2; pripuštanje svečanim zavjetima, 166,1; pripuštanje svetim redovima, 173,2 i 173,4; dopušta slobodnu godinu (*sabbaticum*), 181,2; iznimno odabire gvardijana, 190,2; može maknuti gvardijana prema propisima Generalnih statuta, 196,4; saziva izvanredni provincijski kapitol, 209,2; izuzetno može uza sebe imati stalnog vizitatora imenovanog od generalnog ministra i njegova definatorija, 213,4; privremena i stalna transfilijacija, 231,5;

Ministri i kustosi (*Kustos generalni; *Kustos provincijski; *Ministar generalni; *Ministar provincijski): poslušnost njemu, 12,2; i ljubav, 13,1; i služba, 13,1; obveza slušanja, 13,1; dužnost promicanja suradnje, 13,1; uzor siromaštva, 14,7; i neprovjerene dozvole, 14,7; briga za mirovine i zdravstveno osiguranje braće, 17,3; dozvola služenja novcem, 22; određuju kanonske časove za zajedničko moljenje, 39,4; odobrava red liturgijskog slavlja i pobožnosti u samostanu, 41,4; odobrava drugačiji način sudjelovanja u duhovnim vježbama, 46,1; boravak u samotištu ili domu molitve, 46,3; briga za bolesnu braću, 62,1; odobrava dnevni red samostana, 64; odobrava samostansku klauzuru, 66,1; briga za nužno uzdržavanje rođaka braće, 69,2; službeno priznanje dobrotvora, 69,3; duhovna asistencija za OFS, 75,1; osnutak mjesnog bratstva OFS, 75,2; *altius moderamen* OFS, 75,2; imenovanje duhovnih asistenata OFS, 75,3; s braćom u teškoćama, 77,2; napuštanje Reda, 77,4; braća lutalice, 78,1; otpuštanje novaka, 79; upravlja aktivnostima ekonoma i egzaktora; 82,2; i zakonski predstavnik, 83; nespojivost sa službom ekonoma i egzaktora, 85,1; dozvola za tisak (*Imprimi potest*), 109,3; pohoda i popravlja apostolske djelatnosti, 119,2; bdije nad župskim knjigama, 121,3; predlaže župnika i vikara mjesnom biskupu, 121,4; prihvaćanje kandidata, V-c; osniva zajedničke kuće odgoja, 132,4 i 133,4; ocjenjuje pripuštanje u postulaturu, 147,1

i 148; dozvala za boravak izvan kuće novicijata, 154,3; anticipirana prva profesija, 155,2, i 155,3; produžetak novicijata, 155,4; saslušanje (*ascolto*) pred privremene zavjete, 158,2; novicijat izvan provincije, 158,3; prima privremene zavjete, 160,1; otpuštanje iz Reda privremeno zavjetovanih, 164,2; produžetak privremenih zavjeta, 165,2; prima svečane zavjete, 166,2; specijalizacije u postnovicijatu, 170; razlučivanje pred ređenje, 171; akolitat/lektorat, 172; pripuštanje ređenju izvan provincije, 173,3; potvrda ređenja, 174; permanentna formacija prvih godina nakon svečanih zavjeta, 177,1; kako vršiti autoritet, VI-c; opis u sv. Franje, VI-g; isповijest vjere i zakletva, 184,1; viši poglavari, 184,2; valjanost čina, 185; izbor ograničen na samo dva susjedna mandata, 191,3; određeni klanonskim izborom, 191,5; česte veze s braćom, 193,1; kanonski pohod, 193,2-3; vezan na rezidenciju, 194,1; suradnja s vikarima, 194,2-3; suradnja s biskupskom i redovničkom konferencijom, 225;

Mirovine: mogućnost, 17,2; providene od strane provincijala i kustosa, 17,3;

Misije (*Missio ad gentes*): vrlo omiljena u franjevačkoj tradiciji, 96,2a; poziv braće, 124,1; braća raspoložena na razlučivanje, 124,2; priprava misionara, 125,1; suradnja među provincijama i kustodijama, 128, 1; generalni tajnik za misijsku animaciju, 128,4;

Molitva (*Molitva liturgijska, *Molitva zajedničarska): povezana s akcijom, 36,1; plodovi u svagdašnjem životu povećani krepostima, 36,2; euharistijsko klanjanje, 43; marijanska, 47,1; prakse iz tradicije Reda, 49,1; tipična za narode i kulture, 49,1; izvanredni dani molitve, 54,2;

Molitva liturgijska: sudjelovanje kao znak konventualnosti 1,5; prouka liturgijskih tekstova, 41,1; dolično, s poštovanjem, 41,2; prema propisu Crkve, 41,2; voditi brigu o različitim obredima, 41,2; vrednovanje bogatstva mjesnih crkava, 41,2; prostor različitosti i zakonitih prilagodbi, 41,2; služenje kalendarom i obrednikom Reda, 41,3; sudjelovanje sve braće, 65,1; u crkvama i svetištima braće, 98; u postulaturi, 146,1;

Molitva zajedničarska: sudjelovanje kao znak konventionalnosti, 1,5; raspored na samostanskom kapitulu, 41,4; euharistijsko klanjanje, 43; dioba Riječi, 44,4; sudjelovanje sve braće, 65,1;

Molitve (*Suffragia*): mjesecne, 72,4; godišnje, 72,5; ostale određene statutima, 72,6;

N

Napuštanje: postupak s onima koji odlaze, 73,3 i 77,4; proces, 78,1; povratak u Red, 78,1; opis stava sv. Franje, VI-e;

Nasljedovanje (*Sequela*) Isusa Krista: (*Isus Krist); i Evandjelje, I-e; siromašno i skromno poput malenosti, 1,4; raspelo u pokori, II-k; duh pokore, 49, 1 i 50,1; za formacije, V-e; prvenstvena zadaća Reda, 130; duhovna formacija, 140,1; siromašni Krist, sluga, za formacije, 141,3; u postnovicijatu, 162; zrelost potrebna za svečane zavjete, 165,1; i trajna formacija, 176; u Franjinoj molitvi, VI-a;

Nekretnine: otuđenje, zamjena i smještaj, 82,3; akumulacija nepotrebnih dobara, 87,1;

Nekrologij: valja ga zadržati, 72,3;

Novac: služenje, 22; poslanje bez naknade, 93,2;

Novicijat: prema Franji, V-c; uspostava, prijenos ili dokinuće, 132,2; primanje, 150; opis, 151; pripuštanje u Red, 152; početak, 154,1; trajanje, 154,2; izbivanje iz kuće novicijata, 154,3; mjesto prvog zavjetovanja, 155,2; zavjetovanje u smrtnoj opasnosti, 155,3; produžetak, 155,4; nastavak iskustva novicijata, 156,1; bez dozvole ostale specijalizacije, 156,2; odnos s obitelji, 156,3; učitelj, 156,4; svršetak, 157,3;

O

Odgajanici: njihova zauzetost, V-h; dijalog i suradnja s ministrima, gvardijanima i odgojiteljima, 135,1; znakovi nezrelosti, 139,3; dokazane zlorabe, 139,3; odgoj za manualni i intelektualni rad i službu, 139,4; sakrament pokore i duhovno vodstvo, 140,5; marijansko štovanje, 140,7; bratski život, 141,2; malenost, 141,3; konventulski stil, 141,4; Pravilo, Konstitucije, Franjevački izvori, narav i povijest Reda, 141,5;

Odgojitelji: važnost njihove formacije u novim kulturnim i društvenim prisutnostima, 127,2; pomažu odgajanicima, V-h; vode odgajanike, 131,1; njihove značajke, 134,2; njihova formacija, 134,3; dijalog i suradnja s ministrima, gvardijanima i odgajanicima, 135,1; služba, izbor i nadležnost, 136; pisano izvješće nakon postulature, 150; nakon novicijata, 151; produljenje novicijata, 155,4; učitelj novaka, 156,4; pisano izvješće za privremene zavjete, 158,1; saslušan za poduljenje privremenih zavjeta, 165,2; razlučivanje pred ređenje, 171; mišljenje pred pripuštanje ređenju, 173,2;

Odnosi: između kultura, 56,2; uzajamni odnosi promiču bratski život, početnu i trajnu formaciju i poslanje, 57,1; s ljudima drugih kultura, vjera i s nevjernicima, 105,3; formacija kao rast i pročišćavanje, 139,1; afektivno-seksualna zrelost, 139,2; s obitelji u vrijeme formacije, 145,2;

OFS (Franjevački svjetovni red): dio franjevačke obitelji, III-i; duhovna asistencija od strane braće, 75,1; osnivanje mjesnih bratstava, 75,2; *altius moderamen*, 75,2; imenovanje duhovnih asistenata, 75,3; Franjevačka mladež (Frama), 106,3; promicanje u mjesnoj crkvi, 106,5; misijska senzibilizacija, 123,2; u postnovicijatu, 168,3;

Opće dobro: proročki vid redovničke profesije, 9,3; u dodjeli apostolske djelatnosti, 95,1;

Ordinarij mjesni: pastoralni autoritet, 12,4; dozvola za tiskanje, 109,3; suradnja ministara i kustosa, 116,4;

Ordinarij: dozvola za propovijedanje, 99,5;

Otpuštanje: novaka, 79; brata, 80,2;

P

Papa: Red i braća neposredno podložni papi, 3; on tumači Pravilo, 5,1; poslušnost papi, 12,1; potvrđuje i ovjeruje Pravilo, VI-b;

Pastoralna odgovornost: odredbe biskupskih konferencijskih mjesnih biskupa, 120; podložnost mjesnom biskupu u svemu što se odnosi na pastoralnu službu, 121,3;

Pavni zastupnik: zadaće, 83;

Pobožna djela: red njihova slavljenja odobren na kapitulu, 41,4; marijanska pobožnost, 47,1; svojstvena djela pojedinog naroda i kulture, 49,1; nadahnuta liturgijom, 49,2; povezanost s euharistijom, 100,2; i njihovo poslanje, 100,2;

Pokojni: molitva za njih, 72,1; mjesecne molitve, 72,4; godišnje molitve, 72,5;

Pokora: i uspostava Reda, I-a; u Franjinoj perspektivi, II-k; i služenje siromasima, 50,2; i askeza, 50,3; prikazivanje Bogu trpljenja i neugodnosti svakog dana, 52,1; djela tjelesnog i duhovnog milosrđa, 53,1; pokornička vremena mjesne Crkve, 53,2; pokornička vremena svojstvena Redu, 54,1; izvanredni dani pokore, 54,2;

Pokretno dobro: otuđenje, zamjena i smještaj, 82,3; akumulacija nepotrebnih dobara, 87,1;

Pomičnost (mobilnost): znak solidarnosti, 20,1; koordinirana u konferenciji i federaciji, 31,2; odgovor na prijedlog odlaska u misije *ad gentes*, 124,2;

Poniznost: i malenost, I-c; pred Crkvom, I-e; slijediti Isusa poniznog, 1,4; plod molitve, 35,4; ponašanje u svijetu, IV-f; pri uspjesima u poslanju, IV-j; u obavljenim djelatnostima, 93,2; učenje poniznosti u formaciji, V-e; svrha odgajanika, V-h; u novicijatu, 151;

Poslanje (*Aktivnosti apostolske): bratstvo zuzeto u crkvenoj misiji, 55,3; promicano uzjamnim odnosima braće, 57,1; glavne vrijednosti bratstva, 93,1; programirano i ostvareno bratski, jedinstveno i kreativno, 95,3; u raznim oblicima, 96,1; različita stanja, 96,2; bolesnici, 101,2; zdravstveni, zatvorski i emigrantski pastoral, 104; i nova evangelizacija, 105,1; s osobama drugih kultura, kršćanskih konfesija i nevjerujućima, 105,3; crkveni pokreti, 106,1; djelovanje u OFS i V.B., 106,4; promicanje pravde, 108,2; u školi, 110,1; u društvenim i karitativnim djelima, 111; novi oblici koji bolje očituju proročki vid bratstva, 114; sva braća formirana za apostolat, 140,6; strukovna i pastoralna formacija, 169; i vlast kapitula, ministara i gvardijana, 182; svrha kanonskog pohoda, 193,3;

Poslušnost: prema Franji, I-f; definicija, 10; i ljudsko dostojanstvo, 10; Crkvi, 11; papi, 12,1; ministrima i kustosima i gvardijanima, 12,2; mjesnom ordinariju, 12,4; uzajamno uvažavanje, 12,5; djelatna i odgovorna, 13,2 i 60,1; autoritet ministara i kustosa, VI-d;

Post: dragovoljan, 53,1; pokornička vremena u Redu, 54,1;

Postnovicijat: prema sv. Franji, V-f; uspostava i dokinuće, 132,3; opis, 162; franjevačka teološka škola, 168,1; franjevačka formacija, 168,2; franjevačke skupine, 168,3; profesionalna i pastoralna formacija, 169; specijalizacije, 170;

Postulatura: početak formacije za franjevački život, 131,2; početak formacije za svete redove, 131,3; uspostava i ukinuće, 132,1; opis, 146,1; trajanje, 146,2; potrebno za primanje, 147,1-2; potvrde i potrebni dokumenti, 148; čin besplatnog rada, 149; odgovoran, 150; neprekinuto iskustvo novicijata, 156,1;

Pravilo (Regula): pisao ga sv. Franjo, I-b; objavljeno od Boga sv. Franji, I-d; potvrđeno od pape, I-d; tumačenje, I-e i 6,1; protumačeno u Konstitucijama, 4,1; obvezuje u savjest, 5,1; temelj života i zakonodavstva, 5,2; proučavanje, 5,3; zakoni i odredbe za opsluživanje, 6,4; obveza obdržavanja, 7,6; zajedničko čitanje određeno provincijskim statutima, 7,7;

Praznici: uređeni prema provincijskim ili kustodijskim statutima, 68,2;

Presveto Trojstvo: uzorak bratstva, 55,1; bratstvo kao njegova ikona, 63; i poslanje, IV-b; glavni djelatnik formacije, 129,1; vrelo vlasti, VI-a;

Prepostulatura: njezina mogućnost, 145,4;

Prijatelji braće: zahvalna molitva za njih, 69,1; molitva za pokojne, 72,1; mjesecna misa, 72,4; godišnja misa, 72,5;

Privremeni zavjeti (*Redovničko zavjetovanje): ustupanje upravljanja dobrima, 15,1; prijevremeni, 155,2; u smrtnoj opasnosti, 155,3; pripuštanje, 157,1; pismena zamolba, 157,3; izvješće odgojitelja, 158,1; prethodno saslušanje (*ascolto*), 158,2; prima ih ministar ili kustos, 160,1; trajanje, 161; obveza obdržavanja Pravila i Konstitucija, 163; prava, 163; i samostanski kapitol, 163; izlazak iz Reda, 164,1; otpuštanje iz Reda, 164,2; produljenje, 165,2;

Programiranje (Projekti): na samostanskom kapitulu, 58,3 i 64; ekonomsko, 87,1; pastoralni program provincije ili kustodije, 95,4; pastoralni provincijski ili kustodijski plan, 115,2; cilj kanonskog pohoda, 193,3;

Prokurator generalni (*Generalni prokurator): služba, 189,1; zadatci, 207; izbor, 207;

Propovijedanje: u prve braće, IV-c; u zajedništvu s Crkvom, IV-d; priprema, 99,2; glavne točke, 97,3; sredstva za pripremu, 97,4; dopuštenje, 97,5; pučko, 104;

Provincija: pravo na posjedovanje, 16,3; i solidarnost, 20,1; afilijacija, 28,1; sačinjena od samostana, 28,2 e 30,1; postoji na određenom teritoriju, 28,2; stalna prisutnost na području druge cirkumskripcije, 29,1; može uspostavljati delegacije, 30,2; okupljena u konferencije ili federacije, 31,1; osnutak, dioba, ujedinjenje, širenje i ukinuće, 33,1; kriterij osnivanja, 33,2; kriterij ukinuća, ujedinjenja, širenja, 33,3; pravna osoba, 83; pravni zastupnik, 83; jedinstvena administracija, 84,1; stalna baština (*patrimonio stabile*), 86,2; doprinosi Redu, 86,4; konkretni doprinosi solidarnosti prema Redu, 86,4; povjeravaju joj se župe, 121,4; misijski projekti, 128,1; povjerenstvo (komisija) za formaciju, 137,2; animacija zvanja, 142,4; formativni hod specifičan za kandidate kasnije dobi, 144; može uspostaviti niže sjemenište, 145,1; mogućnost prepostulature, 145,4; organski programi trajne formacije, 178,1; provincijski kapitol kao glavni autoritet, 183,2;

Provincijsko tajništvo: ured i uloga, 189,2;

Provjera: na samostanskim kapitulima, 57,3; i kanonski pohod, 191,2;

R

Radost: značajka bratstva, 1,2; u bratskim odnosima, 25,2; i služenje siromašnih, 50,2; na rekreaciji, 65,3; kao evangelizacija, 92; 98; i animacija zvanja, 142,1;

Ratio formationis (*Discepolato Francescano, Pravilnik odgoja*): za cijeli Red, 133,1; za pojedine provincije i kustodije, 133,2; služba, izbor i nadležnosti odgojiteja, 136; i Generalno tajništo za formaciju, 137,3;

Ratio studiorum (*Pravilnik obrazovanja*): proučavanje karizme za one koji studiraju izvan Reda, 131,5;

Red: evanđeoske vrijednosti, I-c; osnovan od Franje, 1,1; ideal, 1,1; članovi tvore jedno bratstvo, 1,2; uključen kao klerički, 1,3; i konventualnost, 1,5; rođen pod posebnom zaštitom B.D. Marije, 1,6; posjeduje vlasništvo, 16,3; dobra za apostolat, 19; solidarnost, 20,1 i 20,2; smjernice za zlorabe, 26,2; jedinstveno bratstvo u cijelom svijetu, 27; podijeljen u provincije i kustodije, 28,1; Sveti asiški samostan, 32; vlastiti kalendar i obrednik, 41,3; marijanska tradicija, 47,1 i 106,4; i Bezgrešna, 47,2; sveti Josip zaštitnik, 47,4; njegovi sveci, 48,2; njegova duhovna tradicija, 49,1; njegova pokornička vremena, 54,1; njegovi kapituli, III-h; odnos s klarisama urbanistkinjama, 74,1; oni koji ga napuštaju, 77,3-4 i 80,1-2; 78,1; pravna osoba, 83; zakonski predstavnik, 83; prisutnosti u svijetu, 122,3; prisutnosti u misijama *ad gentes*, 127,1; njegovo ukorjenjivanje, 128,4; kuće formacije, 131,1; studijski instituti Reda, 131,5; njegov *Ratio studiorum*, 131,5; Sv. Bonaventura/Seraphicum, 132,6; njegov *Ratio formationis*, 133,1; smjernice za dokazane zlorabe, 139,3; karizma koju prenose odgojitelji, 141,1; njegova povijest, 141,5; pozvani u zrelijim godinama, 144; generalni kapitol vrhovna vlast, 183,1; i redovna vlast generalnoga ministra, 203; upravljanje u vrijeme ispražnjene vlasti, 205; poznavanje života i poslanja od strana generalnih definitora, 206; njegovo predstavništvo pri Svetoj Stolici, 207; i razne službe i tajništva s obzirom na život i poslanje Reda, 208; život i poslanje razmijenjeni između generalnog ministra i predsjednika konferencija i federacija, 223,2;

Redovničko zavjetovanje (*Svečani zavjeti; *Privremeni zavjeti): definicija, 4,1; i formacija, 141,1; priprema u novicijatu, 151; povratak nakon toga, 159; obrazac, 160,2; u postnovicijatu, 162;

Ređenje: potrebno za neka prava i dužnosti braće, 1,3; termin formacije za službu ređenja, 131,3; duhovna formacija, 140,6; potvrda, 174;

Regula (vidi: Pravilo)

Rođaci braće: molitva zahvale, 69,1; braća neka se ne miješaju u njihove poslove, 69,2; mogućnost pomaganja od strane poglavara, 69,2; molitve za pokojne, 72,1; sudjelovanje na sprovodu, 72,2; mjesečna molitva, 72,4; godišnje prisjećanje, 72,5;

S

Sabbaticum (Slobodna godina): i trajna formacija, 181,2;

Samostan: plaće braće, 16,2; pravo vlasništva, 16,3; solidarnost, 20,1; braća se postavljaju *de familia*, 30,1; definicija, 30,1; osnutak, 34,2; dokinuće, 34,4; svakodnevna liturgija časova u cijelosti, 39,3; kućanske usluge, 65,4; klauzura, 66,1; šutnja, 66,2; postupak sa suradnicima, 70,1; mjeseca molitva, 72,4; pravna osobnost, 83; zakonski predstavnik, 83; jedinstvena administracija, 84,1; prilozi prema provinciji, 86,2; prilozi solidarnosti Provinciji, 86,2; vođen od gvardijana uz samostanski kapitol, 226,1; sačinjavaju ga bar tri člana, 226,2; pravo aktivnog i pasivnog glasa, 231,2; Sveti Asiški samostan, 32 i 231,3;

Savjest: i poslušnost, 12,3;

Savjetovanje (vidi: Ascolto)

Seraphicum-Sveti Bonaventura: 132,6;

Siromasi: dioba s njima, 14,3; solidarnost, 17,1; život odražen u siromaštvu braće, 18,2; doprinos siromaštvu braće, 21; milostinja, 53,1; poslanje pravednosti, 108,2;

Siromaštvo: prema sv. Franji, I-g; definicija, 14,1; odricanje od pojedinačnog vlasništva, 14,2; zajedničko razlučivanje dobara, 14,3; dioba sa siromašnima, 14,3; uzdržavanje od svakog čina vlasništva, 14,4; intelektualno vlasništvo, 14,5; vlastito izvlaštenje, 14,6; trošenje, zgrtanje i rastrošnost, 14,6; zarađena ili dobivena sredstva, 16,1; plaće, 16,2; rad, 17,1; sredstva rada, 17,1; milodari, 17,1; socijalna pomoć, 17,1; mirovine, 17,2; socijalno osiguranje, 17,2; proročko svjedočenje, 18,1; odražaj razine mjesnoga siromašnog puka, 18,2; prilozi za Crkvu, siromašne, pravdu, mir i cjelovitost stvorenoga, 21; služenje novcem, 22; prepoznavanje novih oblika, 23; i administracija, 81; i ekonomsko programiranje, 87,1;

Službe: izvršavanje, 188,1; traženi uvjeti, 188,2; generalne, 189,1; provincijske, 189,2; samostanske, 189,4; podijeljene na kapitulima, 190,1; ispravnjene službe izvan kapitula, 190,1; trajanje, 192,1; odreknuće, 195,1-3; nitko nije nepremjestiv, već samo stabilan, 196,1; oduzimanje službe, 196,2-3; inkompatibilnost ili nespojivost, 197;

Službe: uzete u općem smislu, 188,5; ostvaruju se balotacijom ili imenovanjem, 190,3; povjerene na generalnom kapitulu traju šest godina, 192,2; podijeljene generalovim imenovanjem traju ograničeno ili neograničeno vrijeme, 192,2; podijeljene na provincijskom kapitulu traju četiri godine, 192,3; povjerene provincijalovim imenovanjem traju ograničeno ili neograničeno vrijeme, 192,3; prihvatanje i odreknuće, 195,1-2; nitko nije nepremjestiv, 196,1;

Služenje: bolesnoj braći, 1,2; uzajamno kao znak malenosti, 1,4; duh ministara, kustosa i gvardijana, 13,1; u župama, 103,1; i autoritet ministra i kustosa, VI-c i VI-h; u autoritetu ministara i gvardijana na kapitulu, 182;

Socijalna pomoć: mogućnosti, 17,1;

Socijalno osiguranje: mogućnosti, 17,2; briga provincijala i kustosa, 17,3;

Solidarnost: prema isključenima i zabačenima, 1,4; prema siromašnima, 17,1 i 18,2; unutar Reda, 20,1; u formaciji, 20,1; i nove prisutnosti Reda, 20,1; definicija, 20,2;

konkretni oblici u Generalnim statutima, 20,2; konkretni oblici u provincijskim statutima, 20,3; u ugovorima o stalnoj prisutnosti na području druge provincije ili kustodije, 29,2; ostvarena u konferenciji i federaciji, 31,2; doprinosi samostana kustodiji ili provinciji, 86,2; i ekonomsko programiranje, 87,1; i pravednost, 108,1; i misijska osjetljivost, 123,1-2; ekomska solidarnost s novim prisutnostima, 128,1; suradnička s novim misijskim prisutnostima, 128,2;

Sredstva komuniciranja: i čistoća, 25,3; umjerena upotreba i pokora, 53,1; promjena suvremenih odnosa, 56,1; upućenost braće u korisno služenje, 66,3; i evangelizacija, 66,3;

Stalni vizitator: izvanredni slučaj, 213,4;

Statuti generalni: odobreni na generalnom kapitulu, 7,1; tumačenje ili unošenje promjena do idućega generalnog kapitula spada na generalnog ministra i njegov defitorij, 7,3; kad obvezuju u savjesti, 7,5 i 7,6; dispenze, 8; osnutak provincijske delegacije, 30,2 i 33,2; otuđenje, zamjena i smještaj pokretnih i nepokretnih dobara, 82,3; stalna baština (*patrimonio stabile*) i djela Reda u dodatku statuta, 86,4; doprinosi provincija i kustodija u dodatku statuta, 86,4; konkretni doprinosi solidarnosti, 86,4; ekonomsko programiranje, 87,1; priprema za svečane zavjete, 165,3; trajna formacija prvih godina nakon svečanih zavjeta, 177,2; određuju propise za smjenjivanje gvardijana, 196,4; i generalni kapitol, 198,1; kapitularci na generalnom kapitulu, 200,1; generalna tajništva i službe, 208; provincijski kapituli, 209,1; vokali redovitoga provincijskog kapitula, 210,2; vokali izvanrednoga provincijskog kapitula, 210,3; izbor provincijskog ministra, 211,1; izbor zastupnika za provincijski kapitol, 211,3; kapitularno pravo u kućama formacije, 228,1; određuju ugovore za braću izvan svojih provincija, 231,4;

Statuti provincijski (i kustodijski): tumačenje ili promjene sve do sljedećega provincijskog kapitula od strane ministara s defitorijem, 7,3; kad obvezuju u savjesti, 7,5; obveza obdržavanja, 7,6; dispenze, 8; civilni dokument za odreknuće od vlasništva, 15,2; plaće braće, 16,2; konkretni oblici solidarnosti, 20,3; služenje novcem, 22; modaliteti razmatranja, 45; periodični dani duhovne obnove, 46,2; modaliteti posvete Bezgrešnoj, 47,3; oblici pokore za uočnice Sv. Franje i Bezgrešne, 54,1b; boja habita, 67,1; druga odjeća, 67,2; praznici, 68,2; nužno uzdržavanje rodbine braće, 69,2; sudjelovanje na sprovodima, 72,2; mesečne molitve, 72,4; ostale molitve, 72,6; otuđivanje, zamjena i smještaj pokretnih i nepokretnih dobara, 82,3; pravne osobe, 83; civilno i crkveno priznanje, 83; redovito upravljanje gvardijana, ekonoma i egzaktora, 86,1; stalna baština (*patrimonio stabile*), 86,2; doprinosi samostana, 86,2; doprinosi solidarnosti samostana, 86,2; u dodatku sadrže popis stalne baštine i vlastite uprave, 86,2; određuju nadležnosti župnika i gvardijana, 121,6; upravljanje župskih dobara, 121,6; župski izdatci većeg iznosa, 121,8; župske pastoralne obveze duljeg razmaka koje se tiču zajednice, 121,9; određuju trajanje postulature, 146,2; određuju potvrde i dokumente potrebne za kandidate ulaska u Red, 148; početak novicijata, 154,1; određuju trajanje prvih zavjeta, 161; priprema za svečane zavjete, 165,3; određuju norme za stalni đakonat, 175,1; trajna formacija prvih godina nakon svečanih zavjeta,

177,2; određuju norme za trajnu formaciju, 178,4; određuju kriterije za slobodnu godinu (*sabbaticum*), 181,2;

Statuti provincijski: odobreni na provincijskom kapitulu, 7,1; potvrđeni od generalnog ministra s njegovim definitorijem, 7,4; obveza obdržavanja, 7,6; određuju način zajedničkog čitanja Pravila i Konstitucija, 7,7; autoritet samostanskoga kapitula, 183,4; i modaliteti izbora provincijskog ministra, 211,2; sustavi za izbor zastupnika na provincijskom kapitulu, 211,3; broj definitora, 217; i provincijske komisije, 219;

Stol zajednički: sudjelovanje kao znak konventualnosti, 1,5; sličnost s euharistijskom goz bom, 65,2; prethodno kratko duhovno štivo, 65,2;

Studij: kao poslanje, 109,1; promicanje studija od strane ministara i kustosa, 109,2;

Suradnja: promaknuta od ministara i gvardijana, 13,1; povlaštena u formaciji između konferencija i federacija, 31,2; braća s ministrima i gvardijanima, 60,2; s OFS, 75,1; 106,2; sa zainteresiranim za franjevaštvo, 76; s ljudima drugih kultura, konfesija, religija i s nevjerujućima, 104,3; s laicima, 106,1; s raznim oblicima škola, 110,1; gvardijana s ministrima, 115,2; između raznih provincija u misijama Reda, 116,1; u konferencijama i federacijama s obzirom na misije, 116,2; župnih vikara sa župnikom, 121,5; 121,7; ekumenska suradnja u misijama, 126; suradnja provincija u misijskim projektima 128,1 i 128,2; između ministara, gvardijana, odgojitelja i odgajanika, 135,1; 137,1; u promicanju zvanja, 142,5; u postnovicijatu, 168,3; između ministara i gvardijana i njihovih vikara, 194,3;

Svečani zavjeti (*Redovničko zavjetovanje): ucjepljenje u Red, 4,2; odricanje od vlasništva 15,2; obveza privatne molitve časoslova ili službe Očenaša, 40,1; cilj formacije u franjevački život, 131,2; priprema u postnovicijatu, 162; tražena zrelost, 165,1; pismena zamolba, 165,4; pripuštanje, 166,1; prihvaćena od strane ministra ili kustosa, 166,2; prijevremeno, 166,2; registracija, 166,2; promjena redovničkog instituta, 167,1; polaganje nakon vremena kušnje, 167,4;

Svećenici (prezbiteri): preporuka svakidašnje koncelebracije, 38,2;

Svećenički red: formacija, 131,3; razlučivanje, 140,6; formativni program prikladan u filozofiji i teologiji, 171; kandidat svečano zavjetovani, 173,1; napisana molba, 173,1; pripuštanje, 173,2;

Sveta Stolica: tumačenje Pravila, 6,1; odobrenje Konstitucija, 6,2; autentično tumačenje Konstitucija, 6,3; dozvola za otuđenje, zamjenu i smještaj određenih pokretnih i nepokretnih dobara, 82,3; prihvaćanje u Red člana svjetovnog instituta ili družbe apostolskog života, 167, 2-3; prihvaća odreknuće generalnog ministra, 195,3;

Sveti Asiški samostan (*Sacro Convento*): opis, 32; uređen posebnim statutima, 32; prava braće prema zasebnoj povlastici, 231,3;

Sveti Bonaventura-Seraphicum: opis, 132,6; međunarodno iskustvo franjevačke formacije, 132,6;

Sveti Franjo Asiški: pravi učenik Isusa Krista, I-a; ustanova bratstva, I-a; život prema obliku sv. Evanđelja, I-a, I-b, I-c; slušanje Evanđelja, I-b; piše Regulu, I-b; njegove glavne evanđeoske vrijednosti, I-c; značenje Pravila, I-d; Franjo i Crkva, I-e; otac Franjevačke obitelji, III-i; njegova opomena za odgoj, V-i; u postulaturi, 146,1; u novicijatu, 151; molitva Ocu, VI-a; način vršenja vlasti, VI-c; njegov opis ministra, VI-e; opis generalnog definitorija, VI-f; služba ministara i kustosa, VI-h; opis generalnog kapitula, VI-i; opis provincijskog kapitula, VI-j;

Sveti Josip: zaštitnik Reda, 47,4;

Sveti Maksimilijan Kolbe: kontinuitet marijanske pobožnosti u tradiciji Reda, 1,7; posveta Bezgrešnoj, 47,3; marijanska tradicija za formacije, 140,7;

Sveto pismo: i Franjo Asiški, II-h; dvostruki stol, 38,1; ustajno slušanje, čitanje, razmatranje i prouka, 44,1; nepoznavanje Krista, 44,1; korištenje prikladnim sredstvima, 44,1; osobita važnost Evanđelja, 44,2; druge službe Riječi, 44,3; zajednička dioba Riječi, 44,4; svakidašnja hrana odgajanicima, 140,2; i promicanje zvanja, 142,3; u postulaturi, 146,1;

Svjedočenje: ideal Reda, 1,1; proroci u novom svijetu, 9,3; karizme braće svih provincija u Asizu, 32; posvemašnje predanje Bogu, II-l; različiti oblici, 96,1; u crkvama i svetištima braće, 98; u propovijedanju, 99,2; u župi, 103,1; i nova evangelizacija, 105,1;

Š

Škole: općenito, 110,1; udruge bivših pitomaca, 110,2; škole u Redu, 131,5; priznate civilno ili crkveno, 131,6;

Šutnja: dragovoljna, 53,1; u samostanu, 66,2; u novicijatu, 151;

T

Talenti: i inicijative braće, 59,1; pri određivanju apostolskih djelatnosti, 95,1; razlučivanje za razmještaj braće, 95,2; potaknuti Duhom Svetim, 113,2; pri povjeravanju dužnosti, 118,2;

Transfilijacija (Prijelaz iz jedne u drugu provinciju): privremena ili doživotna, 231,5;

U

Ugovori: treba ih poštivati, 87,2;

Umjerenoš (trezvenost): i siromaštvo, 14,4; u vođenju dobara, 16,1; i novac, 22; u kućama formacije, 131,1;

Uzdržavanje: sredstvo čistoće, 24,2; dragovoljno, 52,1;

V

Vikar generalni: viši poglavari, 184,2; služba, 189,1; suradnja, 194,3; predsjedava generalnom kapitulu u odsutnosti generalnog ministra, 201; nasljeđuje generalnoga

ministra, 205; u vrijeme ispražnjenja službe (*sede vacante*) saziva generalni kapitol za izbor generalnog ministra, 205;

Vikar provincijski: viši poglavar, 184,2; služba, 189,2; suradnja, 194,3; može zamjenjivati ministra na generalnom kapitulu, 200,2; preuzima vlast ministra u određenim slučajevima, 218;

Vikar samostanski: služba, 189,4; izabran na samostanskom kapitulu, 190,2; potrebni uvjeti, 190,2; suradnja, 194,3; sazivanje samostanskoga kapitula, 228,2;

Vikar župski: imenovanje, 121,4; suradnja sa župnikom, 121,5;

Viši poglavari: definicija, 184,2;

Vlasništvo: odricanje od strane svakog brata, 14,2; odricanje od svakog čina, 14,4; intelektualno, 14,5; ustupanje upravljanja prije privremenog zavjetovanja, 15,1; odricanje pred svećane zavjete, 15,2; posjedovanje Reda, provincije i samostana, 16,3;

Vojska Bezgrešne (V.B.): njezino poslanje, 106,4; promicanje, 106,4, i 106,5; misijska osjetljivost, 123,2; u postnovicijatu, 168,3;

Z

Zajednička kuća formacije (*Kuća formacije; *Novicijat; *Postnovicijat;

***Postulatura):** osnutak 132,4; poželjna u konferenciji ili federaciji, 132,5; pravilnik, 133,4;

Zajedništvo (Communio): jedno bratstvo u svijetu, 27; ponajviše promicano na samostanskim kapitulima, 58,3; učvršćeno zajedničkim djelima bratskog života, 63; sudjelovanje pri pogrebima, 72,2; s Franjevačkom obitelji, 73; s Crkvom u misijama, IV-d; s mjesnom Crkvom, 102; s laicima, 106,1; s OFS, 106,2;

Zamjena: dobara, 82,3;

Zavjeti: kad obvezuju pod teški grijeh (*sub gravi*), 9,5; priprema u novicijatu, 151; prvo trajanje, 161; u postnovicijatu, 162.

Ž

Život aktivan: obveza braće povezati ga s kontemplativnim, 2; intimno ujedinjen s molitvom radi savršenog jedinstva s Bogom, 36,1; prožet kontemplativnim životom, 91,3;

Život bratski (*Bratstvo/Fraternità): po uzoru na Trojstvo, 55,1; zajedništvo s Crkvom, 55,2; proročko svjedočenje, 55,2; svakodnevno građeno na zajedništvu, 55,4; i konflikti, 56,4; promican uzajamnim odnosima, 57,1; i samostanski kapitol, 58,3; izbjegavanje onoga što unosi nemir, 61,2; najbolja rješenja u različitosti, 61,3; dnevni red određen na kapitulu, 64; redovničko odijelo, 67,1; mjesečne molitve, 72,4; godišnje molitve, 72,5; u župi, 103,1; neprihvaćanje župa gdje ga je nemoguće provoditi, 103,2; nepreuzimanje službi koje su mu protivne, 118,1; vjernost u obvezama, 119,1; surađivanje u župi, 121,5; uravnoteženje sa župom, 121,6; i njegovo uključivanje u dugotrajni pastoral, 121,9;

Život kontemplativan: ujedinjen s apostolskim djelatnostima, 2; obveza braće povezati ga s aktivnim životom, 2; glavna zauzetost redovničkog zavjetovanja, 35,1;

Život zajednički: i siromaštvo, 18,3; i doprinosi braće, 52,1;

Župa: mogućnost prihvaćanja, 103,1; proces za njihovo prihvaćanje, 121,1; ugovor za prihvaćanje, 121,2; podložnost mjesnom ordinariju u svemu što se tiče pastoralnog rada, 121,3; knjige i registri podložni pregledu mjesnog biskupa, 121,3; povjerena provinciji ili kustodiji, 121,4; odgovornost župnika, 121,5; ravnoteža s bratskim životom, 121,6; upravljanje njezinim dobrima, 121,6; suradnja s pastoralnim i ekonomskim vijećem, 121,7; slučajevi izvanrednih i značajnijih izdataka, 121,8;

Župnik: predlaže ga mjesnom biskupu provincialj ili kustos, 121,4; prethodno savjetovanje pred imenovanje župskog vikara, 121,4; izravno odgovoran za župu, 121,5; traži pomoć gvardijana, 121,5; njegove nadležosti u statutima, 121,6; obveza surađivanja, 121,7; povremeno izvješćivanje samostanskoga kapitula o pastoralnoj i administrativnoj djelatnosti, 121,7; izvanredni izdatci značajnijeg iznosa, 121,8; stabilnost i nepomičnost, 121,10;